Kalendarium ; Diarium Christianum : Isl. papp. 8:o 18

HS Isl. papp. 8:o 18

National Library of Sweden

Riks-Bibliotheket.
STOCKHOLM.
Handskrifter.
Islandica
Papper 8:o N:o 18
№

No 18.

Islandica.

Isl. 8° No 16.

Isl. 8o: No 18.

Sattu
Likesam
men og
alla Til
fu Rod
a Ak
og Jänn,
gaf.

Lattu in lifa og deya
Lifsamur gud i þinu ord
inu og at þyster sorgin
alla thil besta mier [illegible]
þu Rade minni kirkiustior
na [illegible], äftyder facta
og sann, þä Nád mier Jafnan
gef.

CALENDA-RIUM,

Edur,

Hendiktt

Rijm/ Súo men meige vita hvad Tijmum Aar-
sins lijdur/ Med þ-
hier eru ecke
Aarleg Al-
manoc,

Med Sytellre Ut-
skyringú/ og Nockrú Fleira
Sem ei er Oþarflegt
ad Vita.

Uppbiriad AD Sk-
riVastt Dau,
7. April.

Anno, M.D.C.LXX
III,

Act. 17. V. 31.

Gud hefur Dag til Sett / a hüeriüm hañ vill dæma alla Jardar kringluna med Riett-visse.

1. Tess. 5. V. 2.

Sa dagur drottens mün koma Sem Þiöfur Um Nött,

Marc. 13. V. 23.

Þess vegna siaied til / Vaked og Bidied / Þui ad þier vitid / ei nær sü tyd er.

Lüc. 12. V. 37.

Sæler erü þeir Þionar hü oria ad herrañ finnur vakande þa hañ kiemür.

Apoc. 22. V. 20.

Þetta seiger sa þetta vitnar / Ja / Eg kiem snarlega / amen. Ja / Kom þü Drotten JESU.

CALENDARIUM. 3
Politico Ecclesiasticum.
Edur

Rijmtal Mendskt

Til ad vita almennelega Arsens
Tijma og Helgedagahölld.
Samann Teked a þui are.
þa lided var.

Fra Skópun verralldar.	5618.
Fra Noora floode.	3961.
Fra Guds Burd.	1671
Fra Islands bygging	797.
Fra þ Islnd tók v́ xstne.	671.
Fra þui Island kom vnder danmerkur Konga.	284.
Fra Reformatione Religionis hier I lande.	130.
Fra Souverainetets, Edur Einvallds stiörn Danmerkur Konga.	9.

A þui are var.

Soolar Olld	28.
Tungl Olld	19
Gamla Olld	83.
Pactar.	26.
Sunnudags Bokstafur	A.

Januarius. Jn.

Hefur daga. xxxi.

iii	1	A	8	Ar	Nytt ar. umskurn xsti.
	2	b		nytt	
xi	3	c	16	höf	Enoch. Elias.
	4	d		Ja=	Mathusalem
xix	5	e	5	nus	simeon.
viii	6	f	13	Byr	iii. Kongar.
	7	g		test	Knutur hertoge.
xvi	8	A	2	bratt	
v.	9	b	10	barn	fyrst Þorre.
	10	c		sem	☉ in ♒
xiii	11	d	18	tig	Eugenius.
ii	12	e	7	na	
	13	f		heid	Geytladagur.
x.	14	g	15	ner	
	15	A	4	hätt	marcellus
xiix	16	b.		med	sydast Þorre.

Ar nytt Janus Jafnan færer.
Jesum Frudu Kongar kiærer.
Verfolk flest sig heiman hrærer
Hrund og prestid Þorre stærer.
Anthonius ei sig bærer.
Agnes laungum liosid nærer
Pavlus piskenn sidra særer.
Sioo sofan margur lærer,

Gott vedur fyrst og sydast i Januario, halda sumer Gods vetrar Teikn,

Midsvetrar Manúdr.
Tungl XXX. n.

vii	17	C	12	An	tonius.	16
	18	D		to:	Prisca	5
xv	19	E	1	ni	Blādina	
iiii	20	F	9	ö	Fabian	13
	21	G	17	Ag	nes mey	2
xii	22	A		nes	Vincentius	
i	23	B	6	gieck		10
	24	C		Lū	Timotheus.	
ix.	25	D	14	Pall	Póstúli um	18
	26	E	3	sjön	(snýst	7
xvii	27	F		med	Crisostomus	
vi	28	G	11	trú	Carolus magnus	13
	29	A		apt		4
xiv	30	B	19	úr	Bothilld dro	
iii	31	C	8	bieck	(ttning	12

Midt j manúdj þessum geingr
upp med solarennar nidurgang —
Cingúlúm Orionis, sem vier köllum
fiósbonúr, og orka tydúm dimmvidris
mz vestan vinde, sydst j Januario
kiemr söl upp yfer Horizontem j lnd
sudre, geingur undr j utsudre.
Páls messa er halldin Dies cri-
ticús eda merkidagúr. Klárt vedr
hielldú fyrir gömlú þa merkia gött ár
en dimmvidre snjöa og hardende.

Februarius
Hefúr Daga XXVIII

	i	D	16	Dýr	Brigita.	1
xi	2	E		opþ	Kyndilm^a.	
xix	3	F	5	raft	Blasius.	9
viii	4	G		sou	weronica	
	5	A	13	ag=	atha mey.	17
xvj	6	B	2	a	Dorotha.	6
v	7	C		tha		
	8	D	10	er	☉ in ♓.	14
xiii	9	E	18	þa		3
ii	10	F		sco=	lastica mey	
	11	G	7	la		11
x	12	A		sti	severinus aböti	
	13	B	15	ca		19
xiix	14	C	4	hia	Valentinús	8

Drottenn opþrast i mústere.
Agatha i húsúm vere,
Februarinn þrost so giöre.
Þöstú langre ad oss vere.
Göenn vetrar vindúm snere,
Vored kom sem Petúr kiere.
Matthias ár auka bere

Á þiorda hverju áre þa hlaup ár er, leingist þesse manud[r] úm eirn dag, og verdur þa annar sunnudags bókstafúr strax eptir er Matthias dag.

Föstúgangs Manúdr.

Tungl XXIX. N.

vii	15	D		pry	
	16	E	12	der	Júliana mey
xv	17	F	1	stöl	
iiii	18	G		og	Marthe lúth
	19	A	9	plan	Deidi
xii	20	B	17	tar	
i	21	C		vor	79 þyslar v.
	22	D	6	Pe	tur postúle.
ix.	23	E		túr	
	24	F	14	Mat	thias postúle. Klapärs dag.
xvii	25	G	3	thi	Alexander.
vi	26	A		as	Nestor Bp.
	27	B	11	glaut	Leander Bp.
xiv	28	C	19	kiör	

Um midium Februario gang sól upp mille aústúrs & súdaústurs, vnder mille vestúrs & súdvestúrs.

Í þessum manúdi meiga brúkast bód & laug, ef vill, eirninn medicamentum innúr, en þo skal athugast í hvöriu merki túnglid er þa.

Á sídústú dögúm þessa manadar kiemúr Arctúrús upp yfir Horizontem mz sólarennar nidurgáng þa er von á vedra skipttúm.

Martius.

Hefur daga XXXI.

xiii	1	D	8	Þei	Albin. bp.
	2	E		de	
xi	3	F	16	Jon	Sola bp.
	4	G		vor	
xix	5	A	5	3	Eusebius.
viii	6	B	13	mar	Fridricus. 3 fæ(ddur
	7	C		ti	
xvi	8	D	2	us	
v.	9	E	10	Jafn	40. riddarar v.
	10	F		dæg	☉. in ♈. Vor byr.
xiii	11	G	18	rar	
ii	12	A	7	Gre	gorius pave.
	13	B		go	Macedonius.
x.	14	C	15	ri	
	15	D		us	Longinus.
xiix	16	E	4	Gud	mundur bp.

Deiþer Jökul Jön hier lendur.
Adur Martius er kiendur.
Jafnleingd dægra fiodug stendr.
Stofnar einmanudinn Göend.
Morgnar sÿna miklar bendur.
Middag hlÿrra reina hendur.
Bodskapur af eingli kiendur.
Öllum heimi er sendur.

Heidrÿkt vedur mz froste i Mtij o/er halldid gods ars teikn.

Jafndægra Manud²

Tungl XXX. N.

vii	17	F	12	mún	Geyrþrúdur	
	18	G		dúr	Alexander	
xv	19	A	i	by	Joseph.	
iiii	20	B	9	dur		
	21	C		Be=	nedictús.	16
xii	22	D	17	ne	þst Patbar	5
i	23	E	6	dix		
	24	F		ey	Theodorús	13
ix.	25	G	14	Bod=	an Mariæ.	2
	26	A	3	ar	Castoriús.	
xvii	27	B		Ein	Rupertús	10
vi	28	C	11	giell		
	29	D		get	Beda prest².	18
xiv	30	E	19	nad		7
iii	31	F	8	mey	Sabina.	

Þan̄ 10. martij geing² sól j hrútz merke, þa er dag² z nott Jöfnu fra vppgaungú z nid²gaún-gú sölar ad reikna, þui söl ki-emur þa vpp i fúllú aústre, en geingúr vndir j fúllú vestre, ef ei hamla fiöll, þa blasa tÿdúm vestan vindar.

Um þad leiti Æqvinoctiū er, þa er blödtaka ei Göd, Enn Bödendrar nær erú ej slæm j þessúm manúde,

Aprilis

Hefúr Daga XXX.

	1	G	16	Gudz	Theodora mey	15
xi	2	A		sig		4
	3	B	5	xe	Jonas sp.	
xix	4	C		Am	brosius bp.	12
iix	5	D	13	bro		i
xvi	6	E	2	si	Sixt9 Pave	
v.	7	F		us		9
	8	G	10	an	Dionitius	
xiii	9	A	18	Ap	þyrst sumar	17
ii	10	B		ri	☉ in ♉.	6
	11	C	7	lis		
x	12	d	15	fn	christian9 4.	14
	13	E		me	Fædd.	3
xiix	14	F	4	Ti	burtius	
vii	15	G		burt	sidast sum.	ii

Gudz men pauska hatid hallde,
hlynnar aprilis ad kuöllde,
sumar talid vona eg vallde,
vótu þo spretti sijnum balde
snyst i Lsiú stiörin kallde
snecklu brædde Jón og tiallde
marcus man a spiallde
mest af sijnu giallde,

Votvidre i aprili manude
merker frióþsamtt sumar.

Súmar Manúdúr

Tungl. XXIX. N.

	16	A	12	vanñ	magnus Eyia	
xv	17	B	1	byrs	(Jall.	19
iv	18	C		ups	Cletús.	8
	19	D	9	tign		
xii	20	E	17	blaut	Súlpiti.	
1	21	F		helg	Simeon Bp.	
	22	G	6	ur		
ix	23	A		Jön	Hoola Bp.	
	24	B	14	hvíls		
xvii	25	C	3	mar	cús. Gagndageñ.	
vi	26	D	ii	cus		
	27	E		Gud		
xiv	28	F	19	spial	Vitialis Pave.	
iii	29	G	8	la		
	30	A		fiön	Eutrophius.	

Fyrst j þessúm manúde Gán
ga vpp med sölarenn nidúrgange, þær
stiörnúr sem kallast spica Virgi
nis, z ala corvi, orka kalldz veds
stúndúm mz vætú edúr snjö, þa geng
söl vpp mille aústúrs z landnords
vnder milli vestúrs z nordvestúrs.

J þessúm manúdi er Gott ad
brúka medicament og blödtök, þui
þa er mest blöd j ædúnúm.

Maius

Hefúr Daga XXXI.

xi	1	B	16	Ba	Dz plaz phil·Jac.	
	2	C		der		
xix	3	D	5	kross	messa	
viii	4	E		gun	Florianus	
	5	F	13	du	Gotardus.	
xvi	6	G	2	Jön	Gudspialla mad.	
v	7	A	10	þöz		
	8	B		kriadz		
xiii	9	C	18	i	Herman	16
ii	10	D	7	ma	☉ in II.	8
	11	E		jo	Pancratius	
x	12	F	15	hea		13
	13	G		le	Gúenes.	2
xiix	14	A	4	vor,	Ingenúus.	
vii	15	B	12	ball-	vardz messa	10
	16	C		var		

Bæda fundúr Krossins kiert.
Koma majus allt opprætter,
vatna leysing veidum sæter.
vóllin̄ huor mz breidtlú bæter.
flútning vatna vöxtúr vætter,
vordógg heita aúnguan̄ græter.
Vrban súmar opptaks Giæter,
vm fardaga fræter.

Kallda daga bland J Majo—
hielldú þeir Gómlú Gódz aars
teikn.

Fardaga Manúdúr.

Tungl. XXX. N.

xv	17	D	x	dur	prisca.	18
iv.	18	E	9	rein	Eyrik[2] dan.	7
	19	F		de	(Kg.	
xii	20	G	17	har	Bernhardus	15
i	21	A		da	byrst fardgi	4
	22	B	6	þyn	Castus.	
ix	23	C	14	heitt		12
	24	D		med	Dominicús	1
xvii	25	E	3	Urbanus		
vi	26	F	xi	ba	Augúst.	9
	27	G		no	Syndast fardge.	
xiv	28	A	19	sú		17
iii	29	B	8	ma	maxim.	6
	30	C		rid	Anastat.	
xi	31	D	16	þyn	Petronilla.	14

Med Jugaungu mañ manadr Geingúr söl upp j landnordre, eñ under j utnordre,

Nær midium manúdi þessúm Ganga undr mz sölú pleiades, sem vær köllúm sjöstjrne, og Giöra vætú j nockra daga, sierdeilis ef Venús & Mercúriús ganga fram hia þeim,

J þessúm manúdi meiga & so brúkast Böd og laúger, eirnin og so blödtaka ef vill,

Junius

Hefur Daga XXX.

	1.	E		Ei	Phamphili[9]	3
xix	2	F	5	kúr		
viii	3	G	13	Jafnt	Erasm[9] bp.	xi
xvi	4	A	2	Jar		
v.	5	B		dar	Bonifatius	16
	6	C	10	Gras	Benevolus	8
xiii	7	D		Jú	Palus Bp.	
ii	8	E	18	ni	Medardus.	
	9	F	7	us	Felicianus.	
x.	10	G	15	og		
	11	A		Bar	nabas post.	
xiix	12	B	4	na	☉ in ♋	
vii.	13	C	12	bas	Sölstödur	
	14	D		En̄	Heliseus.	
xv.	15	E	1	Vit	us. Modestús.	

Eingen̄ nött a Június lædest,
Jörden̄ aúll og skögar grædest,
vatnavöx[illegible]n̄ huor man̄ hrædest
hædsta dege vitús klædest.
heida Jökull hellst þa brædest.
herrans vndan̄ fare fædest,
þingfölk miög þa mædest,
margtt af Petre rædest.

Eptir vedrattú a Medardÿ messú plaga sum̄ ad gieta t' vm haúst vedráttú.

Nöttleisu Manudur.
Túngl XXIX. N.

iiii	16	f		us	Kollant
	17	G	9	Botb	olfs vaka.
xii	18	a	17	olfs	marcus
i	19	B		be	
	20	c	6	ded	silverius
ix	21	D		ge	Albanus Bf.
	22	E	14	tur	10000. pyslar v.
xvii	23	F	3	Olst	
vi	24	G	ii	Bap	tista. Johanes.
	25	a		tis	
xiiii	26	B	19	ta	Joh. Paulus
iii	27	C		prel	7. sofendur.
	28	D	8	sast	
xi	29	E	16	pe	tur z päll
	30	f		tur	(alþing

Þañ 12. Júnij Geingur söl J krabba merke, þa er leingst² da: gur og stittst nött/ sijdañ læck^w hun Gang siñ/ vm þ leiti Kiem² söl vpp mille nordurs z landnor: durs/ geing² vnder mille nordurz og vtnordurs.

Vm þeñan tyma geing² vpp mz sölúñe sú stiarna J Vxa merke sem Kallast Scúl⁹ taúri (ed² vxans auga) og giorer tidū vætu med vinde.

Júlíus

Hefur Daga XXXI.

xix	1	G	5	Giecs	
viii	2	A	13	Ma	riæ Vitian.
	3	B		ri	Cornelius.
xvi	4	c	2	a	Vldrich.
v.	5	D	10	g	Anshelmús
	6	E		Jú	Ester.
xiii	7	F	18	da	
ii	8	G	7	Borg	Seliúmanna m[a].
	9	A		Jú	
x	10	B	15	li	Knútr dana k.
	11	c	4	us	
xiix	12	D		vard	
vii	13	E	12	mar	☉ in ♌
	14	F		gret	húndadagar
xv	15	G	1	ad	plána skilnadr
iv.	16	A	9	sorg	

Búdsson pröfast gietinn være.
greida sjömenn fiski fære
Marger kaúpa mjól og snære
Margret selfór húorgi hrære,
Kyrjing vallar rót ei sære,
Kakstúr magdalena lære,
Jacob hamlar ört Jú bære
Olaf kongúr kiære.

Klarett vedúr a Jingmaríú messú, er halldid merki göda vedráttú framveigess.

Madka Manudúr

Tungl XXX. R.

	17	B		miög	Alexius
xiii	18	C	17	Kiær	Rosina
ii	19	D	6	var	
	20	E		Þor	lakur skal
ix	21	F	14	lák	Bp.
	22	G		Ma	ria magdalena
xvii	23	A	3	gda	
vi	24	B	11	la	Christina
	25	C	19	Ja:	cob pte
xiv	26	D		cob	Anna
iii	27	E	8	cob	martha
	28	F		Fög	
xi	29	G	16	nud	aþúr norego
xix	30	A	5	aþo	Agúr
	31	B		A	

Ad vel halfnudúm Júlió Kiem sól úpp í landnordre, geing undr í wtnordre skömú sydar gng arctúrús undez mz sólar uppga ungú z giörir vedra brigde, En nær wtgaungú þessa manadar Ganga pleiades upp ad Kuölldi/z Giöra votúidre og dögg

Í þessúm manudi z þ þar ande er huerki Böd nie Blödtaka Göd/ei helldr aññara lækninga Brúkún/utañ naúd syn krefie.

Augustus

Hefur Daga xxxi,

viii	1	C	13	Le	Peturs fang.
xvi	2	D	2	pham	Olafur K.
v.	3	E		batt	Stephani bein
	4	F	10	aug	(fundinn
xiii	5	G		us	Asvaldur K.
ii	6	A	18	tus	Sixtus P.
	7	B	7	eirn	Donatus Bp.
x	8	C	15	Gud	
	9	D		leid,	Romanus
xiix	10	E	4	Lau	rentius þynd[2].
vii	11	F	12	rens	
	12	G		kyr	Clara mey.
xv	13	A	1	kui	☉. in vy
iv	14	B		suen	hund. d. endast.
	15	C	9	Ma	riæ vppstigning
xii	16	D	17	ri	

Lefhas slaf annan hyfte.
augúst votan Kornen lyfte,
A rist Lafrans elldur nyste
I Gudz rike möder Gyste,
Morgun hiela huorn man þristi
hey af eingium Kuiste
Bartholomeus hrösar hauste
höfud Johan sablaus miste.

Klaart vedúr a Bartholomæi dag bodar Gott haúst.

Heyanna manúdur.

Tungl XXIX, N.

i	17	E		a	
	18	F	6	fram	Helena
ix	19	G	14	stie	magnús — B.
	20	A		hauft	Bernhardus
xvii	21	B	3	by	
vi	22	C	ii	riar	Simphorian
	23	D		beft	Zacheus.
xiv	24	E	19	Bar	tholomeus
iii	25	F		tho	Lodvik K.
	26	G	8	lo	Ireneus
xi	27	A	16	me	Rúffus
xix	28	B	5	us	Augústinús
	29	C		Jo=	hañes Höfúd af
viii	30	D	13	hañ	(tekid
	31	E		lietf	Paulinus B.

Ad halfnuddum augústo geing(ur) sol upp milli austurs og landnord=urs / und(ir) mille vesturs og utnord=urs. Þañ 17. geingur Syrius upp m(ed) solune, og Giörer hita vedur. En sydast i þessum manudi kem(ur) arcturus upp med sol, og velld(ur) ve=dra brigdum.

I þessum manude er ei hel=ldur göd blodtaka bod edur læk=ninga Drickier:

September.

Hefur daga XXX.

xvi	1	F	2	Fra	Egidius
v	2	G	10	sep	Veronica.
	3	A		tem	Mansvetus
xiii	4	B	18	ber	Theodosia.
ii	5	C	7	Sol	Victorinus
	6	D		nar	Magnus
x	7	E	15	Jórd	Regina.
	8	F	4	Fæd	ing Mariu.
xiix	9	G		est	
vii	10	A	12	mey	Hilmbertus
	11	B		upp	
xv	12	C	1	hafs	☉. in ♎. hau
iv	13	D	9	dest	(sted.
	14	E		kros	sens upphaf
xii	15	F	17	verd	(ning

Fanga von sie sökt ꝫ falen
september kom sney er alin
hiarsafn tökst um fiöll ꝫ dalin
fylgir krosse ymbra kalin.
1 Lambert mun nott miög jafn kalinn,
Mattheus var saklaus kvalin
heimter huorn j salin.
Michael Englum valin.

Þurtt vedúr a Egidiús m°.
halda súmer merki Þurtt
haústt.

Adrætta Manúdr.

Tungl XXX N.

xi	16	G	6	Þo	Eúphemia
	17	A		Lam	bertús
ix	18	B	14	bert	Titus
	19	C		mis	Januaríús
xvii	20	D	3	se	Fausta.
vi	21	E	11	mat	theus Gudsp. m̄.
	22	F		the	
xiv	23	G	19	um	Tecla,
iii	24	A	8	min	Robertús
	25	B		ing	Cleophas.
xi	26	C	16	hell	Judith
xix	27	D	5	dur	Cosmas Damian⁹
	28	E	13	ag	Fædd: Vadmdr. A° x.
viii	29	F		eing	ell Michael (bf. 1061.
	30	G	2	lúm	Hierönimús.

Þan̄ 12. Septembris geingr sól í meta skäler, þa er dagúr og nött aptúr jöfn, fra vppgaúngú Soolr ad reikna til nidúrgaúngú, þúi söl kiemr þa vpp i fúllú aústre en̄ geingr vndir i fúllú vestre, þa ei hamla fiöll nie hälsar, vm þad leiti blasa tijdúm nordn vindar.

Ad þessúm manúdi alldrei meiga brúkast böd blödtökúr og ön̄úr Medicamenta,

October

Hefur Daga XXXI.

xvi	1	A		A	Remigius. B.
v	2	B	10	pióll	Leodigari Bp
xiii	3	c		snia	
ii.	4	[illegible]	18	par	Franciscus
	5	E	7	oct	placidus
x	6	f	15	o	Fides Mey.
	7	G		ber/	marcus marcellinus
xiix	8	A	4	ord	
vii	9	B	12	Di =	onisius Bp.
	10	c		o	Fyrsti vetur
xv	11	D	i	ni	
iiii	12	E		ti	☉ in. m
	13	F	9	us	
xii	14	G	17	Ca	lixtus.
i	15	A		lixt	Hedvig
	16	B	6	ex	Gallus

Allt j födur af bæ rekur
October til skurdar tekur.
Krapa hrid j hwsum lekur
Sixten calixtt bæ þekur
vetur lúcas ofs upp vekur
Ellde vid heim ekur.
Vatna sullur synest frekur
Simon votann hest ei hrekur

Klaart vedur a Galli Dag
halda sumer gödz vetr teikn.

Slatrúnar Mán:

Lúngl XXIX.

ix.	17	c	14	glögt	sÿdast vet[r] [2]
	18	D		Lú	cas Gúdspi. m.
xvii	19	E	3	cas	
vi	20	F	ii	kien	
	21	G		de	Vrsúla mey
xiv	22	A	19	Gúd	Cordúla,
iii	23	B		spiöll	Severinús.
	24	c	8	iñ	Salome
xi	25	D	16	gallt	Crispinús z
xix	26	E	5	þeir	Crispinam.
	27	F		ra	
viii	28	G	13	si =	mon z Júdas pst.
	29	A		mon	
xvi	30	B	2	og	16000. pÿslar.
v.	31	c	10	hiñ	vottar

Þañ 4. octobris, geing[r] vpp, med sölarennar vppkomú Gu stiarna í Jomfrúr merke sem kallast spica Virginis, giórir kúlda mz vrkomú, vm þ[a] leite geingúr söl vpp milli aúst[ur]s z landsúdúrs, vnder mille vestúrs og vtsúdúrs.

Í þessúm manúdi er Gott ad brúka lækningar, Bød og blödtókúr.

November.

Hefur Daga XXX.

	1	D		Dag	Allra H. M.
xiiii	2	E	18	xstz	H. saaler
ii	3	F	7	vin	Theophilus
	4	G		a	
x	5	A	13	kom	Zacharis.
	6	b	4	No	Leonardus
xiix	7	c		vem	Herculanus bp
vii	8	d	12	ber	
	9	e	i	kru	Theodosius.
xv.	10	f		nu	M. Luth.
iv.	11	g	9	Mar	teirn Bp.
	12	A		tein	⊙ in ♐
xii	13	b	17	By,	
i.	14	c	6	skup	Frider Bp.
	15	d		ber.	Leopold.

Dyr hird christz i kyrkiu standi
kom November allt leggiandi
miög þo ridþisk Marteirn grádi
Þyke vindt um völlinn þande.
skorda menn þa skip a lande
skapnad vetrar Clemens vande
Katrijn kynder brande
Kölna þyker Andre.

Klaartt vedur a Marteins m(essu)
merkir frosta vetur, Enn
þyckmyrid snióa vetur.

Ridtydar Manud[2]

Tungl XXX, N.

ix	16	f	14	Ve	Othmarus.
	17	g	3	tur	Hubertus.
xvii	18	A		beck	
vi	19	b	ii	ap	Elisabeth dr
	20	c		vor	cotta.
xiv	21	d	19	fru	Maria.
iii	22	e	8	hand	Sesselia m.
	23	f		Cle	mens pave.
xi	24	g	16	menz	
xix	25	A	5	kat	ryn mey.
	26	b		ryn	Conrad B.
viii	27	c	13	post	Fyrst Jolafa[a]
	28	d	2	u	Guntherus.
xvi	29	e		le	
v	30	f	10	And	reas ple.

~~Fyrst~~ J þessum manude geing[2] ~~sol upp~~ i Landsudri vnd[r] i vtsud[e] vm þad leiti sol geing[2] i skot: mans merke / Ganga pleiades vndir vppgangandi solu, Giora kallt vedur, synd[n] er aluarlega von vetrar vedrattu.

J þessum manudi og tueim[2] nærst ept[r] fylgiandi Decembri og Januario er minst blod i ædum[m]. Huersvegna m̅ hafna ha bodum og blodtokum og ödrum lækning: um, nema naudsyn krefie.

December
Hefur Daga XXXI.

xiii	1	F		Fúl	Eligius bp.
ii	2	G	18	la	Candida
	3	A	7	nad	seinast Jolaþ[a].
x	4	B	15	Bar	bara mey
	5	C		vra	
xiix	6	D	4	nic	olaus bp.
vii	7	E		las	
	8	F	12	bio	mariæ Gietn.
xv	9	G	1	nær	Joachim
iv	10	A		söl	Judith.
	11	B	9	stod	☉ in ♑. veturin
xii	12	C		um	(þyriast.
i	13	D	17	Lu	cia mey
	14	E	6	ci	
ix.	15	F	14	a	Abraham
	16	G		Dö	Lazarus.

Fóstú Jöla þylger vära.
þiearvon Rica ma ei Deara,
Langt skamdeige leiner geara
Lúcia greidir vll til heara.
December er tiime teara,
Thomas þylger þorlák fära,
Jesvm þædde Jomþru klära
Faþnast mötid sara.

Under Sölstödú tiima gein-
gur söl vpp mille sudurs och
Landsudurs, vnder mille sud-
úrs og vtsudúrs.

Skamdeiges M.
Tungl XXIX. N.

xvii	17	A	3	J	Albina mey
vi	18	B		De	Christophor
	19	C	ii	cem	Haak þorþ
xiv	20	D		ber	Jacob þorþ.
iii	21	E	19	Tho	mas ple.
	22	F	8	mas	Joseph þorþ.
xi	23	G	16	þrid	Thorlak. þ.
xix	24	A		þan	adam Eua
	25	B	5	Fæ	ding christi
viii	26	C		de	stephanus
	27	D	13	mey	Johanes ple.
xvi	28	E	2	oss	saklaus bö
v	29	F		Gud	Thomas þ.
	30	G	10	og	David.
xiii	31	A	18	man	silvestr p.

Þann 12. Decembris gang. sól í steingeitar merke, þa er leingst nótt og stilltr dagr, um þan tíma eptir og þ er opt stillt og kyrtt vedur nockra daga sierdeilis hafe frost mykid verid framan af vetrenu, en þaar linvidri hafa gengid er tydum huast um þennan tíma, þadga hafa fyr gömlu kallad Halcionios af þeirra kyrrvidre.

Stutt vtskyring calendarij

I. Cap.

Um Tymans Sundurdeiling

Partar Almenne legs tyma erú þrennslags / þeir minstú / stærre / og Stærstú.

I.

Medal þeirra minstú tymans partta er minút / stúnd og dagur.

1. Minút er sextúgaste parttúr stúndar / 2 súndúr deilist sierhúört soddan minút j 60. Secúnda. Enn húör secúnd j 60. Tertia og so fram veigis leingra

2. Stúnd er túenns slags. Fyrst Hora commúnis / edúr almenneleg stúnd (sem vier köllúm klúckú tyma) hüÿlikr Stúnder erú ætid jafnar / 2

Tolfast

Teliast tölf fra middeige t'
midnættis / og adrar tölf fra
midnætte til middeigis aptt /
Þar næst kora planetari-
a / edur planetū stúnd / huori
ad reiknast fra vppgaungú
Sölar til nidúrgaungú / ⁊ fra
nidurgaúngú apttúr til vppko-
mú Soolarēnar / skipttist þa
dagúr og nött huortt um sig
j tölf partta / Ē sierhuor pa-
rtúr tileinkast einhúorri viss-
re planetú / Þetta stúndatal
hafa Gydingar fordum brúk-
ad / og er middeige ætyd vm si-
öttú stúnd / og midnætte og so
vm siöttú stúnd. Þegar Ja-
fúdægra er erú allar þessar
stúndir bæde nætúrēnar og
dagsens / Jafnar sijn i mille /
ē endrar nær erú dags stú-
ndernar annad huortt lein-
gre edúr stittre / Ē nætúr
stúndernar eptir þui sem da-
gurēn leingest edur stittest.
3. Dagur er og so med
túēnu möte / Sa fyrre er dies
Naturalis / edúr nattúrlegur

Dagúr

dagur, sem er dagur og nött til
samans, hafande jnne ad hallda
24. klucku stunder, edur atta eikt
er, og reiknast þa þriar kluckust
under j hvorre eykt. Upphyria
þessa dags er ymisleg hia ymsū
þiodum, suo sem kient verdur j
þessare vysu:

Kvölld ex Judum Upphaf
Dags Egiptskum Middeige strax
Grickium upptok ærla kom, vm
Midnætte hefst j Röm.

Hin annars slags dagr kall
ast Dies Artificialis, þad er so sem
Giördar dagur, hvorn sölin giorer,
fra vppgaungu sine til vndergau
ngu, þessir dagar eru miög missla
ger, og þui meir sem menn eru No
rdurleingra j heiminum, so sem
dagleg reinsla kiener, ad þessi
dagur hia oss er a sumarid mi
og langur, enn a vetrenn miög st
uttur. Þo eru þar tveir dagar ä
hverium äre, ad dagur og nött eru li
ika laung, og kallast Jafndægre
er ann a vor, annar a haust, þa ki
emur söl vpp j midiu austre og
geingur vnder j midiu vestre,
vm allann heim þar menn byggia,
þad skied vær Gregorius messu
og Lambertus messu: J sama

mörtu

nætta erú túeir dagar sem mest

múnar vm þeirra leingd, ãn vm

häsúmar, añar vm hävet edúr

skamdeige, Nær vijtús messú og

Lúcia messú, so sem vijsan kiemur.

Lúcia nött þa leingstú

Giefúr, leingsta dageñ Vijtús

hefúr, Gregorius og Lambert

lætúr, leingdena Jafna dags

og nætúr.

I I.

Þeir stærre Tijmans pa-

rttar Er vika, manud og aar,

I. Vika hefúr 7 daga Inne

ad halda, og byria christner meñ

hana af fyrsta skópunar deige sem

er Suñudagur, I miñing vpprisu vor

Endúr laúsnara Jesú christi, Eñ Gy-

dingar fordu byriudú vikú sijna

fra sijdasta skópun deige, sem var

Laugardag I miñing skópunar ve-

rksens,

2. Manúdúr er þreñns

slags, fyrst mensis sölaris ed sölar

manudúr, sem er fra þ sól geing vr

audrú mërki J añad.

Þar nærst er mensis Lúnaris

edur túngls manúdur, fra einu

nye til annars,

J þridia lage er mensis Com

Lúnis

únis, þad er almennelegir mä
nuder, soddann erú fölg j are,
Januarius. Februarius. Martius
Aprilis, Maius, Junius,
Julius. Augustus. September.
October Nóvember, december,
Sumer frra hafa 31. dag sum
30. vtan Februarius hefur 28.
daga, enn 29. þegar hlaup ar Er,
so sem vnsann hliódar.

Ap. Jún. Sept. Nó. Þriatyger.
Eirn Til hiner Kioosa Vier.
Febrú tuenna þiörtan Ber.
Frekar eirn þa hlaupär er.

3. Ar Er tuenns slags, Annus
Solaris edur sólar ar, og Annus
Lunaris edur Túngl ar.

1. Sólar ar Er þad þa
sól hefúr fullgeingid sinn hring
allann heiminn vm kring, Þad
hielldu þeir Gömlu skie j 365. da
ga, og 6. stúnder betur, þess
6. stúndir leggiast til syndu, og rei
knast ecki j þriu är samfleytt, og
kallast þau är Anni Comúnis edur
almenn ar, Enn a 4. huoriu are
Giöra adur Nefdar 6. stúnder, eirn
heilann dag, so þa reiknast 366.
Dagar j are, þad ar kallast ann⁹

L Bissexti.

Bissextilis edur Hlaúfaar, enn dag-
urenn Hlaúfaars dagur, og a hann
ad Innsetiast J Februario næstt
epter Matthias messu, verda þa
29. dagar J Februario, Hier um
hliodar vijsann suo.

Þriu Tolfræd Heil Húndrud
Hlaúf aar daga fimm Betúr
Og sex Stúnder Samtyndar
Þenn fiorda aar Verdúr
Heill dagúr einn af aúllum
Aúk þeirra fastt fyrre.
Matthias Inngang ætte
Aúka deige ad Seigia.

Enn nú a seinne tijdum hafa Lærder menn fundid, ad Július Keysare sem Innsett hefr þetta Calendarium Julianum sem vier Brúkum, hefúr tekid helldr langa ársens leingd, sem er 365. daga og 6. ~~daga~~ stund. Þar hún er nú halldinn ad vera 365. dagar, 5. stúnder, og 49. minút. er hier fa 11. Minúta mún, huoriar ollad hafa ad sölstödur og Jafndægra dag hafa færst, hier um 13. daga. Sijdann Július Keysare var a dögum. Þui þar

Jafndægra a vor var þa þann 25.
martij, þar er þad nú þann 10.
martij, af þessare ordsök bland an
ara took Gregorius xiiii. Pave j
kóm sier fyrer hendur Año 1582.
ad stipta nýtt Calendarium sem
kallast Calendarium Gregorianum
edur sa nye styll, hvört nú er brú
kad j Italien, spanien, frankarij
ke, Einglande og Hollande, Og
koma þar nú messudagar aller
10. dögum fyrre enn j voru rijme
allt til anno 1700. Enn þar epter
koma þeir 11. dögum fyrr ef heim
úrenn stendur so leinge.

Wilier þú vita a Einhv
eriu are hvört hlaupár er edr ei,
þa dividera aartalid þad sem fyrer
hendier mz fiórum, þui fiórda hvört
arer hlaupaar, Gangi þa eckert
af, þa er þad ár hlaupaar, Enn ga
nge nockud af, þa er þad almennt
aar.

Til Dæmis.

Eg vil vita hvört þe
tta aar 1671. er hlaupár
edur ei, ad skiedre operationem
Gánga 3. af, hvörier vijsa mier
ad þetta ár sie ecki hlaupaar, he
ldur þad þridia aar, epter hlaup
aared.

Som

Eñ ef epterkomande ár, 1672.
er Dividerad m͂z 4: þa geingur eck
ertt af, hvar af eg sie þad aar ad
vera hlaup aar.

2. Túngs ár Er Tvennsl-
ags. Fyrst Annús Lúnaris commú-
nis, edúr almennelegtt túngl aar,
þad er þa söl og túngl hafa tölf sín
um samañ teingst, Og ef hú reiknŭ
þa añad hvortt túngl xxx. nætta
annad xxix. nætta, þa hefr þtta
aar 354 daga, hier ma siä Ad
þetta aar vantar Ellefú daga a
vid almentt sölar aar, hvorier xj.
dagar Kallast Epactæ a latínú
eñ a vora túngú pactar, um hú-
ória sýdar skal nockúd sagtt vda

Þar næst. Er Annus Lúna-
ris Embolimeus edúr Intercalar-
is, Sem vier Köllúm aúkatúngls
aar, Þa erú þrettan túnglko-
mur a einú aare, og verdur þet-
ta þrettanda túngl af þeim xj.
dögúm, sem ädur var um talad
og pactar Kallast, Og þui verdr
aúkatúngl nær þridia hvern ve-
túr J aúlld, sem sýdar Skal úm
talast.

Sierhvortt aar Skiptest
fyrst J túo partta, Kallast Anior

L Bolmi

Helmingur misſere / Enn misſe-
ra skiptj verda þa er Kiemur hiä
oſs sumar og vetúr.

J audrú lagie Skiptest
aar J fiórdúnga, og kallast fyrſ-
te fiordúng vor. aññar sumar,
þridie haust, fiórde vetúr:

Um upphaf þeſsara fiordů-
nga hafa þr gómlú halldid ef-
ter þeſsarar vÿsú hliödan.

Clemens Vottar Vetúr
Vorar a Stoole Petúr.
Urban Sumar Setúr
Symphorian haustt gietur.

Eñ riétta upphaf þeſsara
fiögra aartÿda, er mz Jafndæg-
rúm og sölstödúm, sem sia ma J
Rijmenú

Upphaf aara Er marg
vÿslegtt / hia ymsúm þiödúm —

Gÿdingar fordúm daga höfdú
túenns slags aar. *Annúm Ecclesias-
ticúm*, og *annúm politicúm*. Þad fý-
rra býriúdú þr mz manudenúm
Nisan, sem svarar *Aprili* vorúm.
Eñ þad seinna býriúdú þeir med
manudenúm *Thirsi*, sem svarar ad
nockrúm partti *septembri* og *octobri*
hia oſs.

Þeir

Þeir christnu J austur-
alþune / Gricker z Moscovitar
Byria Aar sitt J Septembri
manude.

Enn voer christner men̄
J Nordur älþune / Byrium Aar
vort mz Januario Og vmtbur-
nar Heatijd christi:

III.

Þeir Stoerstu Tijmanz
partar Eru. Ephoca-
Ciclus z periodus,

1. Ephoca Er Vijst
Aratal fra einhuerium vissu vpp-
hafe, soddan̄ Aratøl eru marg-
vijsleg. en̄ tuen̄ eru þau hellstu s
er fra skøpun veralldarēnar og
fra christi fædingu,

2. Cyclum og periodum.
Køllum voer allder, þoer eru hiä
oss J Islande þriar nafnkunnug-
astar, Sem er Sölar aulld, Tungl
aulld, og Gamla Aulld,

1. Cyclus Solis, Ed[2] Soo-
lar aulld er 28. Aara tijme, A.
huerium tijma aull vmbreiting
sunudags Bokstafa skiedur,
Vpphaf alldar þessarar er Drottinz

dagur

dagur sa nærstur er epter Matthias messu. og er þa Hlaup-
aar enn F. sunnudags Bokstafur.
huar adur var G. fra atta
deige Sola, þesse auill kienna
ad finna Hlaupaar og sunnuda-
gs Bokstaf, sem sydar skal aud
synast.

Nær þu Villt Vita.

huor vetur sie solar alldar, þa
skrifa Datum þess ars, og legg
þar til 9. (Þui christur var fæ-
ddur a niunda are þeirrar al-
ldar) Dividera sydan summam
med 28. Gangi þa nockud af,
þad seiger þier huor ad sie vetur
I soolar olld, Enn gangi eckert af
þa er seinaste vetur þeirrar alldar.
Enn þad sem I qvotiente er, vijs-
ar huad margar solar allder
lidid hafe sydan christur fædd-
est.

Exemplum

Eg vil vita huort ad sie
aar solar alldar a þessu are
1671: Fyrst legg eg hier til
9. so verdi 1680. sydan divide-
ra eg þetta med 28. þa geing-
ur eckert af, huors vegna eg seige ad 28.

Þar

aar Sölaralldar (sem er þad
sÿdasta) sie, a ädurgreindu a-
re. 1671. J qvotiente eru 60.
þad sÿner ad nær 60 Sölar all-
der hafe lidid sÿdan Christi-
fæding.

7. Exemplum.

Eg vil Vita hvort Aar
sölaralldar sie þa datum
skrifast 1680. fyrst legg Eg
hier til 9. so verde 1689 og di-
videra sem adur mz 28. ad hu
oriu giordu 9. Ganga af Sem
wtvÿsa Aared Sölaralldar,

---

2. Cyclus Lunaris ed

ur Tungl aulld. Kallast odru na
fne Aureus Numerus, edr Gylline
tal, af þui hun var fordum daga
med Gylline Bökstöfum skrifud/.
Gyllene tal kallast hun og so veg
na sinar Nytsemdar, þui hun
kiener ej alleinasta ad fina tungl
komur/helldr og so Päska Komu og
adrar Umbreytanlegar tijder arz-
ens/sem sÿdar skal um talad
verda,

Heffst aulld þesse
med Päska nÿe, en aaratal hen
er almenelega talid fra nÿäre

Com

sem hina alldaña / og hefur
hún Iñe ad hallda 19. ára tÿ-
ma / a huörium tÿma þr Göm-
lu meintu skie alla ombreitig
túngl komua / so ad lidnum þm
arum yrdi Kueiking túngls / sa-
ma dag og stúnd / sm hū hefde
verid nærst ádur þ 19. arum.
Eū lærder m̄ nú seizna a Dög-
um hafa observerat z adgiætt
ad hier vantar vppa eina heila
stúnd / z 27. minut. So tungl
Kueikist ecki j sama punct / ad
lidnum 19. árum, helldur nær
halfri añare stúnd fyrr, eñ þ
skiedi þ 19. arum. so j 300. ar-
um vel so munar þta vm heil
añ dag, edur 24. stúndir.

Nú mismunar þetta so störm
ad sÿdañ þta Calendarium Iu-
lianum v̄ju sett, þa kiem̄ huört
túngl myklu fyrr a voru Dögum
eñ j þañ tÿma skiede / so ad lidn
eru fra Kueikingu túngls stúnd
um 4. dagar / stúndum fim̄, sem
sa Kiad er suo mællte:

Einnætt Túngl þa hölld
um vier / haf þad vel j
minne, fim̄ eñ stúndū

Fiögra

Fiögra Ar, fra Küeiki-
ngu Tinne:

Nú þo sa Gamli Aúre-
ús Númerús ed᷑ Gylline tal, ha-
fe soddañ breft, samt hef eg
ei viliad þui brieala, med þui
þad hefúr hingad til verid nú-
tijdkanlegt hier i Lande, og ung-
ar Gamlar rijmreglúr vorar
erú vppa þad bygdar, helldúr
hef eg sett þad i fyrstú colúmna
edúr röd þessa rijms.

Enn Svo ad Vier hú-
kynne og so ad vita rietta Kú-
eikingú túngls, hefe eg sett añ-
añ Aúreúm Númerúm fyrre i
fiördú colúmna næst eptir sta-
fa rödina, huortt Gyllini tal
eg hefi vt skrifad af þeim ri-
ettústú calendarijs sem eg hef
tilfeingid i vijda leidriett, og
kañ þad ad þiena i mörg ar
þar til añad betra giörest.

Vilier Þu finna
Aúreúm Númerúm, ed᷑ Gylline
talid einhuers árs, þa skrifa
datúm og legg þar til eitt ár
(þui ad Christus var fæddur a
fyrsta are frrar alldar) divi-
dera sijdañ þessa summam
med 19. Þad sem þa verdúr

Rest

afgängs er Gyllinetalid þess-
ars, enn gangi eckert af, þa er
19. edur sÿdasti vetúr túngal-
ldar,

1. Exemplúm.

Eg vil vita huor ad sie
vetúr i aúlld, a þessu are
er dätúm skrifast, 1671. þ st
eÿk eg þar vid einu are sem
fÿrr seigir, þa verda 1672, þetta
dividera eg mz 19. þa geingúr
eckert af, þar fyrer seige eg ad þe
tta ar sie 19. edur sÿdasta tú-
ngl alldar. I quotiente standa
88. sem sÿnir mier huorsu ma
rgar túngl alldir hafe lidid sÿd
ann christúr fæddest.

2. Exemplúm.

Eg vil vita huad Gylli-
ne talid sie þa dätúm skrifast
1673: Ad til lögdúm einúm
i sciedre Operatione ganga
2. af, sem vÿsa mier Gylline tal
id þess ars ad vera 2. edur þa
sie annad ar túnglalldar.

---

3. Gamla Olld Ka-

llast a latinu periodus Di-
onysiana, af dyonisio Exiguo,
äböta sem lifdi a dögum Jus-
tiniani keÿsara. hefur aulld

þ. ß.

þesse inne ad halda 532. aar / og verdur hún af multiplicatione Sólar alldar og túngl alldar sijn i mille, huors vegna hún inne helldur 28. túnglallder, en 19. sólarallder. Hlaupaar eru i henne 133. sumar aukar 92. Þessi aulld endast nú med þessu are 1671. og med henne soolar øld og túngl øld, og byriast þa aftur ad nyu allar þriaar.

I Gømlu aulld Skiedur aull ombreiting sunnudags bookstafs / hlaupaars, Túngl komna messudaga og páskakomu. Hier fyrer kallast hún odru nafne Ciclus Magnus Paschalis, edur páska øld hin stóra, þui hún seiger huenær páskadagur skal vera arlega.

Dionisius hoof þessa øld i martij manudi, þann 22. dag / þui þar má fyrst páska dagur vera. Eptter Christi fæding byriadist Gamla aulld Anno 76. 608. og 1140. og nu byriast hún 1672. en endast Anno 2204. ef veröllden varade so leinge:

II. Cap.

Um Sunnudags Bookstafs Gyllene Tal, og Epactas. Item Um Tu ungl Komur Merke Tungl og auka Tungl.

I.

Almennt Ar Hefur 52. Vikur svo ad hallda so sem vysan hliodar Fimmtyge og tuær j are Tel vikur Dags Frekar,

Þa aukadagur Oller þui ad all[e] messudagar sem j rymed eru þa færder umbreytann ærlega, Svo ad sa Messudagur sem a einu are ber uppa Sunnudag, hann verdur a eptt er komanda are a manudeige, z sie hlaupaar, verdur hann a þridiu deigi þui umfram þann aukadag eru og so 6 stunder a are hueriu, sem fiorda huort ar giora eirn heilann dag (sem adur er sagt) og verda þa tueir aukadagar og tueir sunnudags Bookstafer.

En Sunnudags Bookstafur Er þad sem vysar til Drottins

dags

dags a hueriu aare, af huori-
um og suo Kuña ad þeckiast ad-
rer dagar vikūnar, huilyker
stafer eru sio, so sem viku dagar
uer eru marger. A. B. C. D. E.
F. G. og standa þeir i þridiu
Columna edur rød rynnsens.

Þesse Tabla kienner ad
þña sunūdags Bookstaf
Aarlega.

G. F 1	E 2	D. 3	C. 4
B. A 5	G. 6	F 7	E. 8
D. C 9	B. 10	A 11	G. 12
F. E. 13	D. 14	C 15	B. 16
A. G. 17	F. 18	E. 19	D 20
C. B 21	A 22	G. 23	F. 24
E. D. 25	C. 26	B. 27	A 28.

Þegar þú nú veist huór ve-
tur er sólar alldar, þa leita hañ
upp í þessare töflu, sa bókstaf
sem stendur þ ofañ hañ er su-
ñudags bókstafur þess árs, sie
hañ einn þa er almeñt ár, Eñ
sieu þeir tueir þa er hlaupár
og á þa sa fyrre ad brúkast frá
nyárs deige til Matthias Dags,
Eñ sa seirne þadan í frá árid
út.

Exemplum,

Eg vil vita huór ad Er Do-
minicalis þetta ár 1671, Eñ m
þui eg veit ad sa vetur er 28. so-
lar alld þa leita eg upp 28. í
töflüñe, þar hia fiñ eg A. sm er
Dominicalis þess árs,

Merk

Þa þesse tafla er úte, sk
taka til ad telia hana upp
aptur ad nyiu,

II.

Um Aureum Nu- merum Edur Gyllene taled,

Þad hefur vered stór
kúd nunst í þ farande.

Lap

capitula og hvornen þad ei-
ge ad finnast a sierhvoriu are.
per divisionem. Enn af þess-
su epterfylgiandi töflu kann me-
nn Gyllene tal sierhvörs ärs
audvelldlega ad siäst aarlega.

1672	73	74	75
i	ii	iii	iiii
v.	vi	vii	viii
ix	x	xi	xii
xiii	xiv	xv.	xvi
xvii	xiix	xix.	

Exemplum

Eg vil finna aureum numerum þess aars 1675.
Þess vegna tek eg til ad telia
fra anno 1672 (þui þad er fyr-
sta aar tungl alldar) og tel so
fram eptir allt til þess eg kiem
til þess ärs 1675. Þar standa
4. sem er Gylline talid þess
aars, en þa 19. aar eru endud
ma taka til ad telia vpp ap-
tur.

III. Um Epactas.

Pacta

Pactar Eru (Sem ad er sagt)
fr ii. dagar sem túngl aar
vantar a vid Sólar aar, þess vegna og
suo ad tungl kiemur aptur hier um ii. dö-
gum fyrr a eptirkomanda aare, Enn
þad kom a fyrirfarande.

Þegar þessi tala vex allt til 30.
Þa verdur auka túngl, Enn gange þa
nockud af 30. þa tilleggst þad Epact-
es eptirkomande aars.

Til Dæmis

Fyrsta aar túngl alldar hefur
ii. pacta. a ødru aare leggiast
þar til enn ii. so verda 22. a þridia ári
leggiast enn til ii. so verda 33. þar af
takast 30. (sem er auka túngl) Ganga
þa af 3. sem erú þess aars pactar.
A fiórda aare koma enn vid ii. og þeir
fyrirfaranda aars erú 14. til samans,
sem erú pactar 4. aars tungl alldar, og
so geingur þetta framveigis alla au-
uldena ut.

Vilier þú nú finna pacta
Einhuers aars. Þa Multiplicera fyrst
Gylline tal aarsens med ellefu, Dividere
sidan productúm med 30. Þad þa af
geingur af divisione, erú pactar þess
aars, Enn verde þetta productúm eigi so st-
ort ad Dividerad verdi med 30. Þa
seiger þad sialft til pactana aar-
sens.

L ii Ep[illegible]

1. Exemplúm

Eg vil vita hvad pactar erú á þessú are / 1671 / Gyllene taled er þa 19. þad múltiplicera eg mz 11. þa verdúr prodúctúm 209. Þetta prodúctúm dividera eg mz 30. þa gánga af 29. sem erú pactar þess ars.

2. Exemplúm.

Eg vil vita hvad pactar erú a þui ari, þa datum skrifast 1673. Þa er Gylline talid 2. sem sia ma af Gyllenetals töflúñe / fyrst múlti-plicera eg 11. med 2. þa er prodúctúm 22, þetta sie eg ad vera miña, eñ þ verdi med 30 dividerat, hvors vegna eg sie ad sama prodúctúm 22 / sieú þess ars pactar.

Af þessú Töplú Korne kuña og svo audvelldlega ad fiñast pactar sier hvörs ars tuglallds.

11. i	22. ii	3. iii	14. iiii	25 v.
6 vi	17. vii	28. viii	9. ix	20. x.
1. xi	12. xii	23. xiii	4. xiv	13. xv.
26. xvi	7. xvi	18 xiix	29 xix	

Exemplúm.

Eg vil vita hvad pactar erú þrettanda aar túnglalldar, túngl aulldina leita eg vpp J toƒlúñe i röm verſba talinú, þar fiñ eg hia 23. J Ciphúr tólú, sem erú pactar þess aars.

IIII.

Um Túngl Komúr

Jalmeñelegú Túnglaari erú tolf túngl komúr (sem ádur er sagt) eignast þa sierhuort tú-ngl þui manudi sem þad endast a. súo sem vysañ hlióðar.

Túngled Eigna mad ma.
Manúde þeim þad endast a.
Sinúm ei er vpphaf took,
Eg sa þetta Skrad a Book.

Viliez þú nú vita nær tú-ngl er ätala a Islendska tólú sem meñ plaga að kalla, þa leita vpp Gyllini talið þess aars J fyrstú Co-lúmna edur rod rymsens, a med-al römverskú tóluñar, þar hvert yfir fra J daga tóluñe fiñur þú dageñ dageñ, nær túnglið er atala eptir þri tólú. Eñ viliez þú vita vpprúngu edur Kueikingú túngls, þa leita vpp Gylline talið

Arsens i þeim nÿia Aureo Nume-
ro, sem stendur i fiordu röd, þa
finnur þu dagenn hvert yfir fra i
daga tölunne, a hvoriu tunglid spr-
ÿngur wt.

Exemplum.

Eg vil vita nær tungl er a
tala a Gömlu tölunna, og nær þad kv-
eikist a nÿu toluna, a þessu are
1671. I Julio manudi. A þui are
er Gyllene talid 19. þad leita eg upp
i fiordu röd bland romversku tolunn
og svarar þui þar 30. Julii, a hvoriu
tunglid er atala eptir þeirri tolu.
Enn wtsprunga tunglsins skiedur þann
23. dag sama manadar, eptir þui nya
Gylline tale, sem stendur i fiordu rödi-
nne, sÿdann er hægt ad telia alldur
tunglsens framveigis,

Þegar þu nu veitst wtspr-
ungu tunglsens, og villt fram-
vita qvartera skipti, þad er, nær
tungl er halft edur heillt, þa nö-
tera fyrst Kveikingar dagin, legg
til sama dags 7. daga og eirn ha-
lfann, þa hefur þu fyrsta qvarter
edur fiordung, sem er halft tungl
i aukningu, legg sÿdann þar ofan a
7. daga og eirn halfann (edur tel 13.
daga fra Kveikingar deigenum) so
hefur þu fullt tungl, Legg hier enn

nu til

nú til 7 daga mz hälfum, þa hefr
þú sÿdasta Kuarter/ edr halft túngl
ȝ skierdingú. Þesþi Regla er ecke
ónaúdsÿnleg, bædi vegna blodtakna
ȝ vedrattú þars, þui mz þessum tÿm̄
verda oftt vedra brigde,

Exemplum.

Túngl kueikest a þessu áre
1671. þañ 24. augústÿ, þar
legg eg til þa 7 daga sm̄ eftt̄ erú
af aúgústo, ȝ eirn halfn dag ur
septembrÿ þar ofan á. þa er hal-
ftt túngl edur fÿrsta quarter þn
1. septembris, fram̄ tel eg 7 daga
ȝ legg þar til þañ halfa sm̄ eftt̄
var af 1. deige septembris, þa er
fúllt túngl þañ 8. dag septembri,
ȝ þa erú ȝ suo 13. dag lidner frá
kueikingú. ad sÿdústú legg eg hit
til eñ nú 7. daga ȝ eirn hälfañ,
þa er eftt̄ aftr halftt túngl ȝ sÿd
asta Kuart̄, ȝ er þad þañ 16. 7bris

Pactar seigia og suo
til túngl Komú ȝ túngls allds, a
þeñañ hatt:

Viliet þú vita nær nÿtt
túngl kiemur, þa skrifa fÿrst pac
ta ärs þÿns, þar næst reikna hu
marg̃ manúder lidner erú fra m
tÿ manúde (þui þa hefst pacta

tal.

tal) til þyns manadar, ad m͡z rei-
knudū þÿnūm manúde, ꝫ legg súo
marga daga sm̄ manúderner erú li-
dner til pacta talsens, verdi þa sūm
an̄ ÿf:ʳ 30. þa burtkasta 30. En̄ þ
eptter verdur subtrahera af 30 -
apttur, afganguriñ syn:ʳ þier næzri
riett:ⁿ kueiking:ᵉ dag túngls j þeim ma-
núde:

1. Exemplum

Eg vil vita nær nÿtt túngl er
j Januario a þui are 1672. pact:ᵘ
erú 29. allt til martij manadar.
manúder erú fra martio 11. nær
lidner/ þess vegna legg eg saman̄
29 vid 11. þa verda 40. hier apte-
kner 30. verda eptter 10. þessa 10.
subtrahera eg apt:ᶻ af 30. þa erú
ept:ʳ 20. sm̄ syna mier ad þan̄ 20.
Januarij sie nÿtt túngl a þ are.

2. Exemplum

Eg vil framar vita nær nÿtt
tungl er j Majo a sama are. 1672.
þa erú pactar ordn:ʳ 11. manud:ʳ
3. fra martio. 11 ꝫ 3. erú 14./14.
tekn:ʳ af 30. skilia ept:ʳ 16. sem syn-
na nÿtt tungl ad koma þ:ⁿ 16. maij.

Enn vilier þú vita alld:ʳ
tungls a einhuerium deigi, þa legg

saman̄

samañ pacta ars þessins vid tölú manadaña sem lidner erú fra martio og legg þar til vmlidna daga þessins manadar, súmañ sýner þier tungls alldur a þeim deige, eñ verdi sumann yfir 30. þa er þad túngls alldur sem afgeingur af 30.

Exemplúm.

Eg vil vita alldur túngls þañ 12 Júnij 1672. pact. erú þa 11. ma-nudir fra martio 4./12. 11. og 4. samanlagdt erú 27. sem sýna túngl ad vera 27. nätta þañ 12. Júnij a fyrr nefndú are.

Nota. Þessar reglur er Gott ad brúka, þa einn hefer ei Calendariū hia sier, og erú þær bygdar vppa motum medium, eñ ecke vppa motum verum, hvörs vegna þetta mismunar optt úm einn dag.

V.

Om Merke túngl.

Merketúngl teliast til vissra daga, og kall-ast þeir dagar Merkidagar, hverier at vijsa til aññara frægranlegra tijda ärsens. soddañ Merkitúngl teliast al-meñelega finn, koma þaú þ fyrsta lage 16. vetur túngl alldar, eñ sýd

ast

ast a 8 are alldarenar,

1. Fyrsta merkitungl Er
Þorra tungl ed Februarij tungl, þ
skal telia eptir Gamla Gyllineta
le (sem sumer kalla Islendsku tö-
lu) 10 nätta til merkidags þ nyu
vikna föstu, en 11 nätta er hlaup-
är er, z skal sa nærste drottinsda
gur þar eptir, vera fyrsti Sunnuda
gur j nyu vikna föstu. Kiemur tungl
þetta fyrst þann 8 Januarij, z synd-
ast þann 5 Februarij.

En eptir þui nya Gyllineta
le kiemur þad fyrst þann 3 Januarij
og sijdast þann 31 Januarij. og sk þ
telia 15 nätta til merkidags. Þetta
tungl verdur 29 nätta Gamallt a
almennu are, en 30 a hlaupare.

2. Annad merketungl er
Goou tungl ed martij tungl, þ skal
telia eptir gamla Gylline tale 2.
nätta til merkidags til sex vikna
föstu, en 3 nätta er hlaupar er,
z vere merkedagenn fyrer hlaup-
ars dagenn. Sa nærsti drottens
dagur þar eptir er Sunnudagurenn j
sex vikna föstu, Þetta tungl ki-
emur fyrst þann 6 dag Februarij
en sijdast þann 6 Martij.

A nyu Gyllene tals tolu kie-

mur

mür þ fyrst annan Februarij enn
sijdast 1. martij. og telst þa sio nætta
til merkidagsens, og verdur þrijtugt
ad alldre.

3. Þridia merke túngl

Er Einmanadar túngl edur páska tú-
ngl / þ er sijdasta vetrar túngl / þ
skal telia eptir Gamla Gyllene tali
14 nætta til merkidags paaska / og
næste súnnudagur eptter merkidag
enn er paaskadagúr. Kiemúr túngl
þetta fyrst 8. martij. sijdann þann 5.
aprilis

Enn a nýa Gyllene tal kiemur þ
allra fyrst 3. martij og sijdast 31.
sama manadar / sk þad þa teliast
19. nætta til merkidags. enn 29. nætta
alls.

4. Fiorda merke túngl er

Hörpú túngl edur maarij túngl / þ er
fyrsta sumar túngl / skal þ telia 20.
nætta til merkidags til Gagndaga
og fyrste drottensdagur þar eptir
er súnnudagenn i Gagndögúm. sem vier
köllúm vocem Jucunditatis, enn nær-
ste fimtúdagur þar eptir er uppstig
ningardagur. Þetta túngl kiemur
a Gömlú Gyllene tölú fyrst 6. apri-
lis. sijdast 4. maij.

Enn a nýa Gyllene talid kemur
þad fyrst þann 1 aprilis. seinast

þann

þañ 29 aprilis, og skal þad þa telia 25 nätta til merkidagsens, Eñ allañ alldur þess 30 nätta

5. Fimta Merke túngl.

Er Júnij túngl, er kallaþ aňad sumar túngl, þad sk telia 4 nætta til merkedags ꝭ Hvijta sunu, og sa næste drottens dagur epter er ætlad Hvijtasunu hatijd. Kiemur þetta túngl a Gamla Gyllene talid fyrst 6. maij, sijdast 3. Júnij.

Eñ a nýa Gylline talid kiemur þad fyrst 1. maij, og sijdast 29. maij telst þad þa 9 nätta til merkidags og verdur 29 nätta Gamallt.

Þesse Eru þau fimm Túngl, sem almeñelega kallast merki túngl, og skulu ei túngl koma a mille þeirra.

6. Auk þessara Er

Vetrar túngl og Joola túngl, Vetrar túngl skal þad vera ætlad sem a himne er a allraheilagra messu, eptir Gamla Gylline tali hvortt þad er þa úngtt edur Gamalltt.

7. Eñ þad skal Jóla túngl sem a himne er þrettanda dag Jóla, hvert sem þad er vngt edur Gamallt, epter Gamla Gyllene tale og sk ⁊ teliast 30 nätta.

sumo

8. Sumar túngl hid fyrsta skal þad vera sem á himne er Krossmessu á vor eptir Gamla Gyllene tale, hvort þad er þá ungt ed gamallt. Eitt sinn h? þad til 3 á 19. sara aulld, ad þad er ei átala fyrr enn nótt eptir kross messu, og skied þad áttunda ~~aar~~ Tūgl ~~Sólar~~ alldar. Hier um hliódar vÿsann svo.

Jóla túngled Jafnann oss.
J. L. S. V. Stiarna Setur.
Sumartúngled syner Kross
Sannhelger túngl Vetur.

Enn eptir nýa Gyllene tali skal þad vettrar túngl vera sem á himne er á allra heilagra messu, 2 Jafnvel þo þad sie þa 29. natta hu ed skiedur 18. aar tungl alldar.

Enn Jóla túngl sk þad ˌˌtind vera (eptter þessare sómu nýiu tölu) sem á himne er á átta dag Joola, hvert þad er þa úngt edur Gamallt.

Sumartúngl telst og svo á himne eptter þessare tölu á tveggia postula messu, hvert þ er ungt edur Gamallt, og Jafnvel þo þ sie þa 30. nátta, hvad Ed skiedur 16. ár túngl alldar.

vi

VI.

Um Auka Túng leun Sió. Nær þau Skulu Jnnsetiast,

Auka Túngl Eru J Anno Lunari Embolimeo þegar 13. Túngl komur skie a Einu are. (sem fyrr seiger) skied þad þann 3. 6. 8. 11. 14. 16. og 19. vetur tunglalldar: sem vijsann gliodar:

Þridia siötta atta J efne.
og Ellefta Vet² minnast skt
Fiortan sautian nytiän neffe
nú þui auka túnglenn falla.
So eingenn villa ad þi² stefne,
athugadú þad Giörvallt.

Og Innsetiast þesse auka túngl flest aull a fyrir farande áre, þui auka Túngls aar byriast fyrri J augusto, þau skúlu aull þrijtug teliast, Ecke skal þau má-nudum eigna, þau skúlu 2 Lyctast so ad merki túngl sieu frials fra

þeim, og skal þm̄ aullum lokid þa
Söla túngl kiemur

Aukatúngl teliast
So almeñelega, epter ga
mla Gyllenetalenu.

1. Fyrsta auka túngl er
Einnætt 2 decembris 3. Vet² tūgl
alldar. Gyllene taled er þa 2., og
Endast seinasta dag sama manad^w

2. Añad auka túngl er einnæ
tt 2. septembris 6. Vetúr alldar,
Gyllene talid er 5. og endast 1. octo
bris.

3. Þridia auka túngl er ein
nætt 7. Decembris 8. Vet² alldar.
Gyllene taled er 7. og endast 12.
Dag Joola.

4. Fiorda auka túngl Er ein
nætt 4 Decembris 11 Vetúr alld^r
Gyllene talid 10. og endast 9. Dag
Joola.

5. Fimta aukatúngl Er
Einnætt 1. Decembris 14. Vet²
alldar, Gyllene talid 13. og enda
st 6. dag Jöla.

6. Siötta auka túngl Er
Einnætt 2. augusti. 16. ar alld^w
Gylline talid er og 16. Endast
sÿdasta dag sama manadar.

7 Siöunda auka tungl er Eitt nætt 6 Decembris 19 Ar alldar / Gyllene talid er 18, Enn Endast 11. Dag Jóla,

Enn epter Nya Gyllene tale edur Kveikingartalu / Skúlu auka tungl suo Innsetiast.

Þad 1. aukatungl Innsest þann 1. Septembris annann vetur tunglalldur.
2. þann 1. Julij 5. vetur T. a.
3. þann 3. decembris 7. V. T. a.
4. þann 2. octobris 10. V. T. a.
5. þann 1. Augusti 13. V. T. a.
6. þann 1. maij 16. V. T. a.
7. þann 2 Decembris 18 V. T. a.

Hier Epter fylgia Tuær töplur, aunnur vppa solaraulld aunnur vppa tunglaulld, sú fyrri vysar til sunnudags bókstafs / hlaupárs, sumar auka, og varnadur edur rymspillirs árs a sierhuörju are Sólar alldar.

Sú seirne kienner ad finna Gyllene tal. Epactas og auka tungl. a sierhuörju are tungl alldar.

	☉	S.B	Natal Christi			
	1	G.F	1672	1700	1728	H.A
	2	E	73	701	29	
	3	D	74	702	1730	S.A
	4	C	75	703	31	
	5	B.A	1.6.76	1704	1732	H.A
	6	G	77	705	33	
	7	F	78	706	34	
	8	E	79	707	35	S.A
H.A.	9	D C	1680	1708	1736	R.St.
	10	B	81	709	37	
	11	A	82	710	38	
	12	G	83	711	39	
	13	F E	1684	1.712	1740	H.A
	14	D	85	713	41	S.A
	15	C	86	714	42	
	16	B	87	715	43	
	17	A G	1688	1716	1744	H.A
	18	F	89	717	45	
	19	E	1690	718	46	
	20	D	91	719	47	S.A
	21	C.B	1692	1720	1748	H.A
	22	A	93	721	49	
	23	G	94	722	1750	
	24	F	95	723	51	
H.A	25	E D	1696	1724	1752	S.A
	26	C	97	725	53	
	27	B	98	726	54	
	28	A	99	727	1755	

D	Ártal christi				Epactæ	[illegible]
1	1672	1691	1710	1729	11	
2	73	92	711	1730	22	1. A. T.
3	74	93	712	31	3	
4	75	94	713	32	14	
5	1676	1695	1714	1733	25	2. A. T.
6	1677	1696	1715	1734	6	
7	78	97	716	35	17	3. A. T.
8	79	98	717	36	28	
9	1680	99	718	37	9	
10	1681	1700	1719	1738	20	4. A. T.
11	1682	1701	1720	1739	1	
12	83	702	21	1740	12	
13	84	703	22	41	23	5. A. T.
14	85	704	23	42	4	
15	1686	1705	1724	1743	15	
16	1687	1706	1725	1744	26	6. A. T.
17	88	707	26	45	7	
18	89	708	27	46	18	7. A. T.
19	1690	1709	1728	1747	29	

Nota. J fyrri töflunne (sem er uppa solar aulld) merker H. A. hlaupaar. S. A. sumarauka / R. SP. Rijmspiller. S. B. sunnudags bökstaf. ☉. sölar aulld.

Enn J þessare seirne töflunne (sem er uppa tunglølld) merker A. T. auka tungl. D. tunglølld. Þegar þessar töflur eru endadar / þa ma taka til ad telia uppaftur so leingi sem heimurinn stendur.

Finis.

III. Cap.

Um hræranlegar Arsens Tyder og huornenn þær skule finnast. Item um Varnaðar og Sumarauk.

Kap.

I.

Arsens Tyder sundur deilast og suo i hræranlegar og óhræranlegar.

Ohræranlegar kallast þær sem ecki hrærast af sama deige manaðar, so sem er Jooladagur Mariu messur. Krossmessur og adrer fleire dagar sem helgaðzer eru einhuerium heilagra, og skrifader standa i rymenu,

Hræranlegar arsens tyder erú þær sem ecke bera avallt vppa sama manadardag, og erú tvenns slags helgar og rúmhelgar.

Helger dagar hræranlegar erú þesser sierlegústu, Adventú sunnúdagur, sunnúdag i nyiú vikna föstú, sunnúdagúr

i Sio

J siövikna föstú, Paaskadag, vppstigningar dagúr, Hvyta súnu og Trinetatis Hatíd.

1.

Med adventú súnúdeige byriū vier Annúm Ecclesiasticum, edr Kyrkiu aar vort. Adventú súnudag kiemr fyrst þan 27. Növembris, en sydast þan 3. Decembris.

Regla.

Drottens dagúr nærstur þ Barbarú messu, er Jafnan fyrste súnúdg J adventú, sm̄ vijsan hliödar.

Adventú tijma vppþar fæst
A þeim Drottens deige
Fyrer Barbörú hellúr nærst.
Finst Glögguara eige.

2.

Nyú vikna fasta kan ei fyr ad koma, en 17. Januarij, og ecki seinna en 21. Februarij. Þesser dagar kallast Termini septuagesimalis, og er þar sett J ryminu offur Gyllene tala, sm̄ stendr seinast eptir messudagana og kiemr þessi tala ad finna nyú vikna föstú a þennan hatt: Leita vpp Gylline talid þess års sm̄ þú lifir a, J þessari tölu sm̄ strax vor

Eminst

aminnst/ lijt sijdan til bókstafanna hvertt yfir fra til vinstri handar/ og sa sunnudags bókstafur sem fyrst ur verdur fyrir (nidur eptir ad ganga) hann er jafnan sunnudagur fyrstur i nyiu vikna föstu. Enn bere so til ad þu finner strax sunnudags bókstafenn hvert yfir fra Gylline talinu/ þa skal þann ei taka/ helldur þann næsta sem er siöundi epter hann. Fra nyiu vikna föstu til þa þa er ætijd nyiu vikur/ Enn hvornenn nyiu vikna fasta kunne ad finnast af merki tungli/ er fyrr aminnst.

Þa þu hefur fundid nyiu vikna föstu þa er hægt ad finna siövikna föstu/ þui hun kiemur avallt tueimur vikum epter/ kiemur hun þa fyrst er vika lifer Þorra/ og heiter sa drottins dagur föstu ìgangur/ Enn sijdaste föstugangur er þa vika lifer Göu. Fra föstugange eru ætijd 7 vikur til Paaska.

3.

Paaska dagur kann ei fyrr ad koma enn 22. martij/ þad i 6. aar túnglalldar sie Dominicalis D/ og ecke sijdar enn 25. dag Aprilis/ Attunda aar túnglalldar sie C. Dominicalis/ þeir dagar kallast

Termi

Termini paschalis, þui þr eru
so sm̄ takmark paaskakomu.

Þann 22. martij hefst sier legtt Gylline tal til hægre sÿdu sÿdast eptter messudagana, z kienn þad ad finna paaska komu sierhu ortt aar a hennan̄ hatt. Leita vpp j þessu Gylline tale Gylline tal aars þijns, z næste Dominicalis þar fra er saman̄ paaskadagur / En ef Gyllene talid fellur vpp a sunnu dag, þa skal þan̄ sunnudag ecki telia, helldur þan̄ næsta þar eptir.

Exemplum.

Eg vil vita nær paaskadagur kiemur a þui aare. 1671. Gyllene talid er 19. Þad leita eg vpp j þeirri tölu sm̄ byriast 22. martij. z finn þad gagnvartt 17. aprili Sunnudags bokstafur þess aars er a. Þan̄ finn eg þan̄ 23. aprilis og er þa paaskadagur.

Aunnur Paaska Regla.

Þridie Sunnudagur j tungle sm̄ kiemur eptter siounda dag Mar-tij er saman̄ paaskadagur sm̄ vissan̄ hliodar.

Martij siounda finndu fra fyrsta tungl sm̄ kiemur þa

Sunnu

Sunnudag þann þridia á.
Þu skallt Päska ætijd fá.

Runur vijsa vm Paaska-komu. vppstigningar dag og Hvijtasuñu.

Þriu nÿ fra Þrettanda
þarftu minast tungl fiña.
Vid drottens dag þridia.
Dyrd vpprisu ad virda.
Fiorutije dagar færast.
Ferd himna þa vorduir
Tiju fimt hier vid heimtist
Hvijta suña fæst kuñe.

4

Vppstigningar dagur er ætijd fimtudaguriñ j 6 viku Paaska, og eru þa 10. dagar til hvijta suñu ad vppstigningar deigi med reiknudum.

5

Hvijta suñu komu sier þu / leitir þu vpp Gylline talid árs þijns / j bland þess Gylle ne tals sem byriast þañ 9. Mars, og stendur jndann eptir me ssudagana, sa fyrsti suñudag sem kiemur eptir Gylline tal þess árs, er hvijta suñu hatijd, eñ þalle Gylline talid vppa suñu

dag

dag, þa er hatydin̄ næsta su-
n̄u dag eptir.

6.

Trinitatis Hätyd kiemur
ætyd viku eptir hvijta sun̄u, fra
þui teliast sun̄udagar til adventu.
verda þr flester 27. z kiemr hätyd
en̄ þa 17. Maij, en̄ fæster eru þr
þa þr eru 22. þa er Trinitatis
sun̄udagur 20. Junij.

Sa næste fimtudagur eptir
Trinitatis sun̄udag var fordum
halldin̄ lykama hatyd christi og
var sa kalladr Dyre dagur.

7.

Mariu messa a lauga-
fostu er ad sönu obræranleg hä-
tyd þui hana ber alltyd uppa þn
25. Martij, en̄ þo verdr hun ei a-
vallt halldin̄ a þui deige, suo
sem þegar hun fellr i Dijmbil-
viku, edr i helgudogun̄u, huad ed
skiedur þa paskadagr verdur i
Martio, helldur færest hun þa
til baka uppa laugardagen̄ næ-
stan̄ fyrer palmadag, so sem vijsan hlioðar.

Martius paska mundu vel
og meyiar hatyd skiera.
a palmalaugar liost eg tel.

læter

Þad ber til fiórũ siñ-
úm J Gömlú aulld, ad maríú messu
a langa fóstú ber vpṕa fiórda J pásk
úm. Vid fyrsta siñ verdᷣ þad, þa
af aulldiñe erú lidiñ 244 aar, ꝫ
er þa hiñ 16. vetur Túngl alldar
Eñ hefir hid 20. aar sólar alldar.
Þa er Túngl 15. nätta a páskadag,
eñ eptir Gömlú tölú, þa fellúr Kyn
dil messa ꝫ suo Jñ a maniidag J fós
tú Jngang.

2. Þadañ lydúr halfur Tyúnde
túgur ara, þar til so ber til J añ
ad siñ, ꝫ er þa 16. vetᷣ túngl alldᷣ,
Eñ hefir hiñ 3. sólar alldar.

3. Þadañ lyda eñ 95. aar, þᷣ
til þetta ber so til J þridia siñ, ꝫ
er þa 16. vetúr túngl alldar, Eñ
hefir 14. sólar alldar, sydañ ber
Kyndilmessú ecki leingᷣ vpṕa manú
dageñ J fóstú Jngäng wt gömlúr
aulld

4. Þa lyda eñ 95. aar þar til
Maríú messa a langa fóstú kiñ
aptur a fiórda J páskum, Er
þa 16. vetur túngl alldar eñ he-
fir 25. sólar alldar, ꝫ erú þa eptir
3. vetúr af Gömlú aulld, Eñ Kyn
dilmessú ber þa suñudagiñ
J fóstú Jngang.

Þad

Þad skiedur 12 sinn̄um i gömlu öld, ad mariumessa a langafostu ber uppa paska dag, og er þad a þessum árum alldarennar. 51 / 62 / 73 / 146 / 157 / 241 / 320 / 400 / 411 / 484 / 495 / 506. Eru þa 26 vetr eptir af öllddinne:

En 16 sinnum i gömlu älld ber þad til ad mariu messa fellur uppa föstudagenn langa / þad skiedur a þessum arum gömlu alldar / 16 / 21 / 100 / 111 / 184 / 193 / 206 / 268 / 279 / 290 / 301 / 363 / 374 / 385 / 458 / 469 / Eru þa epter 63 vetur alldarennar.

Hreyfanlegar Ar-

hens tijder Eru þessar kunnuglegar Einar hellstu Þorre Goa Einmanadur sumar koma pardagar suo sum vetrar koma og ymbru vikur.

I.

Þorre byriast ad mid[-]
ium vetre a föstudag, Enn og hefur 30 daga med honum sidan fra sinn almennelega kallast þorra þræll, Þorri kiemur fyrst þann

9 Januarii, en endast þann 16. og
sama manadar, þegar Varnadar
aar er.

Reglan.

Einn midvikudagur sk. vera laus
a mille þrettanda og þorra, og sa
næste þostudagur þar epter er
Jafnan fyrstur i þorra. Enn
være þrettanda a þridiudag a hl
aupaare þegar D. er Dominica-
lis þyrre, þa skulu tveir mid-
viku dagar vera lauser mille þr
ettanda og þorra, og kiemur þorri
þa þann 16. Januarii, þetta skiedur
9. aar sölaralldar þegar rymst
iller er, og eru þa 10. nætur milli
þrettanda og þorra.

Vysan hier uppa.

Midvikudagur eirn mille
midzvetrar og þundar.
A þridiudag Ef þettann ber
þar til annar skundar.

2:

Hvoa kiemur strax ad þo-
rra lokum og byriast a sunnu-
deige, verdur 30. alls ad daga
leingd.

Reglan.

Midvikudagur eiru sk. laus
vera milli Blasius messu og
Goou, nema Varnadar aar sie

þa eru

Þa erú túeir lauser / og kiemur Goa þa 13. Februarij.

3.

Einmanudur kiem: næst eptir Gooú, a þridiúdeige, og verd: og suo alls þrÿtúgur ad dagaleigd.

Reglann.

Næste þridiúdagur fyrir Geyrþúdar dag / er fyrstur j Einmánude.

4.

Súmar kiemur strax eptir Einmanúd og geingur Jn a fimtúdag / sa fimtudag: verdur j fyrsta lagie 9. aprilis, enn j sÿd asta lagie 15. aprilis.

1. Regula.

Tel tuo fimtudaga lausa fra mariu messu a langaföstu / sa þridie þar næst er alltÿd súmar dagúrenn fyrste, sem vÿsann kienn:

Súmar komu syne eg Zag
suo þier Bregdest eige
finndu þridia fimtúdag
fra Gietnadar deige.

Merk. Ef mariúmessú ber a fimtúdag, þa skal þann fimtudag ei reikna.

2. Regúla.

fymtu

Fimtudagur sem er næstur fyrir Magnus Eyia Jall, er æt-
íd sumardagurenn fyrste.

5.

Fimtudagur er fyrstur J Far-
dögum, og kann hann alldrei fyrri
ad koma enn 21 Maij, og alldrei se-
inna enn 27. sama manadar.

Reglann.

Sá næste fimtudagur eptir Ur-
bardi dag er æfenlega fimtudagur
enn J fardögum.

6.

Midtsumar költdu þeir Gomlu
uppa sunnudag, og kann þad ei fyrr
ad koma enn 12. dag Julij, og ei sei-
nna enn þann 18. sama manadar,
nema varnadar ár fyriest þa kimur
þad þann 19.

Reglann.

Eirn Midvikudagur skal ætíd
laus vera milli Seliumanna messu
og midsumars, nema 8. ár sólar al-
ldar, þa erú tveir Midvikudagar la-
úser, og er þad kallad varnadar ár
hid meira, enn hid minna varnadar
ár er þegar D. er Dominicalis, og
teliast þa og so tveir midvikuda-
gar fra Seliumanna messu.

Enn nu halda sumir ad mi-
dtsumar kome a fimtudag (hvad
og so synest riettara) og kiemur

þad

þad þa i fyrsta lagie þann 10. Júlij, enn seinast 16. Júlij, nema Varnadar aar fyriest, þa kie- mur fimtudagúr j midiu fú- mre þann 17. Júlij.

7.

Vetúr Köllum vier all tijd koma a föstudag, og kann hann ei fyrri ad koma enn 10. octobri og ei seinna enn 17. dag sama má- nadar, og skiedur þad a varna dar aare.

Reglann.

Þa er hinn fyrste súnnudag j vetri smer hinn þridie ad reikna fra Cosmoe og Damiani, Enn veri messudagenn uppa súnnudag, þa skal þann súnnudag ecke reikna: Enn ef þad ber samann ad vid súmarskie aúkid, og Dominicalis E, þa verdr sa fiórdi súnnúdagúr fyrstur j vetri, þad skier 8 aar sólaralldar hier úm hliódar vysann súo.

Vetrar komú Dahmark tel tueim dögum fyr michael. Þar fra mattu þeckia vel þridia súnnúdag med Sel.

8.

Ymbre vikúr kallast a La tinú quatuor Anni tempora

L oq

og erú þær fiórar a áre húe
riú, hefiast þær a midvikúdei
ge, enn endast a þridiudeige.

Fyrsta kiemur midvikudagin̄
næstan̄ eptter aúskudag.

Aúnnur midvikúdagin̄ nær
stan̄ eptter hvijta súnnu.

Þridia midvikúdagin̄ nær
stan̄ eptter Krossmessu a haust

Fiorda midvikúdagen̄ nær-
stan̄ eptter Luciu messo a Jóla føstú.

Hier um hliódar vysan̄ so.

Oskú hvijtasúnnu, Kross.
og Lucia næsta
midvikú dag eptter oss
Er ymbra sett ad fasta.

II.

Varnadar ár edur
Rymspillers ár, sem og
eirnenn sumarauka ár erú ej
tydkannleg annarstadar enn hier
hia oss i Islandi, og valda þui
mysera skipti vór og gamallt
manadatal, so sem koma Göu
Einmanadar horpu &c.

Enn þad köllum vier Varn
adar ár edur Rymspillirs ár/
þegar E. er Dominicalis, og hlaupár
kiemur eptter, veturinn geing

for

þa Jñ 17. octobris, Og leggst
vika til sumars, En strax ep-
ter a þriðjunda aare sölar alld-
rar, færast þessir tijmar um eirn
dag fram yfir markid almeñ-
nra, sem er ad Þorri kiemr 16.
Januarij. Góa þañ 13. Februa-
rij, adra tijma snerter ecke
sierlega þetta varnadar aar. Þ
byriast med midsumre a 8. are
sölar alldar, og endast a 9. aare sol-
alldar, þegar Dominicalis sei-
rne er C.

Sumar auka aar köllum
vær þad, þegar vika er lögd til
sumars, so sumarid verdi þa
27. vikur, skiedur þad þa sumar
Jñgeingur 9. dag aprilis, og D.
er Dominicalis allt aarid um:

Nær varnadar aar ʒ sum-
arauka aar verdi J sölar auld
þad kañ ad siäst J þeirri Toflu
sem stendur J fyrirfarandi ca-
pitula, og er Giörd uppa sölar-
aulldena.

III.

Hier Epter fylgia Nockrar Gamlar Rym reglur uppa Pöskagang ʒ

Sumar

Sumarkomu a sier hvoriu fare Tungl alldar.

1 Fyrsta Vetur i Tun-
gl aulld er föstugangur
þa vika er at Göu, sumarko-
ma i þeartþa viku. nema Ma-
riu messa a langa föstu sie a
midvikudag / þa skal föstugan-
gur i midia Göe sumarkoma
a skyrdag.

2 Annann Vetur Ebr.
föstugangur i öndverda Göe,
sumar koma i annari viku þa-
atþa. nema Mariu messa sie
a fimtudag / föstudag ed. laug
ardag, þa er föstugangur er
vika fyrir þorra, sumar i þri-
diu viku þeartþa.

3 Þridia Vetur kiem,
ur föstugangur i midia Göe
sumar a skyrdag / nema Ma-
riu messa sie a þridiudag
edur midvikudag. þa sk. föstu
gangur er vika fyrir Göe, su-
mar koma a fimtudagenn fyrir
palmadag.

4 Fiörda Vetur Ebr
föstugangur þa vika er at

Göor

Gooe, sumar J Paaska viku.
nema mariu messa sie a mid
vikudag fimtudag edr föstudg
þa skal föstu gangur J öndver-
da Göe. sumar J aññari viku
Paaska.

Fimta Vetur Er 5
föstugangur þa vika liþer for
ra. sumar J þridiu viku Paaska
nema mariu messa sie a mid
viku dag, þa skal föstugang²
J ondverda Gooe, sumar J añ-
are viku Paaska:

Siötta Vetur Er föstu 6
gangur J midia Göe, sumar a
skyrdag, nema mariu messa sie
a fimtudag, þa skal föstugan-
gur er vika er af Göu sumar J
Paaska viku.

Siounda Vetur Er 7
föstugangur J öndverda Gooe,
sumar J aññari viku Paaska.
nema mariu messa sie a þridiu
dag edur midvikudag, þa skal
föstugangur er vika er af Göe
sumar J Paaska viku,

Attunda Vetur Er 8
föstugangur þa vika liþr Göu,
sumar fyrir Palmadag, og
bregdst alldrei

Niunda

9 Niünda Vetur Ehr
föstugangur þa vika er af Göu,
sumar J päska viku, nema ma
riu messa sie a þridiudag ed(ur)
midvikudag, þa skal föstugan-
gur J midia Gooe, sumar á
skyrdag.

10 Tiunda Vetur Ehr
föstugangur J Sudverda Gooe,
sumar J añari viku päska
nema mariumessa sie a fim
tudag, þa skal föstugangur 7
vika lifir þorra, sumar J þr-
idiu viku paaska:

11 Elleffta Vetur Er
föstugangur þa vika lifer
Göu, sumar koma fimtudg
enn fyrir Palmadag. nema
mariu messa sie a fimtudg
föstudag edur Laugardag, þa
skal föstugangur J midia Go-
ou sumar a skyrdag.

12 Tolffta Vetur Er
föstugangur þa vika er af
Göu sumar J päska viku
og bregdst alldrei.

13 Þrettanda Vetur
Er föstugangur þa vika lif(er)
þorra, sumar J þridiu viku

Paaska

päska, nema mariu messa sie á manudag edr midviku dag, þa skal föstugangur j ondverda Gooú, sumar j añare viku paaska.

Fiortanda Vetur. 14
föstugangur j midia Gooe sumar a skijrdag. nema mariu messa sie á midviku dag, þa skal föstugangur viku fyrer Gooe, sumar fyrer Palmadag.

Fimtanda Vetur er 15
föstugangur þa vika er aþ Göu sumar j ~~annari~~ paaska viku, nema mariu messa sie fimtu dag föstudag edur laugardg þa skal föstugangur j ondverda Gooú, sumar j annari viku paaska.

Sextanda Vetur er
föstugangur þa vika liþr forra, sumar j þridiu viku päska og bregdst alldrei.

Seitianda Vetur er
föstugangur j midia Gooú, sumar a skijrdag, nema mariu messa sie fimtudag eda föstudag, þa skal föstugangr er

Vika

vika er af Gooe, sumar J þä
rka viku:

18 Atiianda Vetur Er
fostugangur J ondverda Go-
oe, sumar J annari viku þarka
nema mariu messa sie mid
vikudag. þa sk fostugangur 7
vika er af Gooe sumar J þa
arka viku.

19 Nytianda Vetur Lu
nglalldar er fostugangur þa
vika lifir Göe, sumar fyrer
pälma dag. nema mariu me-
ssa sie a fimtudag þa sk fostu
gangur J midia Gooe, sumar
a skyrdag.

Fyrstu fostugang
ar eru þa vika lifir Þorra-
þad skiedur þa mariu messa a
länga fostu kemur a skyrdag
edur sidar, Enn þa mariumessa
kiemur fiordadag þarka, þa
er sio vikna fasta 1. februari
J skiedur þad ecki utan fiorum
sinnum J Gomlu auld, sem adur
er a minnst.

Sydustu fostugangar
Eru þa vika lifer Gooe, Enn
fiorum sinnum skiedur þad J go-
mlu olld ad sio vikna fasta.

Jñgange so seint, ad gagndagiñ eine beri vppa Päskadag.

Þad skiedur j fyrsta sine þa lidiñ eru af olldine 63. aar, þa verdur Peturs messa Suñudageñ i nyu vikna Föstu, og ber hana alldrei optar suo j olldiñe, þa er 8 vetr tungl alldar, eñ hefst 9. Sol.r alld.

Þa lyda 247. aar, þar til ad so ber til j aññad siñ, og er þa 8. vetur tungl alldar, eñ 4. Sol.r alldar.

Þa lyda eñ 95. aar, og er þa 8. tunglalld.r vetur eñ 15. Solar alldar er þetta skiedur þridia siñ.

Þa lyda eñ 95. aar, þa er 8. tungl alld.r vetur eñ 26. Solar alld. skier þ þa j fiorda og sydasta siñ j Gomlu alld. eru þa 30. ar eptir af olldiñe.

IIII.

Eitt Stutt Regist.

Vppa Aull þau Evangelia sem sier huorium helgum Deige til heyra aared um kring.

Adventu Suñudagar

i. Evang. Matth. 21. Vm Jnnreid
Christi j borgena Jerusalem.
ii. Evang. Lucas 21. Vm teikn a
sölu og tungle.
iii. Evang. Matth. 11 / vm sen-
debod Johannes til Christum.
iv. Evang. Joh. 1. Vm sendibod
Gydinga til Johannem

Joola Nótt Evang. Luc. 2. vm
fæding Christi.
Joola dagur. Evang. Johann 1.
Vm ordsens holldgan
2. dagur Jóla. Evang. Matth. 23.
sem vier kollum S. Stephanus dag
vm sending spamanna speki-
nga og skriptlærdra.
3. dagur Jóla edur S. Johannes dag
Evang. Joh. 21, vm eptirfylgd
peturs og Jóhannes postula.
Sunnudagenn milli Jóla og nyaars.
Evang. Luc. 2. vm spadom Si-
meonis og Önnu spákonu.
A nyars dag / Evang. Luc. 2. / vm
vmskurn Christi.
Sunnudagenn milli nyaars og Þre-
ttanda / Evang. Matth. 2. vm
barnamord Herodes kongs.
A Þriggia konga dag edur Þrettanda
Evang. Matth. 2. vm vitrin-
gana af austur álfu.

Sunnudagar epter Þrettanda.
i. Evang. Luc. 2. vm Jesum tólf

2 vetra

Vetra kienande j músterinú.
ii. Evang. Joh. 2. vm brudkaúpid j cana.
iii. Evang. matth. 8 / vm hreinsan þess lykþraa / og vm þ^n Jett siuka þión hundradz hoþdingians.
iv. Evang. matth. 8 vm skipið christi i siáparens ölgú.
v. Evang. matth. 8 vm þad göda sæded / og illgreseds
vi. þackargiord christi þ openber^n Evangelij: matth. xi.
A kyndilmessú Evang. Lúc. 2. vm hreinsun mariæ, i simeonem gala

Nýúvikna þöstú Súnudagar.
i. Evang. matth. 20. vm leiging verkmaña j vijngardenn.
ii. Evang. Lúc. 8. vm þad þerfa uda sædid,
Súnnudagenn j þöstú jngang. Evang. matth. 3. vm skyrn christi
Sunnudagar j þöstú,
i. Evang. matth. 4. / vm freistíng diöpulsens v x^m. a eidimörkúni
ii. Evang. matth. 15. vm can verska kúinúna.
iii. Evang. Lúc. xi. / vm wtrekning diöpuls þess er dúmbi v^r
iv. edur midþöstú súnúdag. Evã Joh. 6. vm sadning 5000 manna

L. tnad

mz fim braudum z tueim fyskū
V. Ødur passionis sūnudag. Ev.
Joh. 8. vm Gydinga viliandi Gr-
yta Jesum,.
Bodanardag Mariæ. Evang. lúc.
i. vm bodn Gietnadarens Gúdz
sonar af Einglenū Gabriel.
Palma sūnudagur. Evang matth
21. vm Innreid christi J borg-
ena Jerusalem.
Skyrdag Evang. Lúc. 22. vm kú-
ölld mältid Drottens.
A fostudagen̄ Langa, Historia py-
nīnar Jesú Christi

A Paaskadagenn. Evang. matth
16. vm vpprisu christi, og sei
sú Kuen̄ana til Grafaren̄ar.
2. dag paaska. Evang. Luc. 24
Vm þa tuo samgeingú til Emaus.
3. dag paaska, Evang. Luc. 24.
vm openberan christi z læri
sueinunum, þa hn̄ syndi þm
hendur og fætur.
Sūnudagar eptir paaska
i. Evang. Joh. 20. vm komu Je-
sú ad Luktum dyrum t. læri
sueinana, Itm vm Toma pla.
ii. Evang. Joh. 10. vm þan̄ gó-
da hirder z sauda húsed.
iii. Evang. Joh. 16. vm þan̄ lit
tin̄ tyma sm̄ christr seigir.

Læri

Lærefueinarner muni sia
sig og eckj sia sig.
xv. Evang. Joh. 16 / vm heimfør
christi til födursens. sm hn
sendi / z hett h. anda.
v. Evan. Joh. 16. / vm bæner t'
födursens j Jesu nafne.
A vppstigningar dag. Evangel.
marki 16. vm wtsending po
stulana vm allan heimenn /
z himna før christi.
vi. Evang. Joh. 16. fyrir hett h.
anda, z fyrir sogu ofsokuar
postulana.

A Hvijta sunu Evangel.
Joh. 14. vm sending h. anda
og fridar giof Jesu christi.
2. dag Hvijta sunu. Evang. Joh. 3.
vm Elsku Gudz t' heimsens.
3. dag Hvijta sunu Evan Joh. 20.
vm dyru saudahusens.
A Trinitatis sunudag. Evang=
Joh. 3. / vm samtal christi og
nicodemi.
Sunudagar eptir Trinit.
i. Evang. Luc. 16, Vm þan rijka
man z Lazarum
ii. Evang. Luc. 14. / vm þa stu
kuolldmaltijd z bodzmena.
iii. Evang. Luc. 15. Eptirlijk
ingu ba 100 saudi z 10. peinga

xv.

IV. Evang. Luc. 6. aminning
Jesu christi til lærisueinanna
ad þr væri myskunsamer og
fordæmdu ei adra, sem eptter
lyking um leidtlu þess bli-
nda.
A Jons messu baptista. Evang.
Luc. 1. vm fæding Johannes ski-
rara, & lofsaung zachariæ.
A vitiun dag mariæ. Evan. Luc.
1. Vm vitian mariæ til Eliza-
betar, & lofsaung hennar.
V. Evang. Luc. 5. vm kunning Jesu
af skipenu, & fiskidratt petuss.
VI. Evang. Matth. 5. vm riettlæte
skriptlærdra & phariseis.
VII. Evang. Marc. 8. vm mettun 4000.
manna af 7. braudum & fáum fyskum.
VIII. Evang. Matth. 7. vm fals spa-
menn sem koma i sauda klædum
IX. Evang. Luc. 16. vm þann rangla-
ta radzmann
X. Evang. Luc. 19. vm grát christi
yfer Jerusalem. (& tollaran.
XI. Evang. luc. 18. vm phariseann
XII. Evang. marc. 7. vm þann dauffa mál
XIII. Evan. luc. 10. vm lógvitri (lausa-
ragin sem eptter lykingunn vm þann sem
hrasadi medal ræningia.
XIV. Eva. luc. 17. vm þa tiu lyksraum.
XV. Evan. matth. 6. ad eingin kunni
tueimur herrum i senn ad þiona.
XVI. Eva. luc. 7. vm ekkiunnar son af nai.
XVII. Evan. luc. 14. vm þann vatnz siu-
kan.

Eptt^l. v̄ þa sm̄ mottuktept þrmstu
A mychaelis mů. Evang. matth Lsætū.
18, vm vngmed sm̄ Jesus setti midt
a millū lærisueinan̄a.
XVIII. Evā. matth. 22. vm lögvitringin̄
s spurdi hu̇t hæsta bodord væri i lögm.
XIX. Evā. matth. 9. v̄ þan̄ valþvisna man̄.
XX. Evā. matth. 22. Eptt^l. vm kongin̄ s
brudkaup giordi syne sinum, z brudk. klæd.
XXI. Evan. Joh. 4. vm son þess konungliga
m̄ns hu̇ siuk lá til capernaum.
XXII. Evang. matth. 18. Eptt^l. vm kgin̄
sm̄ reikna villdi vid þiona sina:
A allra h. m. Evang. matth. 5. / huorir
riettelega sæler kallest.
XXIII. Evan. matth. 22. vm peningsens
mintt z yfer skriptt.
XXIV. Evan. matth. 9. / vm þa konuna
sm̄ blodfall hafdi 12. ár, item vm
höfdingians d. s Jhs vpp vakti af dauda.
XXV. Evan. matth. 24. vm sui virding
forreidslun̄, z forreiding Jerusale.
XXVI. Evan. matth. 25. / vm til komu
mannsens son, og sidasta dom.
XXVII. Evan. matth. 17 / vm forklá
ran christi a fiallinu Tabor:

Nu Epterfylger Ein Almennelig Tafla vppa Eierlegustu hræran lega Arsens Tima.

Gyllenetaled.	Sunnudags bókst.	Midur Vetur	13 vikna fasta	Mille Joola og Sio vikna föstu.		Sio vikna fasta	Paskadagur	Sumared.
		Januar.		V.	D.	feb.	mar.	ap.
v.	D		18	5	3	1	22	9
	E	10	19	5	4	2	23	10
xiii	F	11	20	5	5	3	24	11
ii	G	12	21	5	6	4	25	12
	A	13	22	6	0	5	26	13
x	B	14	23	6	1	6	27	14
	C	15	24	6	2	7	28	15
xviii	D		25	6	3	8	29	9
vii	E	10	26	6	4	9	30	10
	F	11	27	6	5	10	31	11
xv	G	12	28	6	6	11	1	12
iv.	A	13	29	7	0	12	2	13
	B	14	30	7	1	13	3	14
xii	C	15	31	7	2	14	4	15
i	D		1	7	3	15	5	9
	E	10	2	7	4	16	6	10
ix	F	11	3	7	5	17	7	11
	G	12	4	7	6	18	8	12
xvii	A	13	5	8	0	19	9	13
vi.	B	14	6	8	1	20	10	14
		Jan	Feb			Feb.	Aprilis	

Vppstigning dag.	Hvitta suña	Fardagar	Midtsumar	Veturenn	Sunudag ept Tr.	Jolafastann	
ril	maij		Jul	oct		Novembris	
30	10	21	16	16	27	29	
1	11	22			27	30	
2	12	23	11	11	27	1	
3	13	24	12	12	27	2	
4	14	25	13	13	27	3.	Decembez.
5	15	26	14	14	26	27	
6	16	27	15	15	26	28	
7	17	21	16	16	26	29	November
8	18	22			26	30	
9	19	23	11	11	26	1	Decemb.
10	20	24	12	12	26	2	
11	21	25	13	13	26	3	
12	22	26	14	14	25	27	
13	23	27	15	15	25	28	November
14	24	~~2[illegible]~~	16	16	25	29	
15	25	22			25	30	
16	26	23	11	11	25	1	
17	27	24	12	12	25	2	Decemb.
18	28	25	13	13	25	3	
19	29	26	14	14	24	27	Na.

Maius maij Jul. oct.

Gyllenetaled.	Sunnudags bokst.	Midur Vetur.	IX vikna fasta	Mille Jola och siö vikna fostu		Siövikna fasta	Paskadagur	Sumared.
		Ja	feb	V.	D	feb	Aprili	
	C	15	7	8	2	21	11	15
xiiij	D		8	8	3	22	12	9
iii	E	10	9	8	4	23	13	10
	F	11	10	8	5	24	14	11
xi	G	12	11	8	6	25	15	12
	A	13	12	9	0	26	16	13
xix	B	14	13	9	1	27	17	14
viii	C	15	14	9	2	28	18	15
	D		15	9	3	1	19	9
	E	10	16	9	4	2	20	10
	F	11	17	9	5	3	21	11
	G	12	18	9	6	4	22	12
	A	13	19	10	0	5	23	13
	B	14	20	10	1	6	24	14
xvi	C	15	21	10	2	7	25	15
		Ja	feb		Mar		Aprilis	

Utskÿring Toblunnar.

Þesse tabla vÿsar glöggt t'allra
Þátÿda z annara hrœranlegra tÿda ärsins
so ei kann bregdast, sie hun riettele
ga skilinn, Enn so skal Toblunna

skilia

Uppstigningar dag	Hvitasunna	Fardagar	Midt sumar	Veturnætur	Sunnudagar eptir Tr.	Jolafasta	
lis	maius		Jul	oct.		Novem	
20	30	27	15	15	24	28	Novem.
21	31	21	16	16	24	29	
22	1	22			24	30	
23	2	23	11	11	24	1	Decem.
24	3	24	12	12	24	2	
25	4	25	13	13	24	3	
26	5	26	14	14	23	27	Novemb.
27	6	27	15	15	23	28	
28	7	21	16	16	23	29	
29	8	22			23	30	
30	9	23	11	11	23	1	Decemb.
1	10	24	12	12	23	2	
2	11	25	13	13	23	3	
3	12	26	14	14	22	27	
4	13	27	15	15	22	28	
Jun	Jun	Jun	Jul	oct		No	

Tabula sem eptir fylgir,

Fyrst skalltu leita upp tungl alldur aared, og sunnudags bokstafenn, þess ars er þu villt finna, og sol alldar og tungl alldar toblunne

Som

sem standa sydast i 2. capit.
þa þú hefur nu þad huortueggia
fúndid, þa tak Gyllenetalid þess
aars, og leita þad vpp i þessari töf
lú i fyrstú rödene til vinstri ha
ndar, lijt sydan til Bökstafan
na sem standa i nærstu rödene
og leita vpp súnnudags Bökstafin
þess aars, Enn villie súo til ad sä
súnnudags Bökstafur standeste vid
Gyllene talid, þa skal hann ei taka,
helldur þann siöunda fyrir nedan
hann, þui sa stafur kiemst ecke
nær tolúnne, enn næst þar nedann
hana, hann kiemst og ei fiær henni
enn siöunde þar nedan hana. þa
þu hefur nu stafenn funded, þa
sier þu þuertt yfir fra honum i töf
lúnne alla hræranlega tijma og
hatijder aarsens, alla lijnuna
ut i giegn, ef almennt aar er, enn
sie hlaupaar, þa skal reikna fra
tijma allt til mattheiam, sem er
sa 24. dagur Februarij, riett
Giegnt hinum fyrra súnnudags,
stafnum, Enn hina alla sem þar
epter koma skal reikna giegnt
hinum seirna súnnudags Bökstaf
og stendur sa stafur fyrer ofann
hinn i Töflúnne, Enn þa kemur

Nedar

Linn

nedarlega i töflunne so hun endest ecke leingur / þa skal telia vid aptur fra upphafe,

Merk hier um þa þriä hræranlega arsens tima, midian vetur / midt sumar og vetrar komu, huorium rijmspillirs ar nocknd brigla ad falle þeir Jun i töflune þar sem annann edur Bilider, og sie þa rijm spillers ar, þa kiemur þorri edur midur vetur þar 16. Januarij, midt sum(ar) 17. Julij. vetur 17. Octobris, En sie ecki varnadar ar / þa kiemur þor-re þar 9. Januarij. midt sumar 10. Julij. vetur. 10 Octobris. Þorra rijm spiller er 9. ær Sölar alldar, en midzsumars og vetrar rijmspiller skied(ur) 8. ær Sölar alldar,

Nota. Manudernir sem fr-ande fram stafader i efstu og nedstu linu töflunnar / seigia til a huoriu deigi manadar sier huor tijd Jafnalli sie suo einn manudur fyrirest i midre töflune þa ma siä huor hann sie i nedstu linunne / En efsta lijna seiger til fyrir farandi manada,

I. Exemplum.

Eg vil vita nær hræranleg(ar) arsens tijder Jafnalla a þui are 1671. Þa er Gyllene taled 19. sunnu

dags

dags bökstafur A. fyrst leita
eg vpp Gyllene talid i fyrstu röd
toflunnar til vinstre handar, og
finn eg þar yfir frä B. sydann lei-
ta eg eptter Sunnudags bökstafnum
nidur epter / huorn eg finn þridia þar
fra sydasta i lijnunni /. huert yfir þar
þessum stad þa siest nær ad aller
hræranleiger tijmar þessa ars fyr-
iast / sem er, midur vetur edur þorre
kiemur þann 13. Januarij. IX vikna
fasta 19. Februarij. J milli Jola ⁊ 7
vikna föstu eru riett 10. vikur ⁊ eing
enn dagur ad auk, sio vikna fasta
kiemur 5. martij. Paaskadagur 23.
aprilis, Sumar 13 aprilis. vppsti
gningardagur 1 Junij. Hvijtasunna
11. Junij, fardagar 25. maij. midt
sumar 13. Julij, vetur 13. octobris, su
nnudagar eptter trinitatis verda 23
Jolafasta kiemur 3. Decembris.

2. Exemplum.

Eg vil vita hræranlega ärsens
tijma ä datum skrifast 1672.
þa er Gyllenetalid 1. fyrre sunnu
dags bökstafur G. leita eg fyrst
vpp i töflunni Gyllene talid / sydann
Sunnudags bökstafenn / þar sie eg

J lyn

ꝫ linunne huertt yfir fra hm̄ þorff
ad koma þan̄ 12. Janu. IX. vik=
na föstu 4. Febru. vikur a milli
Jola ꝫ föstu 7 dagar 6./7 vikna
fasta 18. Febr. Sijdan̄ leita eg vpp
seinna Böxstafen̄ sem er F. hu͛ed
stend͛ næst ꝥ ofan̄ þan̄ fyrra/
ꝫ linunne yfir fra hm̄ sie eg pá=
ska koma 7. aprilis, sumarid 11.
apr. vppstigningardag 16. maij /
Huijtasunnu 26. maij, fardaga 23
maij, midtt sumar 11. Julij. vetrin
11. octobris, Sunnudagar eptir Tri
nitatis verda 23. Jolafasta kem=
ur 1. Decembris,

3 Exemplum.

Eg vil finna hreranleg͛ arsins
tijder fra Datum skrifast 1679/
þa er rijm spillers ar, Gylleue tal
ed 8. Dominicalis E, þa leita eg
þetta vpp i töflunne, ꝫ sie eg þa
þorra koma 10. Jan. IX. vikna fö=
stu 16. Febr. og so framveigis. þa
er audtt ꝥ midsumre ꝫ vetre, en̄
m̄z þui þetta er varnad͛ ar, þa sie
eg midtt sum͛ koma 17. Julij, en̄
vetur. 17 octobris. annars ef ꝥ
være eige, þa kiæme þar midtt

sum͛

sumar 10. Julij, Enn vetúr 10. octob.
og er þetta so stúttlega áminnst um
töplúnar wtskÿring.

Eptterfylger ein rÿmvÿsa vm
Lögheatÿder a huoriu are.

Löghelgar hier fylgia.
Sunt sool / Paaskar / Joolenn.
Tueir huorium til heira.
Tel Vmskurn och stiórnú.
Gudz son Gat och Vitiar.
Gaf börn / hann vard hafenn
Skÿrarenn og Einglar.
Aull christs hiú riett trúnd,

Aunnur vÿsa um arsens vikna
tal fra einnu ůdeige t'anns.

Michael / Marteinn / Jölenn.
Möd' hrein / Gúdnd / tuo sueina
Barnabam / Krot marin,
Til sex vikna huortt skilur,
Ad aftökú och michel.
Einar kimm huortt reinest.

IV. Cap.

Um Þær Sio Planetur Og Tölf Himensens Teikn, Þeirra Nöfn, Nattúru Og Verkan.

Planetúr kall-
ast audru nafne
Stellæ Errantes, edúr
rásande Stiörnur, ei
af þui þær hafi ei siñ vissañ ga-
ng so sem adrar stiörnúr, helld[ur]
af þui ad þad er ei Jafnañ sama
bil ed[ur] lijk leingd a millū þeirra
Jnbyrdis, Ei helldúr millū þerra og
hiña añara stiarnaña, sem erú
a coelo Stellato ed[ur] þui styrnda-
himne, þyr[er] nedañ huorn plá-
netúrnar hafa siñ gang. Erú
þær 7. ad tölú, og hef[er] sier huor sitt
sierdeilis teikn, sem hier af sieft.

	Teiknast suo	
1. Saturnus.		♄
2. Jupiter.		♃
3. Mars.		♂
4. Söl.		☉
5. Venus		♀
6. Merkurius		☿
7. Lúna.		☽

Satúrnús Er Efstur
af planetiunúm og næst vnd^r Fir
mamento ed^r festingar himnenn
sýnest döck bleikur ad lit, ei sýnest h
stör stiarna, Eñ er þo halldiñ meir
Eñ 90 siñum stærri eñ Jördenn,
Hañ wtendar siñ proprium motū
edur eigeñlegañ gang, fra vestre t
austurs a 30 árum. Náttúra hns
er halldiñ melancholick ed^r köld og þurr.

Næst Satúrno Er Júpi
ter Glöd og stör stiarna, sm̄ er halld
eñ ad vera meir eñ 95 siñum stæ-
rre enn Jördeñ, wtendar Gäng siñ
heimeñ vm kring i 12 ár, þesse
planeta, hefur Goda og Tempráda
náttúru, sem er heita og vota, eft^r
þui sm̄ Astrologi hallda.

Þar næst Er Mars litt
ill sýnd, raudleitur ad lit, eñ þo
meir eñ helminge stærri eñ Jörd.
Wtendar hring siñ i 2 árum,
þesse planeta er halldiñ cholericus
edur heitur og þurr.

Næst Marte hef^r Sool
eñ siñ stad, huor ad ^yfir fegurst all^ra
stiarna, eirniñ og suo stærst, þui
hún er halldiñ meir eñ 166 siñū
stærri Eñ Jördiñ, hún wtend^r ga-
ng siñ i eitt ár: Söleñ er midt
a mille planetaña so sem kong^r

þui

þui hún meddeiler ei alleinasta
ollum heimenū liós ⁊ birtu, he
lldur ⁊ so stodar hún til mz sijnu
varma, ad Jordiñ fær Gras ⁊ grö
da, og lifandi skiepnur a henē
Fjölgast, huor epter sijnu edle, so sē
sialfur Gud sölareñr skapare og
herra, hefur þ miög dasamlega
nidur skickad ⁊ tilsett, huar af, bl-
and añara ofs byriar Gudrækele-
ga ad ihuga hans ofskilianlega speke, ⁊
Oendanlegtt almætte, og hū sē er
sú dyrdlega riettlætisins söl, þ
fyrir ad lofa óttast og elska.

Næst soolunne er Venus
Glód ⁊ skijnandi stiarna ei siðr en
Jupiter, ⁊ sijnest vel so stör sē Jupi
ter, þö hún sie halldiñ 27 siñum
miñe eñ Jördeñ, hún endar sinn
gäng hring Gitt ar sē söleñ, ⁊
Geingr hún alldrei miög langtt frä
Söluñe. Stundum geingur hun þ
Söluñe ⁊ kallast þa phosphorus ⁊ mōg
un stiarna, stundum hosperus og
kuollstiarna, nattura heñar er no
ckud plegmatica, þad er köld ⁊ vot,
Eñ þo Temperud.

Mercurius kiemur næst
Venere, Er liös alits, minst allra pla-
neta, siest allsiálldañ vegna nä
lægdar siñar vid sölena, hū utt
geingr hring siñ a ars tijma, eins

og sól

og sölen̄ og Venus. Nattura hns
er ymisleg / þui m3 Kölldū planet
um er hū kalld, med heitū heitur /
m3 votum votur. Ed Epter Astro
logorum meining.

Nedst allra stiarna och
planeta er luna edur tungled / s
er hallid 39 sinnum minna enn
Jördenn / wtgeingur sin̄ eigenleg
gang fra vestre til austurs j 27 da
ga vel so / Nattura tunglsens er
Kölld z vot. Verkan þess og kraptt
siaum vier Daglega margvisleg
J siönum flöd z fiöru störstraum
og pyrbegang / a lande ymislega
hegdan skiepnan̄a / til heilsu farz
z an̄arz / J loptenu umbreiting ved
rättu farsens / Tunglid hefur Gud
skickad ad lysa nöttun̄e, so sm̄ sol
en̄ lyser deigenum. Gen. 1. þad hf
gitt liös af sölun̄e, huort þad upply
ser nuallt vel ad helminge, þo oss
sm̄ a Jordun̄e bwum synest þess by
rtta vaxa z mynka, eptt þui þad
fiærlægest edur nalægest sölena.
Tungled kan̄ ei fyrri ad siast /
en̄ fyrstadag eptter samteingin
gu sölarennar og þess

Þim̄ Eru þau Teikn sem
almen̄elega plaga ad siast i al
manockum, um samkomu och ad

skiln

skilnad sólar og túngls, ock
aña[r]a planeta, ock
kallast Þau
Aspectus.

Fyrst er ☌ Conjúnctio, þ[ad]
er samteinging, þegar túær pl
anetúr koma samañ a himneñu
[og] einúm stad,

Þar næst er ⚹ Sextil,
þeg[ar] siötti part[ur] circúli ed[ur] hringz
er i millúm túeggia pláneta, þ[ad]
skied[ur] a mille soolar [og] túngls, þa
lidn[ar] erú fra kueikingúñe 4 dg.
[og] ept[ur] þa lidn[ar] erú 26 dagar.

Þa er □ Qúadrát, þegar
fiordúng[ur] eins hrings er a mille
túeggia planeta, þ[ad] skied[ur] mill[e]
sólar [og] túngls þa túngl er 7 nätta
[og] 22 nätta ept[ir] kueikingar tölú.

Þa er △ Trigonus, þeg[ar]
þridiúngúr hrings er milli tueg-
gia stiarna / milli sólar [og] túngls
skier þad m[ed] 11 natta [og] 19 natta
túngle.

Enn þeg[ar] halfur hringur [er]
mille túeggia pláneta, þa er ☍
Opposítio, so s[e]m skied[ur] milli soolar
[og] túngls m[ed] 15 natta túngle þeg[ar]
þad er fullt.

Ad vita huad framorde[r]
af túnglenú þegar þ[ad] sest a kuollld

Nætur eda Morgun tijma, J
sier huorium aspectu sm̄
strax var vm talad.

Tungl 4. natta. Sie þad J sudre þa er Kluckan̄ 3. eptter middag. J. wtsudre 6. J vestre 9.

Halftt tungl edur 7. natta, sie þad i sudaustre, er Kluckan̄ 3. e. m. J sudre 6. J sudvestre 9. J vestre er midnætte.

Tungl 11 natta. J austre, og Kluckan̄ 3. epter middag, J land sudre 6. J sudre 9. J wt sudre mid nætte, J vestre er Kluckan̄ 3. ꝼ middag

Fullt Tungl edur 15. nætta J landnordre er Kluckan̄ 3. e. m. J austre 6. J landsudre 9. J sudre midnætte, J wtsudre 3. ꝼ middg J vestre 6, J nordvestre 9. ꝼ. m. d.

Tungl 19. nætta. J austre og Kluckan̄ 9. e. m. J landsudre er mid nætte. J sudri 3. ꝼ. m. J wtsudre 6.

Tungl 22 nætta. J landsudre er kluckan̄ 9. e. m. J austre og midn. J landsudri 3. ꝼ. m. J sudre 6. ꝼ. m.

Tungl 26. nætta, J landnordre er midnætti, J austre Kluckan 3. ꝼ. middag. J landsudre Kluckan̄ 6. ꝼ. middag.

Fyrer ofan̄ planeturnar ex

fiu

Firmamentum (sem strax var sagt) hvört ed og so kallast Coelum stelliferum, edur sa styrndi himen, a hvorum ad eru stellæ fixæ. edr þær stodugu stiórnur, hvori[w] ætijd erú jafn langt bædi fra jórdune, svo og hvor fra annari. A medal þessara ~~eru~~ stiarna erú signa zodiaci, sem vier almennelega köllum sölar merki edr teikn, þau erú 12 ad tolu sem epter fylger:

1. Hrúts m:	Sem þannen̄ teiknast.	♈
2. Uxa m.		♉
3. Tuijbura m.		♊
4 Krabba m.		♋
5. Leons m.		♌
6. Jomprur m.		♍
7. Metaska m.		♎
8. Scorpions m.		♏
9. Skotmans m		♐
10. Steingeitr m.		♑
11. Vatnzbera m		♒
12. Fyska. m		♓

J þesse 12 merke geingr sölin arlega, og dvelur hún manúd j hvoriu merke, og fremr þar syn[w] verkan[r] eptr sier hvörs merkis nattúr.

Aries edur Hrútúrenn er Heitrar natturú enn Vxenn kalldr[w] og þurrar, þa sölin er j þessum merkium Brædir hún snjó og klaka, þerrar Jordena og tilbyr hana til plögsins.

Tuij

Tuÿburar erú heitrar z votr
nattúrú, eñ Krabbeñ kalldr z votr,
z þm̄ merkium orkar sölen̄ vókúa,
suo grased z Kornid betúr Gröe,
Leoned hef heita z þurra nattúrú
Eñ Jomfrúen̄ tempear þaun hita,
med kúlda sÿnúm.,
Metaskäler erú heitrar z votr
náttúrú, þa hef sölin̄ m3 hita sÿnū
z vókúa, giefid Jördun̄e avóxt, so
gras z Korn hefúr þa vaid sÿnúm
Blooma.
Scorpion. hefúr kallda z vota
náttúrú, eñ skotmaden̄ nockud þú
rrare z heitare, þa sölin̄ er z þess
um teiknū mÿnbar Blöme Jardar
ennar z Grased visnar.
Steingeiten̄ er kalldr z þurrar
náttúrú, tillÿkúr Jördena m3 frost-
te og snióum, ad hún þess betúr-
fâe Geimtt sitt sæde. Sama ski?
medan̄ sölen̄ dúelúr i vatnzbera z
Fyskum, og koma þa opt mestú fr-
ost og sniioar.

V. CAP.

Cÿted Prognosticon, Um ärlegt Wedrattú Far, Eirnen̄ ar ferde, Epter þeim Fiörúm Biördúngū ärsens.

Vm

Sem Og Um Vinda og Kranckdæme Item Um bod Læknmingar Og Blodtökr. Epter þui Sem Lærder men̄ hafa af Nat-túrlegum Ord-sökum obser-verat.

I.

Eudoxus Eirn Merkelegur astronomus — þöttest observerat hafa og reint / ad nærri sama vedrættu þar ꝫ sömu slags vindr yrdi a einu og sama lande ad lidnum fiörum árum / huoria Eudoxi reglu plinius citerar i nockrū sinnum, Henricus Ranzovius Giefur soddan̄ ordsök hier til / ad so sem Revolutiones Annorum mundi kome aptur a fiörda huoriu are til sömu merkia, og nær til sama takmarks, so verdi og suo uppgangur og nidurgang Stellarum fixarum um sama leiti ad lidnum 4 arum, huor mykid valde ad sama vedurlag verdi nær daglega fiörda huort ár.

Um Uppgang og nidur-gang þeirra helstu og nafnkun̄ugu stiarna / er nockud aminst i Ryme-

Lnu þ

nú fyrer nedan hvorn manad, hvad
skiliast a epter þeim parallelo, sem
geingur yfir midt Island, og hefer
þetta opt og tijdum nockud uppa sig,
so sem lærder menn hafa observerat,
Enn tijdum skier þad og svo ad sliikt
geinger ei epter, velldur þui þad þa ad ad
rar planetur hyndra þann effectum
svo ei framkome.,

Same Ranzovius skrifar
sig opt heirtt hafa af forfornum sio
mönnum, ad þeir hafe fornumed af
langvarande reinslu, mestu siöar
ölgu og stærstu storma ad skie/tu"
eim sinnum á are hvoriu, sem er
14. dogum fyrir og epter paaska,
og 14. dogum fyrer og epter michaelis messo.

Medal planetanna orkar
Tunglid ecki sijst vedra brigda, sier
deilis þa þad er nijtt og fullt, sem sa
kvad er svo mællti.

Med tungl komu tru þu þad.
Og teim þier Giætne slijka.
Vedra brygde von er ad.
Vijst med fullu lijka.,

Þa tungled geinger i þau merke
edur teikn sem er votrar natturu
giörir þad opt vætu, og þa þad
er i kolldu teikne orkar þad kulda

Af tunglsens lit hafa þeir

Gömlu og súo gietid til vm vedra-
ttu þar eptt7 þui sm̄ þessi vijsahliöd.

Rauda tungled vottar vind
Vœtann bleikú hlijder.
skijne nÿ med skiœrre mÿnd
skijr vidre þad þijder.

II.

1. Ha vored framepter leingra er miög vætúsamt och fúktugtt, þa merkir þad litin̄ avöxtt, sie þad kallt er seingröed, en̄ sie vorid þurtt þa bodar þad ad sönnu litten̄ auoxtt en̄ þo Gödan̄.

2. Sumarid miög votsamt Gjörir Jlla nytkun Grasens og aua xttarens, en̄ sie þad þurtt þa merk7 þad litten̄ auöxtt en̄ þö gödan̄. Sie þad miög heitt, er hætt vid siukdömm. en̄ kallt sumar er heilnæmara þo þa verdi seingröed:

3: Haustted vætúsamt bodar Korneblú i eptterfylgiandi ari, en̄ þurtt þuert i möte, heitt haust er ei heilsusamlegtt, en̄ kallt haust er skadlegtt fyrer avöxten̄.

4. Weturen̄ kalldur og þur er godur, Eñ sie han̄ vortöku kalldur er han̄ ei Gödur fyrer eikur og sædi, heitur og votur er oheilnæmur bædi mm̄ og sæde, medalmæta sniooar priöfga

Afuir

akur og Einge / þui þeir deida orma j Jördúñi og varna heñi offur kulda.

En súma / þegar þessar fiörar artijder erú añad hüort of heitar, of kalldar / of votar eda of þúrrar / þa bodar þad hardendi moñum og fienadj.

III.

1. Vindaña natura nÿsmúnar epter þeim löndúm og platsúm sem þr afblæsa og hver þa þa þr koma af sio erú þr kallder og vætúsamer / þa þr bläsa af köllðú lande erú þr kallder, af vörmú lande varmer.

2. Harder vindar kiæla, þurka / og giöra heidrÿkiu / En hæger vindar varma / væta / og giöra dögg og urkomú

3: Nordan vindar erú kallder og þurrir, Suñan vindar varmir og vætú samer, Vestan vindar votir og kallder. En austan vindar heidrÿkir og þurrer. austan vindar liggia vidur um nött, en vaxa med sölú, kome þr med dögg ad morgne (hvad skialldan skier) þa hallda þr heñi allan dag ut

Merk. Nordan vindur er hiñ heilnæmaste, Suñan vindur oheil-

næm

nærmast, austann vindur ⁊ vestan-
vindur medal mæta.

IIII.

Um Krankdæme, Dæma margir af ársens fiórdungum, því Hyppocrates seiger, ad þad sie heil-susamlegt ⁊ heilnæmt ár, þegar sierhuor ársens fiórdungur helldur sijnu eigenlegu ⁊ náttúrlegu temp-eramente, so sem þegar vorid er varmt ⁊ vott, sumarid heitt ⁊ þurt, haustid kallt ⁊ þurtt, og veturenn ka-lldur og votur, enn þo allt þetta hæ-felega.

Þess vegna, þegar vored er þurtt ⁊ stormasamt, þa er gömlu fölki miög hætt, einnenn þeim sem eru pituitosi.

Þegar vorid er of votsamtt er hætt vid köldu, sie þad kallt ⁊ vindasamt, er hætt vid klæda ⁊ akomum.

Ef Sumared er ofur he-itt ⁊ þurtt er hætt vid köldu ⁊ höfud veike, Enn sie þad votsamt, er hætt vid kueisu ⁊ taki. Nockud kallt er gott fyrer þa sem eru biliosi. Enn heidri-ikt er gott þeim sem eru pituitosi.

Haustid er hættulegt ef þad er ofheitt edur ofvott, þui þa fylgia

þui

þui optast harder söttir.

Veturen̄ er og oheilnæm̄ sie hn̄ an̄ad huort ofheitur ed² of þurr, þui þa kiem̄ hn̄ m̄z höfud vijngl, hösta hriglur ꝫ þyngsle ꝫ an̄ad þuilijkt.

Hier Tilsetiast noc kud um Skadverk. Þisse xij. ꝫ nær gott sie ad höggua eikur og trie, suo men̄ meige vita huad adrer hafa hier um halded.

Þa Tüngled er ꝫ Krabba Jöinfru · meta skälum ꝫ steingeit, halda Astrologi Gott sie ad saa. en̄ þa tüngl er i vxa ꝫ Vatnzman̄i halda þr gott ad planta eik².

Þijberin er best halldid med vaxandi tüngli þa tüngl er i Krabba ꝫ Þiskum

Enn eikur vpp ad hoggua er hentugast frä sölstödum̄ a sum̄ til sölstada a vetur / ꝫ sierdeilis þ sialfu skam̄deigid / fra fullu tungli til sidasta quarters, þegar tunglid er fyr⁷ nedan Horizontem. sie soddan̄ observerat / halda

marger ad trúe múne ei audvelldlega mótstúast edur Kotna.

V.

1. Um Blódtökur plaga góder lækuarar fyrst ad athúga manñsens alldur, hus nättú- zú edur Complexionem, Túnglsins stad z alld^r, arsens tijma, z lijkamans parta z lidi sm̄ blódid skal á takast.

2. Ungú fólki er hentúgast blódad taka m̄z vaxandi túngle, eñ Gömlú fólki m̄z mýnkandi túngle

3. Þa túngled er i Krabba z fiskúm, ma blód taka þm̄s erú colerici, þad er heitrar z þurr natúrú, af öllum lijkamans pörtúm nema a brióstenú z fótúnú.

4. Þa túngled er i hrútz merki og skotmañs, ma blód takast phlegmaticis, ed^r þeim sm̄ e^o votrar z kalldrar natúrú, a öllúm lijkamans limúm nema a hófde og lærúm.

5. Þa túngled er j metaskalúm z vatnzbera, ma blód taka melancholicis, ed^r þm̄ sm̄ erú kalldrar z þurrar naturú, af øllum lijkamans limum nema

á hond

a lendunum og fotleggiunum.

6. Blód skilldi ei takast þa tungl er i tvïburum, liöne og i sei-
nni part af metaskalum. Item i fyrstu tolf Gradibus scorpionis
Ei skilldi helldur blöd takast, þa tu-
nglid er i þeim teiknum sem Jard-
nesk kallast. suo sem er vxe, Jöm-
frú og steingeit.

7. I Jafndægrum og sool-
stödum skal ei blöd taka i 10. daga
ei helldur þegar syrius og arctu-
rus vppganga med sölu, nie þa ok-
ciades ganga undir med sölu (hvad
allt siäst kann i Rijmenu). ei ma he-
lldur blöd taka med nyiu tungle
i þria daga fyrir og eptir, ecki helldur med
fullu tungle i heilan dag fyrir og eptir.
Eier blödtaka helldur göd med hal-
fu tungle, utan stör naudsyn
krefie / þo er betra ad brúka þæ-
de blödtökur göd og lækningar a
þessum tijmum enn nidur fare.

8. Þad er og suo athug-
aude eptir Ptolomei meining, ad
æder sie ei skoren a þeim parte
lijkamans sem er undir þui teikni
sem tunglid er þa uti. Þui þo
tunglid auki ad sönnu vökua i öllu
lijkamanum, þa eykur þad hun helst
i þeim parti lijkamans, uti hu-
ers teikne þad þa er / enn af

soddan

soddan opur vókua kan̄ skadi ad
skie, sie sa lidur þa billdskorin̄
eñ hier af kan̄ ad siást huor lid
tileinkist sier huorin̄ teikne.

1. Hofudid	Thil Liuka Et.	Hrútz. merki
2. Halsen̄		uxa merki
3. axlernar. hendur og handleggr.		Tuijbura m.
4 Brijngan̄		Krabba merki
5. Miölrifed		lions m.
6. Kuidurin̄		Jómfrúr m.
7. leind. lim		scorpions. m.
8. Miadmhöf,,		meta skala. m.
9. Læren̄.		skotmans. m.
10. Knien.		steingeitr. m.
11 Kalfarnr		Vatnzbera. m.
12. Miöalegg ernar og fæturner		Fiska merki.

Good Bloodtaka er þa
túnglid samteingist ♃. edur ♀
eirnen̄ þegar △. edur ✱. er milli
einhuorra þessara planeta, sól
arennar túnglsens Jovis og Veneris
Trigonus og sextilis Martis
og túnglsens, er ei helld slæm aspe-
ct fyrir bloodtöku, .
Af almanöckum kun̄a ad
siast allir þessir aspectus, sem

Lod

og eirnnin si[7] huortt merki, z hú
oriu tuingled er á sier huoriuim
deige, Enn þr sm ei hafa alman
ach fyrir hendi, þr kúna nockú
zneigin ad finna i huoriui merke
tunglid 7 sierhuorn dag eft[7] þess
are þ sögn sem eptter fylgir.

Vita fyrstt J rijmenú
z huoriu merki skied[2] conjunctio
edur samteinging sölar z tungls
z þm manúdi, tak so til fra þui
merkj, z tel eftt[7] fra röd (sem
siást má hier þ framanu) giefv
ande hueriu merki tuo daga enn
þridia hueriu þria daga (þui tú
unglid er heila tuo daga i huor-
iu merke, z hefur yfir nær þr-
idiung) tel þetta sm sagt Er,
allt til þess þu kiem[2] til þess
dags sm þú hef[2] þier þ sett, so
sier þu nockurneigenn i huoriu
merki tunglid er a þm deige.

Merk hier. Ef sam-
teinging sölar z tungls skied[2]
fyrst i merkinu, þa gief þui
merki 3. daga, skiedi hun midt
i þui þa gief þui 2. daga, Enn
skiedi hún sijdast i þui þa gief
þui eirn dag, z reikna sijdann fr-
ammveigis sm ád[2] er sagt, allt

Til

til þess dags þú villt finna.

Til Dæmis.

Eg vil vita i hvorium merke tún-
glid er þann 2. maij, a þessu ari —
1671. fyrst skoda eg i hvorium
merki næst ꝥ farandi samteing-
ing tunglsens ⁊ sólarennar hafe
skied, hvad eg sie hafa skied þann
28. aprilis, þa hefur sólin verid i
uxa merki / ⁊ þad nockud meir enn
halft yfirgeingid / þess vegna
tek eg til ad telia fra uxa merki
Eiefandi þui tuo daga. sem er sa
28. ⁊ 29. aprilis, þa kiem eg til
tuijbura merkis ⁊ gief þui og
suo 2. daga. sem er sa 30. apr.
⁊ 1. maij. sijdann kiem eg til kra
bba merkis ⁊ gef þui þria daga sem
er sa 2. 3. og 4. maij. hier af sie
eg tunglid ad vera i krabba mer
ki þann 2. dag maij.

2. Exemplum

Eg vil vita i hvorium merke
tunglid er þann 10. octobris 1671.
næst ꝥ farandi conjunctionem
edur samteingingu sólar ⁊ túng-
ls, sie eg skied hafi, þann 23 —
septembris, þa ☉ hefur verid i

Skálum

♎ og þad merki nær halbuᵈ.
tek eg þess vegna til ad telia /
(sem ádur er sagt) fra meta þvä
la merki eiegandi þui 2. daga
sem er sa 23. og 24. septembris
♏. tillegg eg þan̄ 25. 26. sept.
♐. þan̄ 27. 28. og 29. ♑. þan̄
30. sept. og 1. octob. ♒. þan̄ 2.
og 3. octobr. ♓. þan̄ 4. 5. og 6.
♈. þan̄ 7. og 8. ♉. þan̄ 9. og 10.
þa sie eg tungl ad vera i vxa
merki þan̄ 10. octobris.

VI.

Um Böd Er Þad At

hugandi / ad þau eru tvenslags / þau sem̄ skie til hreinsun̄ lijkamans / og þau sem̄ brwkast til lækninga.

Þau sem̄ brúka til hreinsúū líkamans / eru ætijd hendtug þegar blödtaka er göd en̄ þau bód sem̄ brúkast til lækninga / skylldú brúkast eptir veikleikans hentugleik.

Til Dæmis.

Ef veikleikin̄ er heitrar og þurrar nattúru edʳ tegundʳ og þarf vökva vid, skylldú bód

Brúk

Brúkast, þa tunglid er i Krabba-
merke. Scorpione ꝛ Fiskum, Enn
þurfi þū helldur Þerrers vid. þa
er best ad bada þa túnglid er i ♈.
merki ♌ og skotmanne.

Þegar túnglid er i steingeit
uxa ꝛ ny, er ei riett gott bad ad br-
úka, þui þa eru hellst þori ed' sui-
ta holúrn̄ til lúcttar, en̄ i hrúts-
merki. Liöne ꝛ ♐. er betra ad ba-
da, þui þa erú suita holúr n̄ opn̄.
En̄ koppúblöd ad taka er ei gott un-
dir Lions merki

Þegar tungled er i ♋. ♓
og Scorpione, er gott ad bada, lij-
ka ꝛ so i vatnzbera ♊. ꝛ ♎. En̄
koppublod er ei gott i tuñburum

VII.

Vorbuinga Drycke Edr

Púrgatiur er best ad brúka um
vor ꝛ haust, mz mýukandi tú-
ngli, þegar þad er i Gödu teik-
ne ꝛ Gödum aspectú, bædi til
Sölaren̄ar ꝛ an̄ara planeta.
Göd teikn hallda ♍. ♈. ♎. ♒
♋. og ♓. En̄ Göd' aspectu eru
hallduer Sextilis og trigonus

Þegar

Þegar Tunglid er i Krab
ba merki, scorpione ꝫ fiskum, er best
ad brúka púrgatiúr, sierdeilis þ
plegmaticos, sem gyrnast ad utdrijf
fra af lijkamanum þúngtúgheit og
yfir fliötanlegan vessa. En þeim,
sem hafa melancholiska natúru
er best purgatiú ad brúka þa túng
led er i túijbúra merki ♎ og ♒.
Enn af þessum uppfóldum teikn
um er ♋ og ♊ vanmenágre slij
ks ad orka, þui ad þau reada meir
efri lijkamans pörtum, og orka
helldur ad purgatian operere upp
enn nidur.

Sumer plaga og so hier
ad auk, ad observera Horam plane
tariam, þad er plänetú stündina
En planetu stünd er (sem fyrr er
áminnst) 12 partur dags, fra upp
gaungu Soolar til nidurgaungu
Item tölfti parttur nætur fra
nidurgaungu ☉ til uppgaungu.
Sier huor þessara stunda tilein
kast einhuorri planetu.

Til Dæmis.

Fyrsta stund Sunnudagsins
(huor ed kallast Dies Soolis edur
Soolardagur) tileinkast Sölin
ne, önnur stund Veneri · 3 · stund ☿.

fiorda

4: stund ☾. 5 ♄. 6. Jövi, 7 ♂. 8 ☉.
aptúr, og so framveigis.

Fyrsta stúnd manúdagsens
(sim kallast Dies lúnæ ed tunglsins dagúr) tileinkast tungletú
2. stúnd. satúrno. 3. Jovi. 4. mti.
5. sólinne, og súo framveigis, ad sinn
hvörsdags fyrsta stúnd tilleggist
þeirre planetú, sim dagurenn hefur nafn
af, epter þessú plaga sum og so vilndt
epter ad taka, ad þeir vilie ei blood
takest. (Til dæmis) J satúrno
stúnd þeim sim erú Melancholici, þuí
sú complexio til hlýndar saturno.
Ei helldur vilia þeir Blood takest
Cholericis i martis stúnd, með þuí
mars er heitrar og þurrar nattúrú.

Þetta og annad þuílykt.
er Jnsett i þetta calendarium, til
þienústu og þocknúnar þeim sem
Curiösi erú, so þeir meigi vita hú,
ad gamler lærder menn hafa hier
um halldid, og má hier epter
taka sem sýnest, þo mätulega
fyrir utan nockrá superstitio-
nem edur hiätrú, ad stiörnum
og planetúm (um hvorra nattúrú
vær meir tilgietum, enn vier ha-
na fúllkomlega vitúm) tillegg

eft ei þad sem sialfum Gude:
tilheirer. J huors valldi allei-
nasta er bæde himen og Jørd /
lijf og daude, heylsa z kränk-
dæme / þeim hinum sama Ei-
lijfa almattuga Gude / sie lof
og dyrd ad Eilijfu, og endum
vier suo þetta calenda-
rium med þessu
vess kor-
ne.

Æterne rerum conditor.
Noctem diemq; qui regis
Et temporum das tempora.
Vt alleves fastidium.
Mentes tuorum illumina.
Pulsis tenebris cordium.

Til Lesarans.

Þad latinska Cisioianus edur Fyngra rijm, sem stendur j þui gamla prentada Rijme, er ei Jñ sett i þetta Calendarium, helldur annad Islendskt, huortt ordtt hefur Gódur og Gudhræddur Kiennemadur syra Olafur Sál. Gudmundsson ad Saudanese, sem sia má af vÿsu þess heidurlega og hálærda mans syra Arngrijms Jónssonar ad Melstad. huor vÿsa stendur i þui fyrra prentada Rijme, og þanen hliódar.

Rijmvÿsur riett samañ.
Rádsuiñur nam spiña
Hañer knÿta kuñe.
Kiæu liood a norrænu.
Kund eg Greine Guondar
Goodmentañ og fródañ.
Olaf. huor nu hefur,
Heimgang ad Saudtanga

Auk þessa ma hier sia añad Cisioianus edur Fyngra rijm (sama autoris ad eg meina), og neðañ huorn mánud, og hliódar þar huort tuijskiædtt ord, ed tuær syllabæ uppa sierhuorn dag. Eñ

J Bryn

J septembrj manúde hefur O
viliandi eptter ordid ein lijna sem
er þesse. Lambertt nnún nött
nnóg Jafntalm, Og a hún
Jun ad setiast næst eptter þessa.
Fylger Krosse ymbra kalenn.

Diarium Christianum
Edur.
Vikudaga Registur Eins Christens manz.

vppa Dagverkenn Drottens J Skopunenne og Sierhuors hafu epter Woru-maale.

Asamptt med Samburde Tiju bodorda drottens vid skopunar verkenn, og minningu Herrans JESU CHRISTI.

Þar vt af.

Samann Skrifad af Þeim Gudhrædda Og Vel begafada Kiennemanne Syra Hallgrijme Peturs syne ad Saurbœ a Hualfi-ardar strond.

Anno 1660.

Psalm. 111. Dasamleg eru verkenn drottens, huor hann skodar þau, sa hefur lysting þar af.

Sunnudags Um-
þeinking.

Sa fyrste dagur vik-
unnar er Sunnudagurenn.
Hann er sa fyrster dagur sköp-
unar Verksens, a honum
byriadi drotten vor allagl
icke af aungvu efne, med
orde sijns almættis ad ska-
pa, med þui möti sem Moe-
ses greiner:

J upphafe skapade Gud
himenn og Jord. Adur enn noc-
kur dagur var, þar næst
skapadi hann liösed og adgrein-
di liösed frä myrkrunum, og
daginn frä nöttunne þetta
var nu þad fyrsta dags ver-
kid Drottens.

Nu mijn sal, med þui
þu af þessu skapada lioose
hefur not og gagn fra þeim
fyrsta deigi þinar fædingar
allt til þessa tijma, þa giættu
ad hvad þitt verk ä ad vera

J dag

J dag þar á möti:

Þetta verkid Giörde Drottinn þuir til gagns og nytsemdar Giördu þu aptur J dag þitt verk til þionustu og þocknunar þijnum Gude:

Athuga þess vegna. fyrst.

Gud skapade Liösed og gaf þad Jordunni, og þeim skiepnum sem skapast skilldu, til upplysingar: Þigg þu þessa gooda giöf mz þacklæti, og lofa þu og prijsa liösins skapara: i

Þar næst minstu, ad fyrst. ii
þad var Guds verk ad skapa liooset, þa sie þar á möti þitt verk J liösenu ad lifa og fram ganga suo sem þui vel sömer.

Þar eru sierdeilis til sex slags liös. 1. Liös Natturlegt, 2. liös Guddömlegt, 3. Liös Nádarennar. 4. liös Truarennar. 5. Liös hugskotsens. og 6. Liös dyrdarennar.

Liös Natturlegt lyser Likamanum, þad þackadu Gudi, og misbruka þad eckr til i

synd

Synda og lasta.

2 Liös Guddömlegtt er dy
rd drottens, J Huorri Hann
byr, til Huors liöss einginn
dauðleg^r mað^r kan ad komast,
Beyrle. Þessarar Dyrdarennar er
Herran vor Jesus, liös af liösi.
Hann er vortt liös, lysandi oss ä
Eylyfdt lyfsi, þetta liösed El-
ska þu aullu framar:

3 Liös Nädarennar, er Guds
ord, þad ydka þu, og effter þui
gacktu fram J öllu þinu lyf
erni og framferdi:

4 Liös trüarenn^ar, er stad
fast Hiartans traust, um þu
effter Guds ordi, J nafni Jesu
Christi setur ä þann Lifanda
Gud, þad nær þu ä drottins
þ(ien)ustum suo þ(a)t skyner fagurt
J Gödum Verkum:

5 Liös Kiærleikans er þ(ess)
skynsemi, Hennar neittu þier
og audrum til gagns, enn misbr-
üka Hana ei neinn til skada:

6. Liös dyrdarenn^ar er eylyfft
lyfsi, Lattu þig af Hiarta effter

þui

þui langa, og kappkosta ad
neita huo vier huorsz liösins
um Gud þier giefz, ad þu um
sÿdir möta meigir þess eilijfa
dÿrdar liösins:

I þridia lagie hygg iii
þu, ad Gud adgreindi liösid
frä myrkrunum, adgreindu
eirnin verkin liösins fra verk
um myrkranna, werkin liösz-
ins elska, og kostgiæfs dagliga
herkladum liösins ad skrÿdast
werkin myrkranna hata þu og
kasta þeim fra þier: Tiadu þig
vid liösid Gudz orda, I liösins
barna velskap, huo þu verdur
med þeim liösins þess eilijfda gl-
ut talande:

I fiorda mata hug- iv.
leidtu þad mÿn väla, þa Gud
leit ä liösid um hann hafdi skap
ad, þa sä hann ad þad var Gott,
þau ord standa vid huört
drottins handa verk, og þar þad
verdur I einum stad eindanfe-
llt, þa stend þad tuisuar vid hitt
annad, strax þar epter kappkos-
ta þu

ta þú af ollú Giartta I Kraffte
Drottins, og þ styrk Gans nädu
ad lifa suo I þessu nattúrlega
liöse, og Gaga suo þinnu skilni:
ngs liöse, þ Guds Guddömlegu
liöse, epter drottins orda liöse
mz skiærtt liömandi trúu liöse,
ad þad verdi þ äugum drottens
gott Galldid og metid, suo mundu
þ Gans näd, þess eilyfa gooda
dyrdar mar liöss verda kiooe
ande:

Mier virdest Súo.

sem þad fyrsta drottins bod
ord, Gneigist ad þessu fyrsta
Gns dags verke: þui ad, lyka
so sem Gimin og Jörd, þa so fyrst
myndud, worú suo sem Ma:
teria og efne til ällra syedar
þar ad skapadra Gluta: So
er ötte drottens og elska til Guz
efne og uppGaf ällru witsku,
og vndir stodn ällra gödra vka.
sem byfölud verda I öllúm
Ginum bodordunum, og þui Gefur
Lutherus sett þetta, I wtleggin:
gu Guers bodordz þesse ord.

Wier

2

Vier eigum ad óttast Og
elska Gud, Og suo sem liós-
ed upplýser og fagurt giörer
allt huad þad á skýn, so giörer
vón kynning þess sama Guds
falin i þessum ordum. Eg
er drottenn Gud þinn. Ed. og rett
stödugt hiartans trúnadar
traust á hann. Oll Gód verk
sem giörd verda epter bodordum
Drottins, Lystileg og fögur, þo
þau i sialfu sier verk sieu,
Sem so sem allt er ósýnilegt og
ósiáanlegt i myrkrenu, so er
án Guds kynning, Guds ótta
Elsku og trúarennar, óll vor göd
verk, fánýt, öfögur og ogylld,
huörsu kostuleg sem þau kun-
na ad sýnast:

Nafned.

Þesse dagur verdur
i voru máli kalladur
Sunnudagur, og þad epter Heid-
inna manna vysu, huori sól-
ina suo sem Gud tilbádu

Vegna

vegna sinnar fegurdar og
kroftugra verkanna á Jörd
unni. Giorva þr og J voru
gömlu mäli kölludu Sunnu
þetta nafnid ma gefa þil
göda eftir tektt.

I. Fyrst vysar þad þil
Mal. 4. J spädom Malachiæ spa-
manns, þar verdur vor Herra
Jesus kalladur Sool riett-
lætisins. Vid Sölina lyker
Ps. 19. Hann og hann K. David, þa sam
lyking lätum oss nu säl
J nockrum pörtum skoda.

1 Soolenn er sú allra feg
ursta skepna sem ber fyrer
vorar Sjönir, ad öllum skap
ädum Hlutum. Jesus er,
sa allra fegursti J synum
Heilaglika og skiært skynan-
di riettlæti, og aullum syn
um dästmda verkum, bædi
j Guds og riett trüadra
sälna Sjönum:

2. Soolenn er svo sem
Herra og Höfdingi allra

Him

Himintunglanna, og gefur
þeim öllum liós og lióma af
sinne birtu. Jesus er
Höfdinge og Herra allra Him̄-
neskra Hersueita, og af honum
hafa þær allar sijna prijdi
og fegurd, suo sem sijnum
skapara.

Sooleñ upplyser verölld 3
og þijdir Jördina og giörer hana
med sijnum yl, friósama: Je-
sus upplyser verölld og þijder
vor stein blijndu og iskölldu
Hiörtu, og med yl sijns H. anda
giörer hann þau friósöm til
gödra verka:

Sólenn med sijnu krafte 4
þo nær lijka ofan i fylsnur
Jardarinnar, myklandi frostid
sem hindrar vædisins gróda
lyfgandi vædid suo þad upp
sprette og auoxt bære: Jesu
Christi krafftur nær og ofan
undir fylsnur Jardarinnar, my
kiandi alla ofur kiælu ódans

Hyd

2

Eydandi makt Dioffulsens, og
Hann læknar alla niður saada da-
uda likami vorra aptur risa,
og þa Gudhræddu Eilyffelega
blömgast.
5 Soolenn afbrenner, og vorr
skrælna læknar Gardlendess
Grasid, þar ingin vökur ná
er ad festast. Jesu Christi
reidi giri forteerir um síd
aullum O Gudlegum, Jdrunn
nädar og truar vokua lausu
mönnum, sem þuir skallast og for
herdast möti nädar skyner der-
ottens, og forsmä hans H. ord.
og verd skilldan.
6. Soolenn er pryde himen-
sens, friöffginar krafftur
Jardarennar, og vnadsemd
skipnanna. Jesus Er prydi
og vegsemd Einglanna, blessu-
un mannanna, og vnadsemd
truadra.
7 Soolenn burtdrýfur myr-
krid, og gledur med synum
lioma þa sem J myrkrinum
willt

willt fooru: og eckertt ma sky-
last fyrir Hennar Hita: Jesus
burtdryfr mÿrkur syndanna
Elld þa sem J mötlæti myr
kium reika, mz lioosa vinna
nädar þ Hita: og fyrir Guds
äugsyn kann eckertt ad vera
hulid.
Soolenn er sett af Gude 8
til teikns og tÿma adgreiningu
Jesus Er aullum truudum Gud
allra vissasta teikn og merki Gu
ds nädar og Eilyfu säluhiälpar.
Aller verir lyfs og dauda mz
lækid og mötgangs tÿmar sta-
nda J hans valldi: Minn säl
Huortt sinn sem þu sier þa sko-
piudu sool skiæra upp renna
ad morgni dagsins, þa lättu
þier til Hugar koma, Huad
Herrann þinn Jesus muni J sini
Himneskri pryydi fagur vera,
þa hann ad morgne þess sijd-
asta dags. kiemur J skyium hi-
mensins. Fyrir soolar-
ennar fögrum Geysla, liuka m

2 Synum

sÿnum Husgluggum vpp/
þa verdur Husid fagurtt og
skiemtilegtt. Lúktu vpp gl-
uggum Hiarta þijns säla
mijn, þ ordi Drottins, þa mu-
nru sia og fa þar wt af, eina
andlega Himneska gledi og skie-
mtan.

11. J annann mäta kall-
ast þessi dagur Drottenz dagur
og þad vegna þeirra störmer-
kia sem Drottinn ä þessum vi-
ku degi giördtt hefur:

1. Þad fyrsta var byriun
allrs sköpunar Verksins, suo
sem aadur er sagtt.

2. Þad annad var wtleid-
sla Israelis lÿds ur Eÿdimör-
kinni yfer aana Jordan. Þa
skiptist vatnid þ almattigi Drot-
tins j sundur, suo Josua leiddi
folkid epter Örkinni og nadarsto-
lnum, þurrum fötum þar
yfer um inn j Canaans land:

3. Þridia Jnnreidinn Jesú
Christi inn j borgina Jeru-
salem

salem

salem a pálma sunnudag (so
sem Josua a palma sunnudag
för mz Israel yfer Jordan —
1510 aarum fyrir.

Fiórda var dyrdarleg upp 4
risa Jesu Christi fra daudum, hú
ers vegna ad hann hefst ber þetta
nafn ad hann heiter drottins dagur:

Fimta var su mykla opi 5
beran þeirra spádóms sióna s. Jo
hannes, sem hann umskrifar i opin
beringar bookinne:

Siötta er kienning drottens 6
orda sem oss verdur kiend z opinber
ud nu á hvörium sunnudegi /
z Jesu Christi lykama z bloods ut
deiling: Drottinn skapadi him
in z Jord fyrst á einum sunnu
degi: Jesus endurskapadi oss
z giördist sialfur vort lyfs os
naadar z dyrdar lioos á synum
upprisu degi: og so sem einn
himneskur Josúa z hertoge lyfs
ens, leidir hann oss mz sinni upp
risu fuirann ut ur sollum z hættu
lausann veg gegnum daudans

flood

flood til himnarijkis, og þar
kunngiörer sijns h. ordz Jnnkom
hann J vor hiartans herbergi og
opinberum oz kundar döma Gudz
rijkis: Mijn säl minstu
þessara drottins stör merkia
ä þessum deigi og vertu þacklatur
drottne:

Drottne er þessi dagur sig-
nadur, taktu hann nu fra honum
mijn säl, sæktu nu drottinn sijn
nu: lättu hann nu verda þier af
þinn tilkomnan nyan drottins
dag / þiona þu nu drottne med
illum og ogudlegum athæfe, þrætum
deilum, bakmælge, edur ofmyk-
illri äfunndan holldlegra
hugöma flagum leika. Þui þessi
dagur er drottins, hvorium vier
ad leyka, dansa, spila og syngia
J vorum hiörtum, og yfir allt
fram varastu Gudz ord ad for
smä nie forsöma, þui ad þess
mun drottin kunglega hefna
ä sijnum dyrdar deigi, sem hier
er skamarlega giört ä hans
hinnustu deigi, þess hlytur

madur

madurinn mz sorg ad vakna ä
drygt kuidrum, sem hun er holldsf-
ens fysnar vakir forsoomar
å drigt nädarennar: Holld-
sens þarfslig. befölud og kryfþd
verk, giordu a þeim virku dög-
unum, Enn drottins verk gior
þu og lät þier umhugad vera
ad giöra a þessum drottins dögi:
Enn þad kallast verk drottenz ad
heyra Guds ord, Elska þad og idka
og ödrum kienna, Näunganum og
naudstöddum ad biärga. Gud
ad lofa, prysa og hann þacker ad
giöra J sößnudi drottins, annad
huortt mz lykamanum þar staddur
(Huad ei ætti viliandi ad forsö-
mast) Edur mz hiartanu þar
Gudi å himnum huar sem lyka-
minn er staddur, huad alldrei
mä forsömast, þa mundu
fä ad hallda einn Eilyfdan
drottins dag med aullum
Guds börnum J himnerki
dyrd og Gledi:

Fedur

Jesus

Minn Elskulege Blessade herra Jesu —
þu ertt vanlega sa dásamle-
igr werkmeystari þyns him-
neska födurs, i öllum sköpun-
verkinu. Þui aan þyn er eck-
ertt giörtt hvad giörtt er, þu
ertt so eckert ad eins liössins
werkmeistari og skapari, hell-
dur og eirninn þa ertu sialfur
þad sanna liös, sem upplysir
alla menn sem koma i þenn-
an heim, þu med kienningu þad og
sialfur vegiandi. Eg er li-
ös heimsens: þu hefur þar
fegurstu liössins tegunder.

Þui ad, fyrst, liösed
skyn opinberlega yfir aullum
og bannar aungvum sijna
birtu: Jesu Christe minn
drottenn, þu lyser aullum
sem þad girnast til eilijfs
lijfs, þui þu bijdur þeim og öllum
til þijn ad koma, og þar
uppa hvorkstu fyrir öllum

opin

opinberlega naken mz útbr-
eiddum fadme á krossenum,
Só aller mættu þin naadar
niöta nú og sem áder:
Liósed er sú fegursta ski- 2.
pna. Herra Jesú þú ert sá
fríðasti og fegursti medal man
ana sona, j rittlæti, sakleise,
ålmætte, myskunseme, naad og
sannleika:
Nu liossens synesteing 3
im Glitur fag: án þijn minn
Herra Jesú, Er eingen Glit fag,
allar Holldsens vellystingar og
allt Heimsens ettlir læti, er án
þijn ófagurt, olystelegt og skad
legtt, og öll Ködurrk Onyt.
Allez Glediast vid liós- 4
ed: Herra Jesú þú ert lioos
mijns Hiartta, vid þig eirn
gledst mijn Sorgbitna sál og
Samuitska:
Myrkrana Ogn Og 5
skelfing flyr fyrer liósenu: Oll,
Sú Ogn og skelfing og Hrædsla
sem mi? stend af mijnum Syndum

og

og myrkranna verkum flyr
ur mijnum Huga, þa eg fæ
þig riettilega sierdann minn
Blessadi Jesu, aller meiga þeir
vera ottalauser sem þig hier
nälægann hafa, þu blessada
skijnanda fagnadar liös:

6. J liosenu þeckia menn
sig og adra: Min̄ Herra Jesu
þa eg sie þig J þeim beisku
kvöl og pijnu, þa sie eg þar
min̄ speigil, hvad eg mundi
hafa ätt, vegna min̄a synda
riettvijslega ad lijda: þar sie
eg og lære ad þeckia þin̄ Him̄-
neska födur og hans hiartans
elsku til mijn, so sem
þu sialfur þar um talar, seig-
andi: so elskadi Gud heimin̄
ad hañ gaf sin̄ eingetin̄ son:

7. Men̄ þalla sier ecke til
skada þa þeir fylgia liosenu
efter: Eingin fellur sa J
Eilijfa glötun, sem þier min̄
Herra Jesu efter fylger, þui
þu gefur þeim öt eilijft lijf sem

ä þig

sem a þig trua:
J Liösenu rata men̄ þann 8
rietta Veg. Herra Jesu, huertt
vegurin̄, sannleikurenn og lijf
ed, Efalaust ratar sa retta leid,
giegnum allar raunder og dauda
dauðan̄ heim j þa Himnesku gl-
edi og eilijfft lijf sem hier ep-
ter fylger:
J Liösenu sia men̄ þad sem 9
ädur var hulid: J þier Herra
Jesu siäum vier þau hiertu my-
skun̄ ydar Vors Guds, j huorium
þu hefur vitiad vor so sem ritt
skært Liös vppruñin̄ af ha-
dum, huor ad an þijn hefdu hid
eilijfdu öllu mankyne hulenn
verid, og j þier siäum vid alla
leindar döma Gudz rijkis um
vora salu hialp, huorier ad
voru aullum heimir duldir:
Liösed huerrar ei nie miss- 10
nist af einni kyrtu, huorsu
mörg Liös sem af þui einu ku-
ikiast: Herra Jesu, yfir hufsu
niga sem þu myskun̄ þig, þa
lidur þo þijn myskun og giæska

aungua

aungva skirding, og hvad eg
skiepnur þú forsorgar þá eru þær
áudæfter rett ad minne, þui þar
er nöglegt nád hiá þier, og nægd
fagnadarins til þinar hægre
handar: Minn Herra Jesú, lá
tu mig þína velsólu og allrar þurf
andi skiepnu fá og ødlast not
gagn og glede af öllum þessum
þínum dýrdarlegum fullkomnum
himneskum liósz tegundum /
hier tíundlega mier til heydri
ettingar og huggunar: annars
heims tilvisslega mier til glede
enn þier til dýrdar:

Drottenn Jesú, þú adgrein
der myrkrid frá liósenu í sköp
uninni, eins giördir þú og so í þi
nni kienningu, þad ma sia í þí
nu samtali vid Nicodemum, þar
þú so seiger, ad þeir sem Illa gi
ori hati liósid, hafandi myr
kur hreisinnar so sem skylu
sina Illvirki: Enn þeir sem
sannleikann giöra komi til liós
ins, þui þeir skamast sijn ecki

fyrir

þ sijn verk, med þui þo ad No-
ckud meygi á þeim vera brest
ött, bogid edur Glyckiött, eda
J nockru öfullkomid eda öfa
gurtt / þa bætist þad allt, vi
ettist, fegrast og forbetrast /
af Kröma þijns riettlætis og
þinar forþienustu;

Min Herra Jesu Giefdu
mier bædi J lærdömi og Lifn-
adi ad giora adgreint Liosid
fra myrkrunum, so eg vegi
reke þad göda vont nie þ von
da gott / og eg afleggi verkin
myrkrana enn J klædist Her
klædum Liossens:

Þu adskilder Herra
Jesu dagin frä nöttunni, suo
madurin skilldi a dagin vi-
nna, og af dags vinnunni þreitt
á nöttunni Huylast: Däsamleg
eru aull þijn verk, aull eru
þau J myskun og vandlæta, Lof
og þackir og Gridur sie þier
alla þijna giæskulega verk-
unstur / og myskunsama fyri

Liggiu

Siggiu: Minn Drottinn Jesu,
og veit ad so sem sa fyrste
dagur hafdi bædi morgun
og kvölld, og effter þeim skickun
kom myrkrid aptur i stadinn
liössins / so verdur og dagur
minn effter sitt kvölld ad fa
um sider: Ô Herra Jesu,
Lattu þa umbreiting liössins
mins nätturlegs til daud-
ans myrkurs / ekki effter þij-
nu ordi og effter þeim skickun
vardueittu mig fra illum og
skammarligum, ofhastarligum
öforvarandis dauda / þuiat
effter annann og þridia daginn
aptur færa þad fagra liös yfer
Werolldina / Enn a þeim fiörda
deiginum vard þad enn fullkom-
nara / þa bædi lyster soolenn
tunglet og stiörnurnar / fag-
urtt er þad nätturlega liös-
ed / þo glijtur þad i daudanum
ad formyrkuast. Fagurtt er
liös

liös skynsemīnar / so verdr þu
ad völna / Lÿsterlegtt er liös
äugnaña / so verdur þu ad for
blindast / Ja / allt slöknar þu
wt j daudanum / þu þriggia
daga liösid Glytur ad þurru /
Enn þad fiörda dags liosid
kömar ad eilÿfdu / þa þu min
Herra Jesu verdur vortt eily
fft liömande liös og sool / J
vpprisunne vorri / og sydan til
Eylÿfdar / þar koma þier eitt
läku kringum þig so sem
lysandi stiörnur ad Eilÿfdu,
J þeirri sælu von / lättu mig
min Jesu effter ordi þynu-
gladañ j fridi fara: Þu
väst Herra Jesu ad liosid sem
þu Hafdir skapad var gott
älyttu nu þad vika Tru liös
kornid sem þu hefur sialfur j
þinn H. anda j mynu Hiarta
tendrad / so þad verdi aff þier
gott Halldid / Giordu skilni-
ngs og skinsemdar liösid mitt
gott þ j äugum þyns Himnes

skor

fra fódurs, mz þinn medalga-
ungu, og blessa þú mier dags-
ins liosinu og soolarinnar liós
og lióma, og leid mig um vijdir
til þess eylijfa góda liós inz
minn gódi Herra Jesú. Amen.

Manudags Umþeynking.

Sa aunar Viku-
nnar dagur er mä-
nudagurenn, a honu
var þad verkid Drottens og sk-
öpunene ad giöra festingu
Himensens, med huorre hann
adskilnad Giorde a mille vat-
nana, þeirra sem under him-
nenum eru, og hinna sem eru
yfer festinguñe etc.

Þar a möte skulu mann
skal nu i dag vera þitt verk.

T

Fyrst, ad þu áskodar og lijtir
a Himininn yfer þier, huo
ad er eitt fagurtt og forundr-
legt

legtt Drottins Handa verk —
Eg vil álijta Himinin þ(inn) Verk
þinna handa sagdi David / Og ps. 8.
dæmi eigum vid ad fylgia /
Drottin siálf(ur) skipadi Abraha(m)
ad lijta upp til Himinsins þa
hann fieck fyr(ir)heitid um marg
fiolgan sijns sædis: Lijtu
og lijka suo til Himinsins mijn
sál / og lærdu, þann sem hann Hefur
skapad ad ottast sem einn álma
ttugann Herra / og Elska sem
einn Godann fódur, Hu(ers) e(r) sod
dann eitt fagurtt tiald útbr
eyddi yfer þinni Gofudi / og
varnar þar med þ(ess)um Efri vot
ninnu yfer þig ad falla, so þau
meiga þier ecki drekia, helld(ur)
skamt(ar) hann gódgiarnlega ofann
til þijn Himinsins regnid, sem
þier og óllum skepnunn til nota
og þarfsenda vokvar og friófsg(ar)
Jordina / og þacka þu so milld
um og godgiórnum forsorgara
þar med þa gled þig af þijnu Hi
artta, ad þ(u) skilld(ir) Hugsun þ(inn) Eilijfda

Lijfsins

Lysthúss, þui ad Hafdi Gud so
prydilega tialldad yfer þijnu
Høfdi, J þessu þijnu Eymdafulla
og aúma Lijfe sem kallast ma
ritt þrældóms Hreysi, Huad
myklu prydilegar mun Hann þa
tiallda bædi yfer þier og J kring-
um þig, J hinni Eilijfu dy-
rdinni sem med ottu ma nefnast
þad Lystilega Jesu Christi Brud-
Hus: Stadu og gaumgiæf
mijn sál Huad fagurt tialld
drottinn breidir yfer þig, þier
bædi til gagns og virdingar,
breidtu þar a mót undir Hann
þijna Hiartans audmiuka
Hlijdni og audsuijpni, so sem
Jsraels menn breiddu klædin,
undir Christum Honum til æru
og þocknunar: Vijst og ad Hun
þarfelegann Vökia drottenn
undir þier aff Himnum ofan,
og Sendu Honum aftur Jlmandi
Vökia þinna Hiarta Jdrunar
tára, audmiukrar bænar og
Hiart

Giaarlanlegu packargiördar:

Þar næst athúgadu mijn väl, ad drottinn adskildi þau efri vötninn fra þeim nedri, og setti rima obifanlega festing þar a mille. 11

I þ. Rikinngiu verdur sorginnj samlykt vid vatnid, so sem David seigir. vötninn taka inn ad rëna ad minni sälu etc. Luggia handa slags sorg kann þar til ad falla, Ein lykamleg sem med skiast ma þa þau lægri vötnin, Huörium drottinn gefur sett talmark, yfer huortt þau kunna ecki ad komast, Þessari þinni lykamlegri sorg settu talmark i Gudz ordi, og lättu hana ei þar yfer ganga, Verid ecki hugsiukir sagdi vor herra Jesus, þa David sorgadi tän sina kuinna, og allra sina eigna, og hann med ollum synum monnum greit med beiskum hug, þa stiordi Ps. 69

hann

Vn hafi styrkst j synum Bu-
dr, þad var eitt gott takmark
og obifanlegt firmament, þess
giættu vel mijn sál:
Annur þin vmsorgun er
andleg, huor lijkist vid Vötnum
þau efri, þui hun gengur
hærra, yfir allt fram ættu
þ þui andlega umhyggiu ad
bera, og þyna andlega eimd
og sálar nid, skylldir þu eckj
sorga, þui sælir eru þeir
sem harma etc. En vnd-
ir þessa þyna sorg settu fir-
mament og festingu Jesu Chr-
isti nádar rijkra þ hita, þui
þeir sem harma skulu huggad-
Matth. 5. ir verda, og j drottni göf-
um vær rettlætti og huggun
Marc þui huor sem truir og verd-
16. skyrdur, sa skal hölpinn vda
Lattu ei helldur vmsorgun
þinar eilijfrar velferdar
falla á jördina, og vmast
vori vmsorgun þ tijman-
legri velgengni: Ospurdu

bük

bůksorg er osz asd Christo bo-
nnud / Hans ord skulu vera
leiting a milli vorra andlegu
og lykamlegu umsorgunar /
þui so segir hn. Leitid fy-
rst Guds rykis og hns rett
lætis. 22:

Þridia lagie sál 111
mijn, alyttu álmætti drott
ins. sem so helldr þui þun
ga vatni i loftinu, huad
skylldi. hans, þuilyku al
mætti omögulegt vera?
skilldi hn ei kuna þijnu
hiarta vid sig ad hallda
og leida þin huga til himn
effra hluta effter laungunum
so, þijn nättura vil bædi
hung og treg? þar fyrir gled
þig i Guds almætti, en ött-
ast so fyrir Guds macktt-
ar velldi:

(enn nu)
Mier virdest, sem
ad þessu verkinu megi hn
rigiast þad annad og ättunda

bod-

Bodord Drottins / þui ad /
suo sem Drottinn vetti þau
ofri vorum langtum hærra
en þau sem á Jördunne eru
so hefur hann og sitt h. nafn
sett i hina hædstu tign og
virding, þui ad þo ad hier
á Jördunni eige þeir yppar-
legu herrar og aller yfirbod-
arar sijna virding og heid-
ad hafa, þa skal þo og á naf-
nid Drottins umframallt
og öllu framar ad virdast, heid-
rast og hátignast: Og med
þui Gud er sialfur samleiku-
rinn / og hans nafn á og skal
af oss og hia oss ad heidrast
og virdast / þa eigum vier sem
kristens näunganum ad una
hann ad styrkia og hann fram
ad fylgia / og á milli þeirr-
ar virding sem Guds nafni
er skilldt ad veita og mönn-
um hefir á Jafnan þetta
firmament og festing ad

standa

standa, framar enn ad hlij-
da Gude enn mönnum.

Hafned.

Þesse dagur verdur ne-
fndur i vor a medal Mä-
nudagur, hafandi sitt nafn
af Tunglenu, þad kann og
ad girsta þarfsamlega eft-
er rekitt, ad hugium þar þ
minn vöil nockrar þær si-
legustu tunglsens tegunder.

Þad hefur synna syz-
tu af sooliunni (sem þer lær-
du meina) annars er þad
birtulaust, þu byriar nu
þijn naudsynia verk, og hefur
um þijnum fyrsta Erfidis
dege i vikunne, vita skaltu
þad vijst, ad so sem Tungl-
id er halldid liöslaust än
Sölarenn yfer skijnandi
birtu, so eru öll þijn verk
og idia opt Gudi og med
öllu blessunarlaus og o-
nijt, nema Jesu Christi yfer

liöm

liömandi Rädar og blessun,
þui suo vrig Gud sialfur, än
min fär þier einskis orlad,
minstu þui ad byria og giöra
aull þin verk j nafni Jesu,
j riettri trú, med bæn og þak-
læti efftir Gudz ordi, fylg
þui og giör þad sem Gudz ord
bydur og leyfter, Enn varast
þu allt hvad þad bannar og
um lofar, hvorsu sem þad synist
ábatasamt og girnelegt,
lät öll þin verk fram koma
af trúnni og ist j kiærleika
til naungans:

Lungled er östödugt
þad ymist vex eda mynkar
suo er öll Jardnesk glede,
og Gollostins efftir lätj, östöd
ugt og fallvallt, varastu
þui ad festa girnd Hiartta
þins vid suo vallt skynan-
di glys Gollds og Heims: J
opinberingum S. Johannis
lyktist Christeinn Gudz vid

kumu

kúmu þa sem túngled hafdi
undir sijnum fötum / þú sem
ert huor Christin manneskia
å fallvallta forgengilega
glidi lijtils ad virda hiä
þeirri himneskri dyrd og sælu /
Þitt er naudsynlegtt sagde
herran Jesús þa Maria sat
vid hans fætur og hlijddi hans
kienningum

Túngled Geingur all- 3
ra himintúngla fliötast-
minstú huad fliott ad mins-
ins aptur stundir lijda, svo
þar eru oft fyrri å enda
komnar en vialþann varer /
forsöma þú ecki tijman gott
ad giöra, so oforsömadur
di tijmann aptur vid gödu
ad taka: Ef þú i nockrú
forsiter þig edur syndgar /
huad optar skied en vera
ætti (því midur) þa flijt
þu þier sem fliötast med-
tijmann nädarinnar yfirstend.
fyrir vanahedran / vietta

teru

trú, og áluarlegt afftur huarf
frá syndum, ad ná afftur
náð Gudz fra huorri þú
varst vikin Eyrka sem Tung
lid med Hófsugu Glaumi so
sem flyter hier til þess stadar
afftur um þad fyrst fra vik
so þú fáir fyrir gieffning
syndanna, ádur en sa dag
er upprenur um ongvar þ
gieffningar Er von.
4 Túngled er vijst þag
urtt J sijnu fullu skyne
þo missir þad sijna byrtu
þ soluni þa hun upprenn:
fógur er lickamm verallde
renu, og efftir læti holldsens,
Enn huad er hun ad telkna
hia Himneskri dyrd og sælu.
Lijtillæti gódra verka er
fagurt þ mannana áliti
Enn Jesu Christi lijtillæte
skijn þo en skærara fyrir
Gudz áuglite: þad var
su fegurst Lummin prijdi
J op

I opinberingum S. Johanis /
ad hün var I klædd Sölunni
Sa er þui fegursta Brudka
ups klædi pryddur sem er
I klæddur þui älskynandi Je
su christi riettlæte:
Allar skiepnur þagna 5
meir Solarinnar birtu enn
Tunglsens Lioma, þui þat skin
daufara: Sinna skylldir þu
säl myn myklu framar þeirri
fagurt skynandi birtu
Eilyfra Sælu, enn þui daufst
skynandi blyst heimsens og
fallvalltrar velgiengnir / ad
glediast I näd Drottins er
myklum mun æskilegra En
af veralldlegri skiemptun ad
kiætast: Gled þig þui min säl
med Jungfru Mariu ända I
Gudi þinum heilsugiafara:
Tungled verkar mykid a 6
Jördunni nidri / so heiter þad
Sinn Sama stad a himnum Sÿj
Erfida verdur þu ad vakia þitt
Embætti

Embætti og haga Christelega um
hyggiu þess þier og þinnum medan
þu ert á Jördunni, þier þijn
skyllda, Enn halltu þig hier
so sem gest og framandi, Sem
þitt rietta Heimili haf og hallt
á himnum, þar eigi þitt hiarta
girnd og hugrenningar vera,
Einn Christinn madur lijr og þo
ùtir sinn lykama hier á Jör
dunni, enn hefur hug og hiarta
sitt á himnum, glediandi sig
jafnan I von eftir komande
sælu, med þessum hugrenn
ingum skaltu þitt Erfidi,
liettbærara ad giöra:

Jesús.

Hú minn Herra Je
sú Ertt þu blessadi og
almättugr Kongur himenns
ens Verkmeistari, asamt
med þinum himneska födur
og H. anda, þad vijna mier
bædi þijn eigin ord og Verk,

þess

þitt ord J þessu verkinu var
fiat, verde, verdi ein festing,
Sama var þitt ord vid þa
Canversku Kvinnu, þa þu sa
gdir fiat, verdi þier so sem
þu villt: Þijn eigin verk
sijna mier þad og eirnin, þui
þa þu ferdadest med þijnum
Lærisueinum yfir vatned
Genezareth. J land fra Gada
renita, þa sló yfir einn Goft
ugum storm vindi vndann
festingar Himmenu, So ed
vatnid so Ookijrde og vpprætti
ad þad villdi yfirgrisa sitt
takmark, og slá Jnn J skipid á
medan þu suafst, En strax
þu vaknadir og Hastader med
þijnu ordi a þad Guortungga,
þa hlijddu þessum Gofsludskiepnn
þier furdanlega, suo þar gi-
ordi strax mykid logn, lijka
sem bædi vindur og vatn blyg
dudust og fyrir yrdu sig, ad
þau so diarfdlega Gerdu gengid
nærri sijnum skapara, Huar

fyrir

þ(ví) minn Herra Jesú að þú ert
eylaust sá sami Drottinn sem
hinn H. David um syngur og segir
Drottinn himnanna eru þín hann
dáverk: og í öðrum stað:
Hinn drottinn yfir sjávarins
æði gánger, þá, þú Herra Jesú
hefur sjónum sitt takmark sett
yfir hvort hann kann ei að ko-
mast: Ó Herra Jesú, nýdur
þagga þú því niður alla ágrýsan-
di freistinganna storma, og settu
sjálfur sitt takmark öllum
mínum að dynjandi mótgá-
ngs og hörmungar vötnum.
og komdu þú með þínu al-
mætti so til vegar, að öll-
ar mínar freistinganna fái
góðan enda, og allt mitt
mótlæti þjóni mér til hi-
ns besta: Minn Herra Jesú
so sem þú ert freistinganna him-
neskur verkmeistari, so ertu
sjálfur einnig firmamentum
það er, óbifanleg staðfesta

minnum

min̄ Eilijfrar fridþægingar
og sättar giørdar, vid almättugann
Gud þinn Himneska fødur, Hu-
ed J þier er vid mig og all[illegible]u-
ada menn J Himinum, Eilijfs-
lega forskylltur, þu ert sa fas-
te Obræanlegi Grundvoll-
ur mínum säluhialpar, þess gle-
ed eg mig af hiarta:
J vorú mäle nefnum vier
þennan Himin festing, Sómu
nafne köllum vier og Vijgi
slot og sterka kastala, þar sem
meiga Ohullter vera og ver-
iast fyrer äglaupum Ouinanna
Herra Jesú, þu ert vort Ør-
ugguasta Vijgi, fastaslot, fest-
ing og kastale, og vort besta
äthuarf, so nefnir þig hinn
H. Dauid. Ouinanleg borg er
Vor Gud, seigir þijn H. Christ-
ne bædi um þig og þinn Him-
neska födur og H. ända. O,
hulltur er eg fyrer öllum mijnum

Ouinum

Oúinum sýnelegum og osyne-
legum, medan eg fæ ad styr-
ast undir þessu allra trygg-
uasta og traustasta festingar
Vígi: Minn Herra Jesú. Vt-
ertu mier eitt Örugt vígi,
So eg meigi ætíd þangad hæ-
lid leita, og eg meigi þar ó-
Hræddur vera j öllum áhlau-
pum Diöfulsins og umsätt-
urs Vielum minna Möt stödu-
manna:

J Nockrum Túngumál-
um verdur þessi Himinsins fest-
ing kölluð Vtspanzel Ex-
pansum, edur útþensla /
Herra Jesú. Þú vart þandur þínar
bádar úttrigdar og togadar
hendur, og alla þína blessa-
da líkamu a krossinum, þa
mátti kallast ad þú værir,
sialfur ordinn eitt Expansu,
og vt þensla, Edur útþanid fir-
mament, og mig fysir ad

skoda

skoda þig giör minn Blessadi-
Herra J þessa þins ägiæta
Handaverks samlÿkingu:
Sa vt þande festingu 1
Himin hamlar vötnunum sem
efri äd falla yfer Jördena,
sem til skada, Herra Jesu, sem
vt þanin kross þadmur ha-
mlar vanarlega Gudz rei-
di flödi yfer mig äumann synd-
ara ad falla, þesser eg full
vÿs:
A festingar himnenum 2
vt breiddum eru margar
fagrar lÿsandi og liömandi
stiörnur, sem vÿsu stiörnu-
meystarar segia þær hafdi
kröftuga verkan ä Jördinni
Drottinn minn Jesu, ä þÿnum
vt breiddum lÿkama voru
mörg sär, sem gömlu reikna
þau hafdi verid hier um 5240.
Og hvad fagurt liöma þau
äull ï augum minnar saalar,
allar himinsins lÿsandi stiör-
nur

nuir kuña oc mz allri vmi
prijdi vo mitt Hiarta ad
gledia vm̄ ritt af þijnū min-
stú pijslar värum: O Her-
rra Jesú, unntú mier ad gled-
iast af benninnū þijnum /
j alla mijna lijfdz tijd, ja, j
mini daudz tijd, og ad Tilhjfu.
Ef stiórnuinū kraftta nock-
ru á Jördúni, þa kraftta
Jesú Christi vär þo þúsind
fallt meyra. S. Thomas mä
bera þar vitni um, þa Hann
nær truar daudur took á
pijslar väru Orúum Jesú,
vard Hn̄ so lifandi j trú,
anda og ordi; ad Hn̄ mz einn
brennandi Huga, giördi Hina
merkilegustu Jätning og sag-
di. Drotten̄ min̄ og Gud min̄,
Já min̄ Herra Jesú, þijn H.
pijslar sár verkudu ei ad
eins nidur fyrir sig so vm̄ stiór-
núrnū, Helldur verkudu
þau vpp fyrir sig til Himnā

edur

ódur á Himnum, þui þau
blijdka og fridstilla almattu-
gan Gud vid oss áuma og Synd-
uga menn, og wtuega oss so Ei-
lijfa Sättargiörd hia Honum:

Vndann þeffingarennum 3
wt breiddum Himni skamt-
aft öllum Skepnum regnid /
sem stillir þirra þorsta, og vök-
uar og frióf gar Jördina:
Drottinn minn Jesú, wt af þinum
blessada wtbriggda og toga-
da lijkama flijt ofan a minn
þad Heylnæmasta svala va-
tn þijns blessada blodz sem
wtslöckur allan þorsta minnar
þriyttu Sälar, þui þ Hreyns-
ar mig af allri synd, þad er
sa vökuin sem frióf samtt
giör J Hiartad mitt til goodra
verka ástundunar, þui þ Hrey-
sar mijna samuitsku af daud-
legum verkum og ad þióna
Gudi lifanda:

Af þeffingar Himnenum 4
Rendur og vindblæum oþur

J Hita

Hitanum til vyllingar, og Vnum
Offur kulldanum hel nykingu: Min
Herra Jesu þu med þinum alsárdum
vttrygdum lykama á krossinu
vtungadi mier hia þinu himn
eska fødur, þa þu sendir mier si
alfur þinn H. anda huor med synu
Guddomlegum andablæstri huggu
mig j ofsur hita Eimda og freist
inga, og med verma sinar Guddom
legrar ástar mykir hann alla dr
ucknaningar kiælu hiarta myns,
og giorir mig (ádur so kalldann
fyrer ofs Hitann) þa so varmann
j þinni Elsku bæn og þackargiörd
og naungans kiærleika: Drott
enn minn Jesu, lättu mig nu j dag
og alla tyma hafa not giedi og ga
gn af øllum þessum þinum
velgiordningum, svo og vndir
þinum vtbreiddum blessudum
fadmi vaka, sofa, lifa og
deya: Amen:

Þridiudags Vm
Þeynking

Ha Þridie Vikunnar
dagur er þridiu-
daguri(nn), a honum
adskylde Gud Vötn-
in og þurrlended, siöenn och
landed, suo siäst mætte þurr
Jörd, þar epter plantade hann
a Jördunne med sÿnu almættis
orde allra handa Gros og Jurt
er, og alls hattad Blömgud tre:

Vm þetta ättu nu mijn i
säl ad þeinkia og gæta ad vand
lega, huad þitt verk a nu þar
a möti ad vera, vm er þetta
Hellst og fyrst, ad þacka þeim göd i
giarnasta Gudi vm so Gefur
öllu vÿsslega, volldugslega og þo
samlega nidur skickad og til st-
adar komid, alldrei skyllde
madur so sÿnum feti a Jörd
stÿga, alldrei so þuo vier J
vatninu edur väala so þar a
sÿnum þorsta, og alldrei Helldur

vuo

svo Bros edur grænkadann
skög lijta, ad þessara allra
gluta mylldur giafr til alma
tiugur skapari hafr ei sina
skylldunga þackargiord þar til,
sem Gud nädi vora gleim-
sku til läti oss ecki gialda vors
2 Opackletis: J audru la-
gir mijn väl minstu ä ad sy-
ndinni verdur J H. skrift, sam
lykt vid vatnid, vær Indre
kum dagliga längleitid so sem
annad vatn, seigr Hin H. Job.
lijka so sem vatnid hulldi Jord
ina svo hvörgi mätti neins
þurrlendi sjäst, ädur enn dr-
ottinn þad hvortt fra audru
skyldi, so er su vanvirkska,
sem Rafinn liggur J syndinnum
lijka sem yfir flotid land af
vatni, vësenn er þar sockin
nidur so sem J sitt diupt haf, hin
seir þar ecki neitt þurrlendi
huggunar nie hälprædis.
ad festa sier synd trunadar
traustz

traustz á, Golldur Enn dufann
J nöa floodi, þui verdur hann
um vydir ad falla ur flö-
di syndanna J flood fordæm-
ingarinnar og forganga so Ei-
lyfflega: Mijn väl viädunnu
so til, med adstod Drottins ad þu
þessu þinnu synda floodi veitt
burtt af landi samt þu þi-
nnum med grata hiartans ydran
og kalladu Jafnan med david, burt
ur diupinu til drottins, och
bid med S. Petri, ad Herrann Jesus
läti þig ecki J bylgiur fordæm-
ingarinnar nidur söckva, sky-
gnstu giætilega effter þinnu þur-
landi J fyrir Greitum drottins
og festu föt þinnar truar þar á:
Þad annad verkid sem iii
drottinn a þessum deigi giördt
var: ad friöfga Jördina med
allra handa grösum, Jurtum
blömstrum, og adskilianlegum gä-
ódennum og auaxtarsömum tr-
jäm, þar verdur eina millda
Gönd

hond, og forsorgium samt födur
Hiartta þess Lifanda Guds,
sä ed bædi mönnum og firnadi
er fram, tilbiö fædi og foodur
og fuglunum Hollt, og æt huarfid
i þeim þyckblömgudu vidargr-
unum: Lærdu þar af ad sty-
rkia þijna veika trü og uti byr-
gia alla Oryttu umsorg og vijls
hatt um þijnu daglegu braudi og
næringu, þui ad hafi drottinn
Herra alid og þeim skiepnum sem
ecki voru þa enn skapadar,
so firnadi og fuglum sem mann
eckiunni, huad myklu meyr mun
hann þier nu, bædi skiepudum,
Endurleystum og helgudum, nä-
darsamlega forsorga, med ollu þui
sem þu þarft ut heimtir, Eirat
ad huad Jesus hier um talar i
Matth. 6. Budskapnum: Bier fram
giæt ad mijn väl huorsu drott-
tinn þinn skapar hier i þui häleit-
ta skijrnar vatni og i afflausnum
vijtt af hiarta þijnu og som

luitsku

uitsku, vatni Syndanna, og sijnt
þeir þurrlendi Hiartanlegum
Huggunum j Sijnu H. ordi och
Sacramento Jesu christi lijka-
ma og Blödz: Lattu nu þar þ
Hiartta þitt ecki ofhardna nie
vppþorna j Hyrdulexsi og O-
menskú, Huöstu helldur vid ad
færa fram Ilmandi Jurtir
bæna og þacklætis, fögur blöm-
stur dygda og mannkosta, och
þarfsamleg Bröd gödra ver-
ka: Og slä süo til þ hialp dro-
ttins ad þad Häuaxna blöm-
stur tried H. þolinmædi megi
Brænkast j alldingardi þijns
Hiartta, Huar til þu bid Gud
ad giefa þier näd H. Anda:

Nu virdest mier sem
þetta dags verkid drottins hafi
og süo sijna samlijking vid þad
þridia bodord, þui so sem Gud
adgreindi vötn og þurrlendi hu-
ort fra ödru, so vill hann sijna
þiönustugiörd adgreinda hafa
fra

frä ånari lijkamlegri þiö-
nustu / og þui forbaud hann
strengilega Gydingunum
ålla lijkamlega þiönustu og
þrælkunar verk a sinum heyl-
dar Dögum; J ödru lagi merk
ad so sem þad fyrsta ord Guds
vardi til allra Grasa, Jurta,
blömstra og blömgadra Eyka
var allrmasta ord Drottens
suo ad effter þui upprann, spratt
og blömgadist þad allt samann.
Sinnis lijka er nu þad ordid Gu-
ds sem þier å öllum heyldar
og helgum dögum verdur kient
edur þu les og ydkar, þad ætta
lifsanda sædi, af huoriu all-
ra gödra verka, dygda man
kosta og H. folin mædi blömst-
uppspretta, Ja þar þad verdur
þu siälfur gott tre sem færir
gödann åvöxt, og eitt gott hueí-
ti korn, huoriu þu verdur safn-
ad i Himneska dyrdar korn Hlodu
Drottins / og åsamt siälfum Gudi
vel hreinsadur vijn Kuffstur a-

Jesum

Jesum Christum þad ritta ble-
ßada Vynterid Brödstetur
og færi mykinn ávöxt. Liádu
þar fyrer Gud gieffdu þynum Dro-
ttni akúrlendi Hiarta þyns,
á hvor ium tyma sem þú þil
verdur kient edur lesid Guds
ord þad med bestu adgiætni og effter-
tekt, so hann meige þessu bleß-
ada sædi þar inn sá, þess
muntu sialfur bædi stund-
lega og Eilyfflega hin bestu not
hafa:

Lestued.

Vier köllum þennan dag
i vorú máli þridiudag
þui hann er sa þridie i viku-
nni, adur var hann kalladur
Tyrs dagur, effter einú stur
godi Heidingia (suo sem hinir
adrir effter fylgiandi dagnir
báru þui lyk stúrgoda vidur
nefnir, huor Christnum mnn
vor a medal um syndir Kiddust
Gud Biarstr Frra Heidingle-
ga lysttrener hefdi oss nu rir nm
leidst og hun dag áflagst.

Þetta

Þetta nafnid Viliúm vid-
minn väl ecki Gleyma:
J fyrstu minn[ir] þad þig á
Vidúr Kienning þinar Christi
legrar Trúar: Þessi dag[ur]
er eirn þ[ess] dag J Vikunni, hefur
þo sitt nafn af þrenni J töl-
unni: Eirn er Gud J sinni
Eilyfdri verú, þo eru þriär
adgreinanlegar personur J
þeri Eilyfu verúnni / En er þo
allrei nema eirn Gud: Sú
fyrsta personan er Gud fad[ir],
Han er ecki skapadúr, Eirt
in, fæddúr, nie af neinum
fram farandi, helld[ur] er han än
alls uppHafs og Enda, fra all-
ri Eilyfd, og til allrar Eilyfdar:
Sú Onnúr personan er
Gud sonúrinn, Han er af föd-
úrnum ei skapad[ur] nie fram
gangande, helldúr þ[ess] / älla
Eilyfd getinn og fæddúr med
Einum oskyl[iu] gripanlig[um] däsem
dar hætti, Gud äf Gudi, Jä
sannúr Gud äf sonum Gudi,

Sú

Sú þridia persónan / Gud
H. andi. Ecki skapadur getinn nie
fæddur, helldur framgeingur bædi
af fodur og syne framfarandi
fra eilijfd til eilijfdar: og
þo þriár sieu persónur Guddóm
sins ad óllu jafnar, þo þar finst
hia þeim ecke neitt Elldra nie yn-
gra, hærra nie lægra, meyra
nie minna, þa samt / þo ei nema
Einn Einasti Gud og Drottinn:

Þriu eru verk Drottins
fyrir hvor vier flokum persónur
Guddómsins so sem med Einu
kienni teikni ad adgreina, þar
vier eitt verkid hvórri persónu
inni til eignum: Þad fyr
sta Er sköpunin, þvi ad Gud
fadir skapadi himin og jörd med
sitt ord: Þad annad er End-
urlausnar verkid, þvi ad son
Guds herrann Jesus giordist
madur og Endurleisti oss fra Eilij-
fum dauda med sinu H. blodi

Þridia er helgunin, þviad
H. andi helgar oss med Guds ord
og sacramentum, þo eru þessi
Verkin

verkum sameiginleg, med þui
þær allar hafa samverkandi v
id J sierhuorium þessu verki
Þriu eru þau verkin
Gudz sem tilheyra sierhuerri
Guddomsins personu sier J
Lagi / Enn eckj öllum Jafnt
til samans, þau eru þessi
Fadirinn fæder af sier Son-
enn: Sonurinn verdur ått
födurnum fæddur, J tim-
inn vendur, verd[2] mad[2], lyd[2]
pijnu og dauda Etc. H. andi
framgeing[2] af föd[2] og syni,
og birtist J dufu lijking yfir
Math. 3 Christo, og J Elldlegum tungu
Actor. 2 yfer postulunum: Etc. Þess-
ari adgreining skalltu Ein-
falldlega hallda og blijfa
þar vid, effter þui sem þer er aug-
lijst J Gudz ordi, framar
lattu ecki holldz og blödz heim-
skulega forvitne effter grensl-
ast Gudlegum leindardom
Þrenn eru drottins vel
giord

giördning manninum Randsyn
legaster J Heimi þessum. 1.
Bödur sálusorgari. 2. Bud
græddt & riett vyst yfer valld
3: Good Echtta persóna, Hafi
þu þessar gáfur ödlast, þa ha
par Gudi & far þar vel med,
so Gud rueffle þig ecki vegna
þyns Oþacklætis so godum
gáfum:

Þrir agiætir hlutez ve-
rast þier af Gudi mzan þu
lifir. 1. Heylsan. 2. Göd sam-
viska. 3. Bödur fridur, þetta
þackadu Jafnan þinum Gudi
skadadu ecki viliandi þyna Hey
lsu, þui Hun er vandfengin aft
ur: varadu samvisku þyna
þui Hun er vidkuæmari Enn
viäalldur äugans: kastadu
ecki gödum fridi ur lyfum mun
þui Hn er dyrmætari En öll
Heimsins audœfer

Þriár audlegar dygdir
Elskadu. 1. Truna / mz Henr
medtekur þu drottins velgi

órdninga, fyrer hana þockn-
ast þu og öll þijn Göd verk hu-
di: 2. Vonina, med huorre
þu bijdur effter þui sem þu trúer
og vilst ad ei mun bregdast,
þad Gud hefur lofad, hun
ætlar þier þolinmædi. 3:
Kiærleikann, med hvórium giörer þu
gott náunganum J hlijdni vid
Gud þinn, hann ætlar þier loff-
stijrs á deigi sinnar vpprisu.
Þriá mannkoste stunda
þu Jafnann ad greina. 1. Trigd
hiartans: 2. Vanlika munns
sins. 3. ydiu handanna: þui
otrutt hiarta kiedur snörur
oluckinnar yfir sin eigin herra,
lyginn munnur drijgir synd eigin
sálu: En ydiulausar og latar
hendur leggia hægindi og dijnu
vndir andskotann J mannsens
Eigin Limum:
Á þridia deige epter
þÿna pijnu reis herrann christ
af dauda, þui vier þesse sem
þridie dagur J vikunni (sem og

Aller

aller ädrer sem vpprisu dag
af synda daudanum þ vana
ydran

Sönn ydran fullgiörist
J þremur pörtum. 1. Er med
kiënning og bitrant ang fyrer
drygda synd. 2. Trun ä
Jesum Christum, ad vier faum
fyrergiefning syndana fyrer
hans blod: 3. Er aflät og fra
huarfs syndana, og endur
nyung lifnadarins til gödra
verka:

Þriär vistar verur
eru manninum fyrer settar:
1. Þrimurenn, J huorium han
lifer: 2. Gröfenn, þar likam
enn forrotnar. 3. Himna
rijki Gudsbörnum þ burd,
Edur helviti sem ogudlegum
tilreidtt: J þrimmum hefr
þu so sem ritt nockur herbergi
þar verdur var um þig, þui
han hefur mega skriggua stad
lega giefti, Bads han J fridi
um þessa herbergis rietta herra
Er, þad er Gud: allur heimur.

umm

inn ma verdnast ad vera Kyrkiu
Drottins. (Sagdi einn af þeim
gömlum) Haga þu þier þui allz
stadar so i Heiminum hvar þu
ert staddur, so sem þu villdir
og optar ad flycka þier i muste
rj drottins: Í Hrösun á
þitt Holld ad Hyljast, þui bidu
þig med sannri Bidgrœdslu so
vel þess Hüyldar stadarens
ad þier megi þar værtt og rö
samt vera: Í Himnarijk
e er þinn rietti Eilijfdar Heim
ilis stadur, þangad lättu þig
alltijd Langa, og halltu þig ad
þeim veginum sem þangad
leidi, þad er Herrann Jesus med
trunni med tekinn, i Kiærleika
num og Christilegu framferdi
prijsadur, og i þolinmædinn
Elskadur, þa þarftu ecki hel
vijti ad hrædast, þui ad Jesus
giefur þeim öllum Eilijft lijf
sem a hann trua, Enn Leydinn,
sem til Helvijtis ligg(ur) hvar tru
ydrum lijst Og hvoriad sam

Lega Í

lega i Syndunum ad lifa,
Hennar giættu so ad þu hana
varest, og bid jafnan Gud
ad hans gödur Andi leidi þig
a riettum Vege, og leid seige
þier uppa þann Eilyfda Veigenn.

Hiet ad auke minstu
a þetta þrent. 1. Hvadan þu
ert komin, sem er, nakin fra
mödur lyfdr, vert þu þack
latur og þacka Gudi þinum
forsorgara: 2. Hvar þu ert
sem er, i Hreckuysum Heime,
vert þu var um þig og bid Gud
um verndan, 3. Hvert þu
fer, sem er, nakin i grofina, og
treyst Jesu þinum lyfgiafara:
og buist hafdnan vid þeimre
burtt för:

JESUS

Daglega Erú mier þ
sjönum þijn dasamlegu Han-
da verk minn Herra Jesu, þui
þu ert sa sami sem med fod-
urnum og Heylögum Anda

Land

Land og sió ad skilder, og Jörd-
na suo blömlega til biost,
þess stóra heimsins vötn og þurr-
lendi ad skildir þu, verande
eirn vann Bud: þurtt og vott
ad skild, þu J þm mina heimi
þad var sa vatnssiukr m. J þ:
Luc 14 aristara Hofdingians hús,
þui þu ertt vanur Bud og sann-
madur: Hier lietstu Grædi
Bröd og trie blömgast effter
þijnu ordi, Enn sydan Glaud
þad Laufsblömgada fykiutr-
ie allt ofanad rötum uppad
visna, þa þu til þess taladir
þui þu hefdir valld til ad
uppræta þad þu sialfur hefd-
plantad, huort ein aftur
stráid á Jördinni, og huortt
eitt Laufsbladid a Vidnum
Synd og van þitt almætti,
þijna Styrki og þijna Bodgir-
ne, minn Bodi Herra Jesu:
Vittu öllu Syndanna vatni
og floodi ofkungra freistinga
af mijnu hiartta, og láttu
mig

mig fä ad siä ä tijd þurrle-
ndi þinn svetustu huggunar
og Gialpræðis : Lättu Giorst
þad diupa vatn Syndana, mer
freistinganna flood. Drecka vä-
lu minar, þu sem J þinni kuöl vorst
Sialfur sem vatn ut helltur,
og helltir ut yfer mig bædi blodi
og vatnj, af þijnu Giarta ä kro-
ssinum : Hreinsa þu og vokua
þurrlendi Giarta mijns, so þad
verdi Grænt, lifandi og friövsamt
J sannri tru, von kiærleika og
þolinmædi : lättu mig ej vera
Griöstruga ävaxtarlausa, ^ þyr ^oblessada
ne Jörd : Minn Herra Jesu, þa
þu sast þessi vötn þijn, adgrei-
ning vatna og þurrlendis, og
fagur blomgada Jörd, þä sästu
ad þad var gott, þa stend eg Gier tuisu-
vid þetta þitt dag verk : älijttu
J miskun sinni þinar, mijna änd-
lega þionustugiord, bæn, lofgiörd
og ydkun þinna H. orda, so þetta
allt sie virkt og vanmattugt

þad

þad litla bar kom med minna
þeirri verka, halltu äst naad
þinni fyrer gott, og giör þu þad
allt gott j augliti þijns him-
neska födurs, mz þijnum full
komlega blömgudum og full
vaxttum sömum giæfu verkum

Min Herra Jesu Jorde-
na og Biörn hefur þu skapad,
og blessad mier sem ödrum til
gagns og nota, þess þacka eg þier
af öllum hiarta, og bid ad þu ha-
lldir þinni blessan vid maktt
a Jördunni, so mier nockud þad
allt vel, sem þu mier af Jörd-
unni til næringar gefur hefur
medan eg lifi a Jördunni:
Hlijdi mig þijn almättuga
hialpar hönd, hun og fer yfir
vötn edur þurrlendt, so eg hij-
di hvorki blijt mier skada a
lyfe edur limum: O Herra
Jesu, Himin og Jörd eru þijn
handaverk, þui ert þier

bedi

Bædi á Himnum ꝫ Jördu lof
ꝫ þackargiörd ad Eilijfu:
Amen am:

Midvikudags Þeynking

Fiorde Dagur viku
unnar er midvikudag-
uren̄, a honum skapa-
de Gud sölena Tungled,
og þær fagurtt lÿsande stiörn-
og þetta allt sette hn̄ a himen-
ens festingu, so þesse liösenn
skylldu lÿsa Jordun̄e, sölen̄ a
dagen̄, og tungl ꝫ stiörnur a
nöttun̄e, þetta var nu verkid
Drottins a þeim fiorda deige
sköpunar verksens.

Nu sie aptur þitt lof
J dag minn säl, ad lofa ꝫ pr-
ÿsa þinn fögru Himneskum Hö-
fa skapara, ꝫ þyggia þinn liös
ꝫ lioma mz þackargiörd:

Þar nærst þa þu sier

ꝫ

og älijtur þan̄ fagra z prijdi
lega Himin, þa minstu ad hn
verd² J H. ritningu kallad²
veri Drottinz, siädu þu for
prijdelegtt þetta vered Drotting
er, sem þo mä teiknast ed² kall
ast suo sem Guds almennelig²
Huorndags stöll: Salomonis
forgylltt fijlabeins stöll, er
äungvan̄ veigin J hinu minsta
vid hn Jafnandi: Og Huad fa
gur z forprijdi legur mun sa
Eilijfr / Vatign̄ Hätijda Stöllin
Drottinz vera J Guds Eilijfri dij
rd z Majestats: Hennan
fagra Huorndags stölin Drott
inz siäm vid väla myn J rind
ockar z vesöllo nu ä fotskör
Drottinz (þad er Jördinne)
J einni lijtilmötlegu daudle
gu holldi, Enn him inum vid
siä J vegsemd ockar J skijn̄di
odaudlegum z forklärudum
lijkama vijdw meijr J Eilijfdu
lijfe: Bier meigum vid fijr

verda

verda ockur ad sia þásamlegt
handa verk Drottins á hans
huorndags stole, vegna ockar
overdugleika / En þar munum
vid ecki skamast ockar, ad sia h͡s
dyrdar Hásæti og hn̄ sialfan̄ J
sinī Guddómlegre Majestatis
tign, þar á sitiandi / þui vid
erum þa J klædd Jesu verdug
leika: Hier meigum vid offt
J Erindum daudlegs holldz lijc
ta grátandi bænar áugum vpp
á Drottins huorndags sæte:
þar mun̄ vid m̄ glódum þack
lætis augum J vorū Odaudle
gū lijkama lijta vppa Hátigu
da stolum drottins hoss allra
hædsta: Huad gledilegt og
lijstelegt Er hryllrygdum lijc
kama J þijru vedri ad sia þ
fagra solar skijn, ꝫ þar liom
andi stiornur J hliju nætur
vedri, so man̄ skal nálega óng
uan̄tigen̄ lijta fra soddan̄
fagri ásijnd: O herra Gud

Huad

Brúd min þá mörgu þúsund
sinnum lystilegri vera í Eilýfri
Heilbrigdi Listilætisins bædi
á Lyfe og Sälu, í Eilyfum Glý
endum Gudz vors ástústu elsku
og yndislegum velskap allra
heylagra Eingla og útvaldra
ád sia drottin á sijnu tignar
sæti, og hann med þeim öllum so sem
sool og stiörnur álskýnandi ad
lofa og prysa þar utan áflät án
allrar leyda og langsemi, um alla
Endalausa Eilyfd, Eya væri min
vid þar / þetta öllum nú minn
säl ad vera þijnir þankar
indi Liosum Himneskum, nær
sem þu fær tómstund, þeir-
munu giöra þier þitt Erfidi
Litt, og auka þier forlöng
ung eptir Himnaríki, og mýk
ia fyrir þier mötlætid þan
kann sem þig kuma kyl ad
falla hier á Jardríki:
Mundu þig og þar med mijn
säl ad þu hafer þier vel og

sid

vidsamlega þ drottins Huorn
dags stöl, Huorn þu daglega vil
og verdur ad sia þeim, nu allt siaanda
og sydan allt dæmanda drottin
verd/ suo þu þa hans Hægri handar stö-
lr og Batignarlegum dömstooli
standast meiger:
Þessu samfram lät þu iii
til Hugar koma ad drottinn setti
Himintunglin Thil teykna:
Ouirdtu þui alldrei þau teikn-
in sem a þeim ske, þui þau bo-
da offtast eitt Huad nytt, og benda
þier Jafnann þar med Thil Jdrunar
merkir huad Jesus þar um tal(ar)
j Evangelio þann 2. Sunnudag j
adventu:
Mier koma nu j hug siev
drelis þriu stör merki sem Ð.t
mingin giordi skied Hafa a sölu-
nne: Þad fyrsta skiedi a dögum i
Josua, þa soolin stöd kyrr eft-
ir ösk hans, þad var Hm og Jsra-
els lyd eitt sigurteikn, En Gudz
og þerra ouinum falls og forridslu
merki: Annad skiedi a dogum ii
Ezechia Kongs, þa gieck sölenn

Edur

Edur soolargeyslm vm tiju lijn
äptur á bak á soolskyffium, þad
var hm rett teykn til heilbr:
igdr, þar hn var daudsiukur, og
hns lijfdagum skilldu leingiast
um XV. ár, þar hm var þo
3 ád daudá Bootad: þridia
stiedi J pijnum Christi skomu
fyr hns ándlát, þad var áll:
ra stirpna medaumkun, mlt
yfir þm saklausa IESU, og hn
blygdium merki, þa hun sa sin
skapara undr ándlátid folna,
og þrra heystar fullu Bydinga
forrydingum merke:

IV Himentunglen voru
og sett til tijma ádgreiningu,
huar áf þu mátt merkia ád
Bud vill þu skulir giæta tij:
1 mana: Fyrst eru þær tuer tij:
mar ád huga verdir. sa Eim
Er hier vistar tijmin: sa ánn
Er Eilijfur tijmi, sm þa byriast
Er þessum Endar: lifdu so hier
á þessum falluallta Endanlega

tijma

tijma, ad þu og lifa meigir ä
þeim Eilijfa tijmanum: Þar 2
eru en tuenir tijmar Drottins
oss fyrer settir. Tijminn Vitiu-
nariñar j nädinni, og tijminn
Vitiunariñar j Reidinni,
taktu vid nädar tijmanum ad þu
þurfer eij ad kuyda þridia tijm
anum: Þar eru en þrid 3
iu tuenir tijmar, Einn lijfsins
annar Daudans, lifdu so Christ
ilega ad þu deyer þar sællega
viler þu deyia rettlätra man
dauda so sem Balaam vilde oskadi
þa lifdu rettlatra manna lij-
fe, huorinn þo Balaam gleimdi:
Þar eru en þær fiordu tue 4
tijmar, sä Einn Blidinnar, annar
Hrigdarinnar: Stilltu Holld-
sins metnad ä Blidu tijmanum:
og Elska Hoofsemena, þui offt ki-
emur hinn strijdasti Stormur
wr blijdustu logne: a Hrigdar
tijmanum verdtu ecki of lijtil
hugadur, og fordast vijl og örvænt
ing, þui alldrei er sa strijdr

verdur

Vetur suo langur, ad ei fylgi-
sumarid epter, og alldrei suo
myrk nött, ad ei komi solin
5 upp ad morgne: Þa sem-
tu tuo tijmana lät þier ej
gleimast, sem er tijmin æskunnar
og tijmin Ellennar: Æskan fölnar
skiott, Blijmskaptur allra stirp-
na og ungur madur stærilätur,
Oradþægin, vier uitur, latur
og Ogiætin, Huad sem Blomstrin
standa á Sumrinu, þa fölna
þau og falla undir Veturinn: Tij-
min Ellennar er þungur Grius
og Grum, Blijmstur er sa gam-
all sem alldrei lætur sig leidast
ad Elska Gudinn, Illgiarn og sa
gamall sem alldrei leidist ad lifa
Illa, aumur og Oforsiall og sa gam-
all, sem alldrei lyst ad deya.
Sæll er sa ungur, sem epter-
dæmi Herrans Jesu og Glydinn, og
nær ad þroast suo ad vickist
sem alldrei: og sa gamall sem
med þeim gamla Simeone tekur
Jesum uppa ärmleggi truar
Sinnar

vm̄ : Vngum Eykur Sæmd ad
læra, þui þad ætlan̄ med sier og
fylgir Ellin̄ vpp: En gömlum og
Hiedur ad láta eptir sig góod
Dæmi, þui ad ærlegt dyckti
og nafn eptir sig látid er sú
fegursta lýk Hrijngijng: 6
Hier ad auk minstu Jafnan
á umlidin̄ tyma, og bid Gud
ad þu giefa þad þier Hefur á ordid
og giör Hm þackir fyrir vnitta
velgiördninga: minstu á yfir
standandi tyma, og Gaga til for
sialega, so þu ei vafnist þier ridi
og Olucku til virni tymanna:
Minstu á okomin̄ tyma, hvar er
Ouiss og færir opt ouissa Hlu
timi, bustu þig sem best uid þui
sem koma kan, þui Hvad ei
kiem̄ ouu, skiedpir ei so fliott
og skadar ei so hartt, og locka ad
þier Heijdslu Anda Drottins med
bænum, leytadu þess Jafnan
sem Innelegast á þessum skam
vinna tyma, sem þu Helst villdir

fyrir

þyrir þig kiósa ad hafa og hallda
vm þann Eilijfa tijman

Nú virdest mier.

Enn Auc sem þetta verkid drottinz
vijst oss vppa meining þess fiorda
Bodordsens, þui ad. fyrst.
1 1. Lijka so sem sölenn vermer og friof
samt giörir þad nijsäda frækorn,
so þad vex og þröast til áuaxtar, so
næra fostra og forsorga göder for
elldrar sijn börn og afkuæmi
þar þ ber sem aptur bædi hlijdni
2 og heydur: 2. Sölin med sijnum
lióma vpplijsir Tungl og stiörnur.
Eirn Gudhræddur og trúr sálu
sorgari lijsir med liomandi kienn
ingu hreirnar Gudz orda synum
tilheirendum, huorum þ sem bera elsku
3 og virding: 3. Tunglid af söl
arbyrtunni vpplyst, hindrar og
burtdrijfur þann huörtu nætur
myrkur, verallldlegt yfir valld
vpplijst af Jesu Christi anda þ
hans ord, varnar verkum myrkr
anna med ällum lögum straffar ...
frem

fremsta megne, þui ber þm
Fridur og Sätning. 4. Stiórn= 4
nar Hialpa og til ad Lijsa á nött
umm, Huor effter sijnu skompt.=
udu Skynt og Liöma, so á Giöna
bandz Stettum og Huor effter sinni
Kallan og formegan, mz gödum
dæmum, Christelegum äga, og Heil
nemu äminnung, ad Lijsa og Liö=
ma J sinni Stett, þui ber þm Glyd
ne og Hollusta: Stockrur äff
þm Lærdum m Hallda ad Sumar
planetur þa þær koma á möts
vid Sölina á sijnum Hryng. þa Vij=
ker þær affur suo sm Til bata
Lijsa sm villdu þær virding bera
ita Solum suo sm sijnum Hofdin=
gia, so skulu aller inbyggiarar
vita virding, Fridur og Glydne
sijnu yfer bodurum, Huorium
sm Haffdir og Skylldugt er, effter
Drottins byfalningu og skipan:

Kapitule.

Af þui ad þesse dagur.

verdr

stendur midtt J Vilium, þa nefn
ast Gud J voru mäli midiu kudg
Myn väl, vid vilium þui ecke
älldungis gleima, þui þ giefur
þier ordsok og efni til ad minast
1 1. Fyrst a þad, hvorsu med
personan J Guddöminum sonnum
Guds, giordest madur, og er ordin
Eirn medalgangare midt ä milli
þess heitt läta Reida Guds, og þ
räng läta sekka manns, hvor
þ sitt B. blöd, og förnfæringu
sijns syndlausa blessada lijka
ma, hefur tylyfri, hreinni og
obrygdanlegri sätt a komed,
milli Guds og þijn, sem eirn mz
ödrum varst J hædstu ösätt, og
mestu önäd vegna syndana,
vid Gud komin, so þu med
öllum þeim sem ä Gud trua, fær
og alla Reidu feingid hefur all
ra þina synda fyrirgiefning
J Guds nafne, hvad ätti þig
ad gledia, en Gud ad heidra:
2 2. þar næst minstu, ad
Drottin JESUS fæddist, pijndest
doo

doo, reis upp af dauda, og steig
upp til himna J midri veröll
dunr, til merkis, ad aller skulu
Jafnan kost á eiga allra Guds
velgiordninga ad nióta, sem þad
vilia af hiartta gyrnast:

J midid hia tveimur Spill 3
uirkium dö hann, so hann oss Spill
uirkiana (Syndúga menn) vettj
J midid hiá sier riettlatú á Him
nium, Ef vier med sier Jdrandi
Spilluirkiá Snúúm oss til Guds
J sannrj trú:

J midid stöd hann eptir sina 4
upprisu hia sijnum postulum,
óskandi þeim fridarins, þui hann vill mi-
dtt i midid vera huar sem hans
fridarins Euangelium verdur kient
og medtekid, og hia ollum þeim sem
fridinn Elska:

J midid stöd hann medann hann 5
Syndi Thomasi postula sijn sár
þar, þui hann vill midtt J midid
vera J midium mannraunum
Sorgum og freistingum allra þeirra
sem med sinni audmiukri trúarinnar hendi
þreifa á hans S. pijslar sárum:

J mid

6 Í midid þerra 7. Liösa stiaka
nna sijndi hann sig S. Johanne j sijn
opinberingum, þui hann mun midtt
j midid standa vor og bua, hia ollu
utuoldum j Himnarijki, og vor þar
so Jafnt allra ględi og hiartans
unadsemd

7 Midplatzid Jardarinnar milli þeirra
ofhyta og ofkallda Bassta Budmonn
unnum til jbüdar: midplatzid
vors Lijkama vill hann æftir hafa
ser til jbudar, (þad er hiartad)
Mijn väl Budu þu sem best til handa
þijnum Herra med daglegri jdran
Tru, og gödum æfingum j H. þol
inmædi, vijsadu Jesu alldrei þad
an ut med jdrunarleysinu, þriöstu
og þurrud, suo hann utrekki þig ecki
ur þijnu födurlandi so sem þa
Oglydugu Gydinga, og hann ecki (Guds
mest um vardi) ut hyst þier ur
Herberge himnestrar dyrdar:

8 Medalbötturid Elska þu i ollu
þui þu giörer, þad er allra mann
Kosta ütta platz. vant og oft. fær
alldrei gott Loff: Midtt j Einn
unnum kristnu Budi: midtt j
velgerningunum Vandvirkni sialfum

þier

þier, og ottastu Gud, Gud munntu þad
rietta medal Göz efft taka meiga:

JESUS.

Nu þin eg hier minn Herra
Jesu, þig midt i þijnum handa-
verkum i skiopuninne, hvorium sialf-
vidurkiendi þig sinn Herra og skapar a-
i sinne pijnu, þa hun misti sinna birtu
þui hun blygdadist og þuard sigad ve-
ra skier þa þu hennar skapari folnadir/
Stiarnan vidurkiendi þad sama
þa hun vijsadi vitringunum til þin,
þui vil eg og skal iafnan þa eg sie þau
skiæru himintungl koma, vidur-
kiena/ ad verkid prijse sinn meistara
lof og dyrd sie þier fyrir þiö þarfsam-
legt meistara verk og fagurt smijdi:

Minn Herra Jesu, þu ert sialf-
ur Eilijfa og allra fegursta Sol rett-
lætisins, þu ert su huggun samlig-
asta sool myns hiartta, statt þu upp
hia mier i afstrum allra minna
ouina andlegra og lijkamlegra
naer eg med minni hiartans and
vargan vil þijn tala, so sem þu
lietst Solina standa fyrir Josua/
og þu giordir þann blinda hia Jericho,
vertu mier so sem þu og ert, hid viss

asta

asta sigur merki J öllum mijnum
freistingum, þu gieckst so sem
trúr hÿrdur til baka þa þu aud-
mijktt ⁊ þig allt til krossins dauda
lattu þ hugga mig a minni sött
sæng, so ad þijn pijna ⁊ daudi,
sie mier þa hid vissasta teikn ⁊ merki
þar til, ad eg skuli eilijflega lifa
þo lögmalid ⁊ mijn samuitska höti
mier dauda : Söllenn formyrk
uadist yfir þier möti þinu and
lati : Drottinn minn Jesu, lijstu mi
er þa sem skiærast hid innra i
mijnu hiartta, þa Sölinn formyr
kuast ⁊ sjönin dagrast mier hid ytt
straffdu mig ecki mz blindleika
hiartans, nie formyrkuan þinna
H. orda, þ bid eg þig af allri zöt,
Minn Herra Jesu, þu ert su
ritta fagurtt skijnandi Jacobs
stiarna, liömandi sem skiært li
ös til uppbyrtingu Heidinum fr-
ödum, ⁊ til vegsemdar Israel Ja
cobs afsprynge, þu ert mijn
vissasta leidar stiarna inn J
Himna rijki, bædi nadarennar
⁊ dyrdarennar, þu ert mier ritta
planetu

planetu stiarna sem stendur næsta
Guds fodurs hiartta / og þad er
su allra besta og kröftugasta plä
neta i þui himne hÿlsu samlegasta
tÿkne / undir þessari stiörnunnj
er eg fæddur, mÿn Sal. stÿrn ber þar liost
vitnj um / Epter þessarar stiörnunnar
kröftugustu verkan, vil eg alla
mÿna heill og luckü bædi þessa og
annars heims, undir hennj vil eg fri
gern stiörnast medan eg lifi, gefa
ndi mig fatt um gäng og verkan
nätturlegra himin tungla, medan
þessi stiarnan Herrann Jesus bodar
mier luckü og blessan, þa kunna
tijd og Gnad adrar stiornur boda
undir stiörnan og i lioma þessarar
stiörnunnar vil eg frigum og glad
drijia, þui þess er eg fullviss ad
hun leider mig hættu laust inn i
þa himnesku Bethlehem og brauds
hus eylifrar dyrdar: Amen:

Fimtudags Um
Beÿnking.

Vor

Ha fimte dagur viku
nar er fimtudagur
enn, a honum skapadi Gud all
za handa fiska kyn J siönum
og vötnunum, og fuglana sem
fliuga skilldu under himnen
um, þetta var nu þad fimta
dags verkid Drottens,

Hier a möte siädu thil
säla mijn, ad þu nu virtt ydiu
laus þ skapara þijnum, þar
fyrir minstu: fyrst: ad huxa
um almætti Drottins, hvor ed
þeim lifandi skriþnum Gestum J þ
kallda og dauda vatni gefid
lijfid og alla nätturu Hræring
þui ad drottinn suo J vatninu
sem a þurrlendinu däsamleg,
Er þad nu stör forundran huxu
þad þunna vatn gieti flutt og
lyftad þeim störu og hrædilegu
hvalfiskum, suo þeir lika sig
þar J inn, lijka sem þeir ætti J hæ
gri sæng ad snuast: Og
mannesk(i)an er so til Einda og
armædu fæddur og borinn J
þessum Eimdardal, sem fiskurinn

Er skapadur til sundsins, Enn
sa Drottenn sem midt j Vötnu-
num skickl. suo störum sem smäum
fiskum & skiepnum, Hann mun mig
j þessu Eimda & armædu Vatnj
vel fleyta, & mig þar Innj ecki
fyrer farast nie forganga läta. Amen.

J ødru lagie athuga þu 11
Hier mijn väl fuglana Himins-
ins sem setti Drottinn ad fliuga
um loftid yfer Jördunnj, þat er
eitt älmættis verk Drottins —
Þad þyker sem ryklu tignu menn
prijdilegt, ad yfer breida stöla
sijna mz fögrum tiölldum saum-
udum eda myndudum mz fugla
& dyra myndum & mälverk/
Huad þo ecki er nema daudur
skuggi, Enn sa älmättuge Drott
prijdt hier tialld sijns huorn
dags stöls (þad er loftid) med
otelianlega slags mörgum fugl-
um, sem margir eru äfbragds
lystilegir ad fögrum lit & synga
miög vætlega, Huor kan þui
lijkt ad giöra? Þui skulder

Hu̅

Sñ og er mz virttu sa Drott-
in, huors lÿkr ad ingin er:
fagurlega er þetta Huorndags
Stool tialldid Drottins tilbu-
id, Enn fegra mun þo vera hins
tiallds Skrÿngium hins Hátÿda
velldis tignar Stól á Himnum,
þar ecki lifandi fagr fuglar
helldur þeir Himnesku Cheru-
bim og Seraphim fliugandi mót
huór ödrum hrópandi Syngia
tilÿstl Sanctus mz eirnre
Sætri skiær Hliómandi Him-
neskri röddu, og prÿdilegustu
Eingla Saunglist: Mÿkid
Halldid äts fortialldinu mz
Cherubims myndum j Salo-
monis musteri, Enn huad
eru handaverk mañana hiá
handaverkum Drottins?
Eda þad dauda hiä þui lif-
anda? Eda þad forgeingile-
ga Jardneska, hia þui Eilÿfta
Himneska sed vrikna?

III. Siadu hier enn þrauw
mÿn Sál, fuglarnir eru litt
færir skapadir, þeir fliuga j

þui

þui lysandi Loffte, fyskarnir
þar á möti þungfærir þr suïm-
ma J þui dimma vatni, so næg
ëst hiör mz synna tegund, þar
er eckertt öfund nie metnad
strijd á milli þeßara skiepna:
Menernir meiga skamast syn,
sem þuilykum skiepnum giöra so
sialfir bydri mz Öfund z metn-
adi: Lærdu þar fyrir mïn sál
ad nægiast mz þitt af Gudi gefid
z afskamtad Glütskifftt: Og Gud
ann þier ad syngia þui gladi sa-
ung J Loffte veralldlegrar vel-
Gefdar, z byrlu gödrar Lucku z
velgringnet, þa ouirdtu þan alld
rei sem J tära vatninu flytur
z J dymu Eimda flödi leirimar
Enn vir Guö ad Gudi þocknest
ad läta þig so bada z suïmma, J
þina tära mötlætis z Görmu-
nga flödi, þa treistu þinum
Gudi, hn lætur fiskana sina
sijna Næring z biorg, hæli z skiöl
J vatninu, þui min hn þig z
ei Gelldur yfdir giefa. Drottin

Leggur

leggur þunga á oss, sem hann
hialpar oss og einnin og leidir oss
aptur nedan úr diúpi Jardarinnar
Varastú þui ad mögla edur þrätta
möti þýnum skapara, edur öfunda
þa sem fegri luckú sýnast ad hafa
Öfundin hefdur sitt upphaf og
nidurlag hiá diöflinum, og er lyk
einum hundi sem sialfur hefur
úr sier sitt eigid hiartta:

Fuglenn veit ad skamtta
sier mätulega hätt flug, skamta
þui og hugrenningum þýnum höf og
stylling, og lättú þær ei fliúga
hærra j rannsakn og eptir hnýsni
drottins leyndardöma, enn höf og
mäti Buds H. orda lýdur og lofar,
ættla þu ecki helldur sialfum
þier meyra fram yfir þýna kr
aptla, og stunda ecki eptir þui sem
þier ofhätt er og yfir þitt megn:

Fuglenn hefur snöruna
Eins fiskurinn aungulinn ad var-
ast, Einginn er skepnann öhullt
fyrir daudanum, og ei manneskj-
iann, þui hün leyddi daudann
mz sýndinni j heiminn: so er og sn-
ara Satanna og Krökur freystinga-
anna, eins þa ædri sem þa lægri

ridi

reidu buinn ad fanga og veida, so(m)
Lungunum er ohætt j Heimi þess,

Fuglinn er hin varasta sk-
epna um sig, fiskurinn þar á
móti offt ógiætinn, og lætur veida
sig þrátt a sama krók, sem hann
fyrr værdi: vertu var um þig Krist
inn madur, hafdu j þessu eftter fugla
enn eckj fiska náttúru, hafir krók
úr syndanna vertt þig eitt sinn, þa
láttu hann ej veida þig ödru sinne,
ligdu alldrej leingi j sömu synd,
Eitt sinn ad syndga er nóg, ödru
sinnj ofmikid, j þridia sinni leij
dir straffid eftter sig:

Fuglenn verdur veiddur
þo hann sie var um sig: offt verdur
fiskurinn frij, þo hann sie fávÿs:
Stiórnan Guds er undarleg fyrer
vorum siónum, undir hans nád
og verndan er allt komid, treistj
eckj sa hyggnj á klókskap sinn,
forrfilist eckj helldur sa fáfródi
j sýnum vankunnendum! Gud
kan ad giöra klókindum ad heim
sku, og einfalldt fáfrædi ad hygg
endum, sa hefdur allt sem Gudi

treistir

treistir, þess skilldu all giæta:

Þad Fimta Bod.

Ord drottins synist mier hier
meiga ad hneygiast: þui ad
so sem Gud hefur sett þeim
syndandi fiskum vatnid so
sem eirn hlijfdar muur, og
þeim fliugandi fuglum loftid
so sem eirn kastala og slot til
frelsis synu lijfi, so þeim ski-
epnum er ecki audsokit ad nä
nema huad drottin vill þeir
mannanum so sem J hendur sta-
mott, so hefur og drottin vor
sett þad fimta bodord manns-
lijfe sins sem eina vernd og hlij-
fdar muur, þui til frelsis og
forsuars, nema huad Gud
vill þa sem illa giöra, so
sem skamott undir suerd yfir-
valldsens, huar ä þeir eru frij
frä þeim bodordz broti, sem
drottins vandlæting ar suerd
bera rettilega, og til straffs
þeim öhlijdugu og þessa brotnu
enn gödum til forsuars.

Slastrid

2

Slaßned.

Epter þui sem
þessi dagur stendur
j viku daga tölum, þa köllum
vier hn fimtudag. Huad ȝ
giefa ma göda efftir tekt:

Fyrst vijsar þad þier= i
mijn säl uppa þa fim pötta
Catechismi edur þinna Chri=
stelegra fræda:

Sa fyrste erú þau .X. ii
tiju bodord, þad er drottins
teikningz book, þar inn standa
upp teiknud vor tiju þusund
pund, sem vier menernir, hu=
ern fyrir sig, eigum huer
ä skullde ad giallda, huoria
vier getum so eckj ad eilyfu
vt kuittad af vorum eigin
kroftum til: J þessarj teikn=
ingz book drottins leitu sem
tijdast, so þu lærir ad þeckia
þar af þijna skullde, ȝ þier ko=
mj eckj ouartt skullda heimt=
urnar, þa þier ȝ sem bägast
ad gegna, og sem hællagast
ad verda krafdir ȝ klagadur
lærdu þess vegna af þeim

tiu

tiu bodordinum, ad þeckia by-
ndir þijnar, og vert bliug fyrir
þijnum Budi, og halltt þig eptter
þui þad frekast þu megnar, J
ötta Buds og kiærleikans til Nä-
ungans, þui þad eru allramasta
þau gödu verkin sem þar Jnn
Eru bodin, og þad eru þau vondu
Jllu verkin sem þar Jnni v-
2 erda bönnud: Annur
Bötfüdgreinin Er truarJatn-
ingin, þad Er kuittantzin böl
in vor giftin oss äst Budr:
þar heyrir þu vpprijknada ful-
la borgun sem þu ätt og matt
greida þijnum Budi fyrir þa
tiu þusund punda skullð sem
þu ert J fallin ä möti drottins
tiu bodordum, þui ad J annari
Greinum truarjatningarennar
finnur þu þinn herrans Jesu
Velgiördninga, huorier riett-
lega af þier J truinni medteknar
Eru þær fullkomleg og ä nægian-
leg borgun og betaling fyrir allar
þinar syndir og bodorda brot,
þar med lætur Bud sig linda
þui lättu þier og þar med nægia

og

og hyrdtu ecki þinum Eiginn
verkum (sem öll eru J sialfum
sier ögylld) þar vid ad blanda
mier betra, so þu spillir ecki
um fyrir sialfum þier, Sier
Sömrding giorer Herrans Jesu
forþienan, so sem hun þyrfti
þinar stodar og styrks vid, huad
ad er Ein su hin stærsta synd
Sa fyrste velgiordningur Er.
Gietinn af h. anda. 2. fæddur
af mariu meyiu. 3. pindur
4. krossfestur. 5. deyddur. 6.
Grafenn. 7. nidur stigenn til
helvitis. 8. upprisenn. 9. upp-
stigenn til himna. 10. Sit-
iande til Gudz fodurs hæg-
re handar: Þessa
þina Kuittantziu bok ydka
þu optend, og set þessa Jesu x
velgiordninga á móti allri
lögmálsins áklögum og fullda
kröfsu, og fordæmingu þinnar
samuitsku, suo verdur þu
fri og kuittur, þui sæler eru Ps.
þeir huorium Gud tilreiknar 32
ecki syndernar: Lattu þessa
Höfud

Höfudgrein Hallda þeir vid
Einfallda Jätning og vidurk-
enningu þriggia persónana
J einum Guddome, og lærdu
ad þeckia, þyggia og þacka
velgiördninga födur sins J
sköpuninne, sonarins J End-
lausninne: og Heilags anda
J Helgunenne:

3 Þridia Hofudgrein Er
Fadir vor, Hun ma kallast
vor reikningsbók, þar Jnn
Hefur Herran vor Jesus si-
alfur so sem J sitt Registur
upptiknad allar vorar Naud-
syniar, og allt Hvad oss vantar
og van Hagar, bædi til lijfs og sál
og vijsad oss med þeim veg til
Himnana til þess allra rijk-
asta drottins, og allra mijskun-
samasta Guds, og vors allra
Örlatasta og giafmilldasta
födurs, so ad nög Hefur til
ad vita, og alldrei þreitist
nie þykir mykid þad ad giefa
og Hefur sett sitt Eigid

Amen

2

amen. so sem sitt nafn ꝫ
vndir skrifft vndir þessa va
bæn ꝫ supplicatziu t' Gudz
Guds og vors Elskulegasta
fodurs, so vier skylldum ei
kurssa ad efast um þad, ad
oss skuli allt þ' veitast, sem
vier þar Inni vmbidium,
þui ad amen þydist sannleiga
ꝫ Jesus er sialfur sannleik-
urinn: Þessa sijna þarfu
ꝫ naudsijnia book lestu sem
tydast mz ydrandi, Audmiu-
ku ꝫ truudu hiartta fyrir
Eyrum drottins;

Fiorda Bodsudgreinin 4

Er Sacramentum H. skyrnar
þad er rett Inciegli vppa
nádar Kuittantiu bókina
þa sem drottin gefur oss
J truarjátningunni, ꝫ vppa
þad amen sem stend' Vid
Fad' Vor, ad vier skulum san-
leiga verda bænheyrdir, og
þar mz er skyrnin vor oss

vatt

sattmäli Sinnrar Bödrar
samuitsku vid Gud i trunni
á Jesum Christum, og em Laug s
oss Hreinsar af syndunum, og
þad er ~~adar~~ girtum oss ádur i
syndunum fædda og girtna
aptur ad nyu fyrir dásamlega
verkan Guds H. anda, i kraftt
inum Blodsins Jesu og hans o
brygdanlegra fyrir Grida til
Eilifds Lifds, Sirttlætis og Helg
unar, menn vel gleimdu alld
rei þessu Drottinlegu Inciglé,
og þinu sattmalz bandi vid þinn
Gud, og kapp kosta ad hallda tru
nni og Bödri samuitsku allt
til æfiloka:

5 Fimta Bothidgreinin
Er þad Haurrdiga Sacrament
um Likamans og Blodsins Jesu
Christi, þad er annad Inciglid
Drottins vyxa oll nádar fyrer
Grid Guds, sem standa i hans
H. ordi, um fyrirgiefning all
ra þinna Synda, fyrer pijnu
og dauda Jesu Christi og Endur
nyun þess sattmala nádarinn
sem giordist milli Guds og þijn
i skyrninne, þad er og minnis.

þann

þanckur Jesu Christi, hia þier
effter läten, so þu gleimer alld-
rei ad vera hm þacklätur þ
hÿna H. pijnu og dauda, og mz.
og mz þui þier giefst þar j
braudi og vijne hns sannarleg,
lijkami og blöd, þa styrker þu
þar mz þijna veika trü, vm
syndana fyrirgiefning, huia
hn þier utvegadi mz sinne
blessadri pijnu og dauda. J
þessarar fædum styrkleika fer gng
~~ndur~~ þu önguñ vÿdur Enn
Elias spamadr j giegnum Eidi
mörk allra Eimda og hriistin
ga yfer um Jördanar flood
daudans, allt til Guds fialls
þad er Himna rijkis gledi og un-
adsemdum: Gleddu þig vm tijd
ast a þessari Himneskri fædu
og glad þu þig yfer so sem þu
Jnsigle þinar sälu hialpar
og vndu þier vid þenan minn-
ispanttinn Jesu Christi þijns
Lausnara: xi

J ödru lagie minstu
ad hin voru þau texstu

þÿngl

þyrlar sär in Jesú Christi -
tuo á hans höndum, tuo
á hns fótum og eitt á hns
sÿdu, grundú þessa minning
J þÿnu Hiartta, mz þeim
sigrar þú diofulinn öngvu
sÿdur enn Dauid vann Go-
liath mz einum af þeim fim
steinu̅ sem hn̅ tók ur læk-
iar farúgnum:

iii J þridia mata Giætt
ad, ad fimm eru þÿn skilnin-
gar vit, siönin, heirninn,
smeckurin, lycktaninn og
til finingin: spana þú þessi
fim bägu ákneytim þÿn vndir
ok drottins bodorda, og lat
þau gänga vndir þui oka Je
sú christi oki, a rettum ak-
urs vegi þÿns christindoms
so þau dragir þig eckr vnder
oki diofulsins og holldsins
vætra gÿrnda, a afturga
glötunar og fordæmingu

iv J fiorda mata min
stu ad þú vorir hörmung

stadi

stadir Herrans Jesu J Hans
pijnu: 1. Grasgardinum
hvar hn̄ sveittist blodinu J
fyrir þig / og þritti þina vegna
vid daudann: 2. Caiphas-
Höll þar hn̄ var mz ligum
áklagadur, og fyrst dauda m̄
verskurdadur: 3. Dömhúsid pi-
lati hvar hn̄ var hudstrijktt
þyrnikrijndur, og til dauda dæ-
mdur, fiorda: fiallid Golgata
hw hn̄ var krossfest gadd
gegnumstúngen og deyddur
5. Josephs alldingardur þar
hn̄ var Greftradur og af striids
mönunum vakttad Jn̄ til þridia
dags, þa reis hn̄ upp mz dyrd-
legum sigri: Fim̄ meiga
gier á mötz vid reiknast þau
almen̄elegustu plattz mansins
1. Erfidis plattz mansins, þar
hn̄ vin̄ og vakttar sitt Embætti
2. Er kirkiu plattzid, þar m̄
heyrir les, og ydkar Guds ord
og bidur Gud: 3. Er Dömara
plattzid, þar riettuijsloga á sid

demast

Dofnast, og vanburdurin naum
ganum til blodar äuglysast og
styrkiast: 4. Er sorgu söttar
og Hrigdar plätzid, þar mad(ur)
þarf ad Huggast, Einkum þa
daudin nälgast. 5. Er Grefta
run(n)ar plätzid, þar lykamin verd(ur)
1. Cor. nidursaadur J vansæmd, hun,
15. hun skal og sydar upprysa i vegsemd
Hafdi hun J trunni vid skilid:
Jöllum þessum stödum hafd þier
J minni Jesu Christi pynu, þui þ(ar)
Hana Ersiast þier verkid, fyrir
Hana bodast þier Nädin Guds,
og fyrir girsning syndana: For
gryp þig ecki mz pilato, J zaungu
Vrskurdi, þui pynan Jesu Hialp(ar)
þier frä Eilyfum äfellis döm(i)
Orubendki þier ecki J sorg sött nie
Hörmung, lät Jesu pynu vera
þyna Huggun, og Hugga þ(ig) firirmin
Adra mz, hollsti a möti daudan
ötta: Ber þu mz þier Jesu py-
nu, dauda og upprisu minning
til grafar þinnar framlidnu, þa

ber

ber þú Jesú pýslar minning mz
þier alla þýna lýfsdaga Jnn
thil þýns dauda og grafarinnar
og brigdu oc týd mz Bona Ventura.
Vertu Drottinn Jesú mier oc týd
þ vionum, mz þýnum H. blód.
undum, so Guortt um og snýr,
mier og Guad helst og mz mýnum
augum lýt, mætti mier býnast
riódrad J þýnu blodi:

IESUS.

Nu Sie Eg hier Þitt
dásamlegt almætti og almáttuga
dásemd, minn Herra Jesú, þui
þu ert þad Eilýfda födursins
ord fýr' Guortt so fiskar sem fuglar
og allt annad eru skapader, þui
hlýtu og fiskarner epter þýnu
ordi draga sig i netti þinna
lærisuína, og fiskurinn færdi
Einninn Petri skattpeninginn
J sýnum Munni, þar mz sýn-
andi Gudlýka makt skaparinn
Gefdi epter sinni skipunu:
Herra Jesú þa er fliúgandr
fuglar

fuglar syngia og þeir sinda-
ndi fyskar leika sier i vötnu
num, hvorsu agiætleg prys-
ar þa verkid sin Meistara:
Lofad og prysad sie þitt almæ
tti ad eilyfu: Min Herra
Jesu, giordu Hiarta mitt fliu-
gandi frä Jardnæskum hir-
göma upp til þyn i Himinin
Buss mier i min mun og hita
fagra Lofsaungva til dyrd
þynu B. nafns, hier stundle
ga og ännars heims eilyflega.
Lättu mig ei verda ändsti-
ggilegan hræfugl fyrir þynu äug
liti, og eigi helldur hafa väns
fugla ätt nie hrafsna nättu-
ru vid min Näunga: Lättu
eckj af mynum huga nie mu
nni koma hrafsna hliöd, ä
möti gödum Idrunar äminn
ingum, þau þerra hliod er
cras, þad er, ä morgun, so
og eckj flioti mini Idrun og
lidriettingu ä frest:
Wardveittu mig minn
End

Endurlausnari frá vondru
olukkunnar og krókum freist-
inganna og vélum diöfulsins /
Einkum á minni dauðastundu
Láttu válúmynna hafa sitt
að hvarfst og skiól undir þínu
myskunnar útbreiddum blóm
fyrir Kristum, so huorki hert
iðri börmúngana nie känd
klær diöfulsins giöri henni
skada: Minn drottinn Jesú,
þú lietst fiskana blessast og
friöfgast í vötnunum; Láttu
mig og so blessast og friöfgast
í huggun og kraftt minnar H.
skírnar; Láttu mig hugsvalast
á blódi og vatni sem runnu (+ vigr udu)
af þínu + hiartta: Láttu nú
standa drottinn minn við þann
sáttmála sem þú giörðir við
mig í minni H: skírn (sagði
Keysari Friedricius Barba-
rossa þá hann endaði sitt lijf
að ofur keldu vatnsins í
huorju hann badadt) Minn
herra Jesú, Kristi mier al-
mátt

mättugur myskun[sem]i fadm[i]
þinn og krafftur gegnum
allt mitt eimda og mötlæte
inga vatn til himna rijk-
ir sälu hafnar, dryggdu
mig j neti þinna blessadra
fyrir hrita ad landi þinn[ar]
näd[ar]: drag þu mig upp ur
daudans pitt og diupi ad
landi þinnar dyrdar, lattu
mig ecki med ondverdum fiskinum
þad er, idrunarlausum synd-
urum, ut kastast, lattu mig
helldur med þeim godu fiskum
þad er, þeim utvöldu Guds
börnum inn safnast j
kierin, ja j kiör og kosti ei-
lyfdrar sälu hialpar —

Amen:

Föstudags Um þeinking:

Va

Sa Siötte dag
ur Vikunnar er
Föstudagurenn,
a honum skapadi
Drottenn allra handa Kuikfie-
nad, Dyr og skridkuikinde Jar
darennar, Og sydast allra mann
enn af Jardar leyre, og blies-
Einum lifande anda J hans
asiönu, so hann vard ein lifa-
nde saal, Og um sköpun ma
nnsens raad slagade Gud vid si-
alfann sig, og myndade suo
manninn, epter sine mynd:
Þar epter skapade hann konu-
na af hans rife medann Mad-
urenn suaf, og gaf hana mann
enum til medhialpar, og set-
te þau so herra yfer öll sijn
handa verk under himnenum
Og lagde eina kröftuga bless-
an yfer þau bæde:

Mijn saal, so sem þetta
Werkid er þad fremasta J sköp-
unar verkum Drottins, so er
þad og hid eftirtakanlegasta
og athugaverdasta: Ammerkt
Holldsins J Lijkamlegu starfse
Gindru

hindrar ockur myked j þann
þuyhykra drottins verka i hug,
þo vilium vid girsda ockur eina
litla tomstund epter ad tala
þui sem mest um vardar /
andin skilldi eki helldr jdiulaus
vera enn holldid: J þessu
dags verkinu drottins er sier
deylis turnt sem vid hofdum
ad yfer vega: það eina er
skopun dyranna, skridkvikind
anna og sinadarins það ann
ad er skopun mannsens:

i Hvad skopun allra
þerra mállausu skiepna wid
vykur, þa eru þær sæstar
sem oss eru kunngar, þo vær
um nockrar heyrtt hofdum,
Sem vamptt og ädur þa mör-
wu äff þeim ollum sem
þu daglega sier og med hondlum
sia og merkia drottins þinns
i almætti Guds Däsamlegtt almættij
sa ed þui lyktar skiepnum / allri
nasta fyrir ord synis almæ-
wis skapadr / lifandi giordi
og friofsgadi, þar med mattu
2 spekt a þeim merkia dumædilega
spekt

Verki og Wijsdöm Drottins /
þar Hann Hvorri einni Skiepn-
unni Hefur Vijslega Skickad og
Stampad Sijna art og Teg-
und: J þridia lagi maattu og 3 Gödgi-rni
Daglega Sia Hans fødurlega
Mijskunsemi rijka gödgyrne J þui
Hann þeim öllum Suo rijkugle-
ga forsorgar og lætur þær allar
Sina Sitt föstur og vppHelldi /
Skiöl og Hæli / Hvors vegna þier
ber fyrir allt þetta, ad prijsa
Heidra, og Lofa þann almätt-
uga, Wijsdöms fulla og Bood-
giarna Gud og Drottinn:

J ödru lagi Sierdu Suo
Sem nockurtt Skijn og Lioma Gud-
dömlegrar Tignar og Dyrdar
þui So Sem Hann prijddi Sinn
Huorndags Stöl (þad er Himin-
inn) med þeim fögru og fagurt Sy-
ngiandi fuglum Sier til dyrdar
So Hefur Hann og prijdt Sijna
Fötskör (þad er Jördina) med
þeim Lystilega Leikandi Dyrum
og firnadi, Sier til virdingar,
Ottastu og Heidra þuilijkann tign

J arlegann

Herra, á Guords fótskör, þu,
mz þeim öllum Eingdur: Drott
ningin áðr sudrænu furdadi
sig suo yfir skyckunina j
Salomonis ~~Musteri~~ hus, suo
sem yfir Guds sialfs Verki
aungvu sydur meigum vid
forundra oss yfir dásamlega
Drottins skyckun j Himnum,
Huar fyrir vær meigum daglega
Ps. 19 segia mz Dauid, skipanir Dr-
ottins eru riettferdugar og
gledia Hiartad!

II Hier næst huad manz
ins skopun áhrærir, þa er
hun, mz öllu þui sem þar að
hnyngur, so furdanlega dá-
samleg, að eg gelld öll manns-
ins æfi hrockur ecki til allt
þad ut ad grunda, og fullilega
að ransaka, sem þar um hu-
ast, talast og ransakast mætti
mykklu sydur einn lytill pu-
nctur tymans, þo viliúm
vid myn vál hid sier leg-
asta, j ockar Einfölldu sam-
ædi j trausti Drottins og mz
Guds nádar hialp stuttlega

Ed

athuga

J fyrstu er þad athuga
verdugt, ad þo drottinn á hin
num á þeim fyrri sinum sköpunar
verkz dögunum, giördi marg
fagrar og forundranlegar skiep-
nur, þa verdur eckj j ritn-
ingunni umgietid, ad hann hafi
þar um fyrirfram neytt rád
slag halldid, Ei helldur verdur
tilgreint, af huöriu ein hver dry-
lik tilteknudu efne, J huor-
ein hver dryslik lyking, eda huad
margar þær hafdi af huöriu
tagi j öndverdu verid skap-
adar, þo lyklegast meigi syn-
ast, ad þetta jardneska hafi
mest ann part af Jördunni
og hinum þremur Elementum
vindi, vatni, og Elldi, verid
skapad, med þui allra Elemen-
tana tegund finst j öllum
lifandi skiepnum, so synist
og lyklegt ad drottinn muni
hafa allar lifandi skiepnur
j pörum skapad, Eitt karll
kyns, annad kuenn kyns.

Sier

verr Giortt þar mz sinni tegund,
Hvorium Gud gaf almättugtt
blessun ꝫ befalning ord, ad
äukast og margfalldast skilldu
En allt saman þetta verdur hid
greinilegasta vppꝫtalid J mans
ins sköpun, ꝫ þar ad auki her
vradtemisins stycklum yfer
öllum skepnum, ꝫ þess vegna
viliu[m] vid þetta stuttlega hvad
effter annad yfer skoda J stutt
sta mäta:

i Fyrst: Drottenn rädsl-
agdi vm mansins sköpun þ
fram vid sitt ord og anda,
þad er, drottenn vorn Jesum
ꝫ h. anda, þetta rädslag
Giörtt nu su blessada Gud
dömsins þrenning, Ecki þess
wegna ad nockurtt tuyldeidi
edur efasemi veri J drottins
astttu rädi, Giortt ed Eilyf-
lega stödugtt stendur, og
mz öllu er Ombreytanlegt
J sialfu sier, Helldur vill
Gud synia oss, hvad mykils

Honu[m]

Honum være hugad um Man
eskiuna fram̄ öllum ödrum skie-
pnum, þui vm þad rädslaga m̄
helst vm þm̄ er mest um hugad
ꝫ þr helst vilia vanda: þar
ad auki sa Drottin̄ vel fÿrir ad
so äudvellt være mañin̄ ad sk-
apa, Mundi so myklu kostasam̄
fra sinu fagurt skapadri mynd
fallin̄, äptur ad Endurreisa,
Ecki þad, ad Drottin̄ mz huikul
um edur kuÿdasömum huga,
vær eptir þeirri myskun sem
hn̄, fyrir Heimsins Grund-
uallan fyrir hugad hafdr
mañeskiuni ad veita, J vend-
ingu synes sonar Jesu Christi
Mÿn säl. forundra þig helldr
Budvæklega ÿfer þessu
Drottins rädslagir, En þad
þu J fauitsku, ömäsmuglega
þar epter grÿster: Guds Rad
slagadi um þyna sköpun, þui
hm̄ v̄ myklu um þig hugad,
Lättu þier aff ollu hiartta um
hugad vera, ad þu sköpud skip-
na Gudz verdir skapara þyn-
um Til Lofs ꝫ Dyrdar.

Og

og fordiarfa þig ecke afþ sialfs
Spadium þad Dyrmæta Drottinz
verk a þier, Drottin̄ sa Guad
miklū kosta mundi þig Blatadn
ad Endurleysa, þui þad kostadi
Gud Elskulegasta Giartans son
Lijfs og blöd, þan mykla kostnad
in̄, virdtu, þiggdu, og packadu
alla þijna lijfsdaga, og kosta þu
öllū þijnu Giartta og öllum þij
num lijfs kröftum þar Til,
ad vera Glydin̄ þijnum Drottni
þui þad er þijn skyllda: Gud
Rädslagadi vm þijna sköpun
vid sitt Ord, þad er vid sinn
son og H. anda, rädslaga þu
skapadur Jafnan vid Guds
ord, i öllū þui þu giörir, og gl=
yd rädum H. anda, sem þier
i Guds ordi og gödum ämin
nigum gefin̄ verda, og for=
smädu alldrei Guds räd i
stryd vid sialfan þig, so sem
þier þurr brotnu. Bydingar:

11 Hugled at hvorsu Gud
Mañin skapadi var Jardar
leyr, þad er lijkamans Efni
og Materia, og so lifandi

andi

Andi sem hn blies J mannsins asiónu, þad var sälin sem lijkamanum ästt hverri skepnum gaf lijf, hræring, mäl, minni rænu, og allann mannleg^n Edlis hätt: Dasamlegt Ålmætti drottins hefur þu hier ad prijsa fyrst J þeirri skepnun, þar hann äsamt svo äudmiukilegu efni skapadi so prijdilega skiepnu, og äsamt einum fanijtum forgeingilegum hlut, giordi þa skiepnu sem öforgeingileg vera skylldi og samteingdi svo näkuæmlega tuo hina ölijkustu hluti Daudann leyr og odaudlegann anda: Þar næst, þa þu alijtur þinn eiginn lijkama, þa minstu af hvorium efni hann er giordur, og legg äsamt allann metnad, þui hvar äfskilldi dust molld og äska stæra sig? leyrkierunum er þui hætta^tt vid brotinu sem þau standa hærra, svo er manninum þui hættara vid slisum og ölucku

sem

sem Hn̄ sialfur setur sig ꝫ
metur Hærra : þui Huor sig
sialfann upphefur Sa skal
Nidur lægiast segir Dro-
ttinn vor : Eirn Erchi
byskup aff Lägu slekttj leit
Jafnnan þ sier ut Gröpa þr
Ord: Willegis. minstu Huadann
þu ertt kominn, þess Hattar
ord ættu Huorium mann J
minne ad vera: þa þu at-
Hugar þyna sälu christinn madur
þa skylldir þu mz Hæfsta lyti
lætj prysa Gud sem þig pry-
ddi mz suo gödri gäfu, og,
lät þig ecki verda eina sæmu
lausa skeppna, fardu ꝫ vel og
vandlega mz hana, ꝫ kosta
alls kapps ä ad Hun verdi
Ofleckud skapara þinum aptur
skilud, En þad kann einginn ad
skira nema þ JESU CHRISTI,
nädugra verdskulldan, Huia
þu mz einni stödugri tru
medtekur, þui Hanns blod
Hreinsar oss aff allri synd
Warastu ꝫ viliandi af ill-
uilia

vilia, vælu þÿna mz glæþm
ad vaurga hvoria Gud þier
af sÿnum Gödvilia gaf og
kendi, og hn vill osaurgada
aptur hafa:

Eptir Gudz mynd var iii
madurin skapadur, Ecki er þad
svo skiliandi, ad lÿkamans lim
anna mynd se eptir mynd Gudz
eiginlegr voru, mz hondum fot
um og annara lida og lima giörd
og adgreining, so sem lÿkneski
eptir lifandi manns limum
ut höggvid, þui Gud er einn an-
di, Helldur a þetta helst heima
hia þeirri andlegu Mannsins veg
und, og i stuttu mali þar um
ad tala, þa er sialfur skap-
arin þad fullkomna riettlætid
sa algiordi Wÿsdomurin, þad
Eilÿfda frÿasta frelsid og frialz
lÿndi, Eptir þessari Guds
mynd var madurin skapadur
riettlatur, vÿs, mz frialsum
frÿvilia, þetta voru ágiætu
ÿpparlegar gafdur, og ein skie-

skyni

skijnandi Mynd J manninum
Huoria Hn Mysti alldrylis J
Synda fallinu: Þessa Guds
mynd, Endurnyadi Jesus i oss
þa Hn J fullkominni manns mynd
Da vann ur mad² J mynd synd=
ugs holldz, þo sialfur an synda
leyd fyrir oss pijnu og dauda,
Þessa Guds mynd J manninu
badi skapada og Endurnyada
~~fyrir H. anda~~ feckir einginn ne-
ma rett truud og fyrir H. an
da Endurfæddt og Endurnyud
Manneskia: Drottinn Hr²
og J einne veru ordid og andann
so hefur madurenn J sinne
veru, Tænu og skynsemd, aff
huorum malid framleydist
þar mz minne og hugarfar
huort ad er so sem eit val
andi lifandi andi J man
inum, huad og helld ad þ
ari myndinne Guds J man
inum lidast meiger, og
Þetta hefur madurinn haft
eff

Epter synda fallid so sem-
meniar Nockrar Gudlegrar
myndar, þo þad þ[ess] syndinni
sie miög svo vikit og afmynd-
ad ordid j margann mäta. Nu
myn väl, fyrst þu ber nu þar
meniarnar Gudz myndar j
þier, og þu ert af Jesu Gudz
syne til þeirrar fyrstu Gudz
myndar sem þu varst epter gi
ord, aptur Endur keift og dyru
verdi keift, þa sia þu epter
fremsta megne, med Gialp drott
ins, þar til, ad þu ei nijdir nie
svyvirdir mynd drottins j þier
nie ä þier sialfum: Forsmä
þu eckj helldur Gudz mynd ä
Odrum, þo litilmötlegur syn-
ist fyrir þinum äugum, min-
stu ad allir eru epter einni
mynd skapader, og til einnrar
myndar Endur keyptir: Von
er þo ad mannsins likama
mynd verdi, j fätæktinne, vol
ædinu, sorginne, sottinne, Ell
inne og daudanum öälitleg, v-
sælleg, aumleg, äudvirdileg,

og

og sorgarleg, þar Jesú Christi
blessada mynd vard i kúbl-
inni so óálitleg og hryggileg
ad þar sást eckert gyrnelegt
á honum, Ja, þar var ecke
ad sia nema blód, hrálar,
blámi, beniar og þrótj, þar
þui forsmádu allerj þuilijka
hrigdarlega mynd a nockre
mannskiu; Lat og sialfur til
þacka þuilijka sorgarlega my-
nd ad bera, vilir drottinn
þad suo hafa, og gled þig þar vid
ad þú sem ber hier hrygdar
myndina herrans Jesú, som
stundar sakir i holdinu hefir,
munt Jesú dýrdar mynd bera
ad eilijfu i gledj og æru, þa sú
vitta Guds mynd er álgiörd
og fullkomin i þier ordinn:

IV Mann og kuinnu skap-
adi Gud, hun var giörd af
hans rifbeini þa hann suaf,
og leyddi Gud sialfur hana til
mannsins og baud ad hun skyll-
di vera hans medhiálp:
Hier er nu sa fyrsti vegur

inne og

-ur z Innsetning Til Hiona
Bandsins, þar fyrer er þ Sin
Skÿrt af Sialfum Gudi Inn
sett, og af Hm Blessud, þui
Hun Bærdi Loflig. Bood z þarf-
Leg, og skylldi, eptir Drottins
orda Befalningu, af öllum
Heydarleg Halldin Verda:
Huor sig vill þar Inn giefta
Varist þ fysnum sakir Holldsins
þ Rääd fram ad Räsa, þui J
Anad sim Rädslagadi Drottinn
þa Hn villdi Hionabandid Inn
setia: Nu er Hionastiettinn
Luckusöm ef Hun med Bæn og
Gudhrædslu J nafne Drott-
ins er Byriud: þa Siälfur
Drottinn Leidir mann z Kuinnu
Saman, er Von Til Blessunar z
böta a öllu mötlæti, Sinso-
mul Holldsins fysn gieri alldri
göda Hiona vÿgslu: Einginn
Ouirdi Sÿna Ektapersonu
þui þad mishocknast Gudi,
Madurinn þeckir Sÿna Kuinnu
fyrer med Hiälp Sier af Gudi
Tilskickada, Kuinnan ma og

þm

J þrem ordum þeckia sitt Em
bætti, og stundi J ötta drott-
ins so vid sinn mann ad bua
og breyta, ad hun mz æru bera
meigi þad nafn ad heyta
hans med hialp Enn eigi hans
forvoxnun: Bædi skulu
þau Eitt Holld vera, þess a
og madurinn ad minnast, so h
sýna Eiginkvinnu Elsku, for
svari, forsorge og virdi, sem
sitt eigid Holld, Elska og heiru
Kiærleyke og Hiona bandsins
fegursta prýdi: Halldi, hut
Hiönanna vid þ sem Gud hefr
sialfur bodid, þa gellder hann
og vel mz sinum Eiginn skyldum
annars er eigi gods von, ef mz
illvilia er ut af breitt. Etc.,
Drottinn sagdi sýna blessun
yfir þau fyrstu Hiön, Hvoria
þau vegna synder og ohlýdni af
sier brutu, þui varist aull
Christinn Hiön Illt og Ogudlegt
Lifferne, so þau nai blessun
Drottins äfftur sier Briöti, þui
än Guds blessunar er allt
önýtt

Onytt, Myklum z gödum Mo
nnum sem fyrstu Blessunar
hefur Drottin̄ gefnar̄ J Giö
na bandinu vid Halldid, Stun̄
di öll Christen̄ hiön mz Bud
Grædslu þar efter, ad þuilyk
har gödar menniar äukest en̄
vanest ecke:

Herra stiörnan̄ gaf Drottin̄ mañinu yfer äullu̅ V̈
skepnu̅ ä Jordinni, Bana
rein̄ þu dagl: ga, vertu þess
ëlla daga mz skylldugu þack
lætj minnugur, nær þu sier
þær skepnur sem̄ þu daglga
mz höndlar, huorsu þær eru
þier vndergiefnar, þa lät
þier til hugar koma:

1. Drottins ord hefur Ì
myklu, älmättugañ z lang
varandi krafft, nu meir en̄
fyrer 56 ärum skierdj 5627.
þessi skyckun, z hun helst
enn nu vid, þui ord drott=
ins blyfur eylyfslega, z so
sem̄ han̄ skipar so stend͛ þad

Þui

Þui er a ord Drottins gott ad
treysta, þad g(ierer) allt ridz kraft
sem Drottinn talar sagdi Pluto
2 og: Effter Drottins Befal
veingu fæda og klæda skiepnur
nar Mannin, Og þiona þeim þad
skilianlegann mätta, furdanligt
er þad huorsu þær sterkustu skiep-
nur lata sig temia beygia og sur-
ygia, Jafn vel af þeim smäu ung-
mennum, sem sia mä ä Hestum os-
nim og vlföldum og fylum, Leon,
og biarndyr eru Grim, þo lata þau
sig sorkia og temia, þessu orkadr
Eitt ord Drottins vid þær sterku
störu og grimmu skiepnur, at läta
þær so vid sig räda, Sem Mann-
eskian allramasta lætur huorki
Gudz ord Nie anda vid sig räda
þad nädi Gud: Sala minn, vara
þu ad vera skynlausum skiepnum,
sydri, þad er þier ofmykil minku
þui lætu Gudz ord vid þig rä-
da, og hallt hans bodord mz dä-
vid Gulli og giör þeim bætra
3 og dyrmætara: og: Bier
og vel ad, þött drottinn haf gief-
id þier Berra dæmi yfir skiep-
nunum

rünum / og lagtt þar undir þitt
valld, þa vill Gud þo eij ad þu sit
þerra omyskunsamur dyranum
þui bannadi Gud ad Mulbinda
eriandi naut, og fyrirbaud eij
uxa nie asna wr pitti ad dr-
aga a þuott deygi: Eki sömir
vel einu christnum manni mz hu-
ngri edur kullda, edur omysk-
unsamri medferd ad kuelia vil
iandi dyr / þarfsamlegw ad
Gudi giefnar skiepnur. Mysk
unsemi drottins er yfir öllum
hans verkum, þui skaltu og þina
myskunsemi yfir þeim vera,
sem Gud hefur þier til gagns og
umsiön fengid / þui verdur mysk-
unarlausum domi hotad / sem
aungua myskunsemd synir /
Drottinn baud ad lyka skylldi
eriandi uxi og asnin huyld
eiga a þuott deginum so sem
madurinn: Hoos. mäti og mzal
skal og a ollum skiepnum ætlast
drottinn blessadi sialfur all
ar skiepnur, varastu þui ad
bolua þeim skiepnum sem Gud
hefur blessad, minstu helldur
huorsu offt þu ert þinum Gudi

bägur

skylldi Gud þier þa þess mæla,
huar mundi þad vilia vid
kenda? Skiepnan skynlaus
þionar sinni náttúru, so hun sie
stundum bág, enn þa þu ert
drottni þinum óhlydugur, þa
þionar þu þinni ónáttúru: far
þu þui vægdarsamlega varle
ga, j mýstiusemi og skynsemi
med þær skiepnur sem Gud hefur
þier giefid, og vert þinum
ferra skapara þacklatur:

Þad Siötta og

Siöunda drottins bodord vir
dist mier hier ad hnyga, þui
þar Gud baud ad einn madur
og ein kuinna skylldu eitt holld
vera, stadfestir Gud med bádum
þessum bodordum, so bædi
mannsens og kuinnunar hug
og lijkamt halldist jnbirdis
ferra á milli, ósaurgad:

Fapned.

Hesse Dagur nefn
eft vor a medal föstudag
Sy ólyklegtt ad hun kallist
þess vegna ad christnir menn
á fyri

á fyrri tijdum helst þennann
Viku dag þiädu sinn lijkama med
föstum, J minning Herrans Chri-
sti pijnu, hvoria hann a þessum
vikudegi fyrir oss leid: Nyt-
samlega eptir tali ma þetta
greina: 1. Fyrst þa mi- 1
nnir þad þig mijn sál, á ad
skilianlegar föstur sem vitni
ngum umgietur, á nockrar
vilium vid minnast:

1. Fyrst er ein jardteikna 1
fasta, hun virst a Moise Elia ieiunium
og Christo, hvor þeirra fastadi um mi-
40 daga, og 40 nætur, hun sy- raculo-
nir þeir almattig drottins, sum
sem fram yfir öll nättúrleg
medol verkar og útrettir þad
hann vill, þegar hann vill, Gott
almattig drottins ad treista
sem ahætta, (eda) ad óþörfu ad fr-
eista: 2. Er nättúr- 2
leg fasta, þa madur bindst Natu-
matar og dryckiar ad sialfs vilia rale:
og stendur i sialfs valldi, so
á ei nie má madurinn sig á vi-
nnhreyfi þar viliandi med
skada, þad fimta bodord drottins

bannar

stendur þar á móti:

3 coactum — 3. Er naudfasta, þa mad[ur]
fær ecki medölin ád nærast ä
so sem, skiedur a Gallerius þy[r]
manum, hun er stundum
synda straff, so sem skiedi J
Jerusalem med Eydileggingu, stund
um reynsla Guds barna, so sem
á Lazaro, tal hun mz þolinm-
ædi og ydran, þocknast Gudi
þig mz henni ad hyrta edur
reyna:

4 Hypocryticum — 4. Er Hræsn-
ara fasta, undir Gudhr-
ædslu skyni, so sem pharis-
æranna, sem sier hrösudu J
musterenu, hana varast þu
þui hun er meir synd en göd
verk:

5 Niniviticum — 5. Er Jdrú-
nar fasta, so sem Ninivitana
sem þeir gördu og loflig, þa
hun skiedur fyrer utan hræs-
ni og afguda dyrkun og er
ytra synilegt Jdrunar merki
og væri öskandi hier Gudræk-
kilega tilskipud væri á öll um
almennelegum bænadögum:

6 Religiosum. — 6. Er christileg fasta,
huoria menn hallda J bind-

indi

indi þinar fædu þess bergíng
Christi Holldz og Blödz, og mä
kallast ein göd ytri Sidsemi,
hana halltu so þu girnist eckj
ödrum Breyzklt:
7. Er Sparsemdar fasta 7
þa madur med Hofsemi og Sparsemi sobrie
neitir matar og dryckiar, um tatis
hana talar Herrann Christur so,
Siäid til ad ydar Hiortu þyngist Luc
ei af ofäti nie ofdryckiu: 21.
8. Er Budgrædslu fasta 8.
þa madur bindst þess oll illverk pium
og lætur ei effter holldinu þess Rom
girndum ad rækia, um hana 13.
verdur talad hia Esaia spamanni:
J audzu Lagie minstu 11
a, ad a þessum viku deige bid
Drottinn vorn Jesum þijnu og da-
uda, þad þacka þijnum Budi
af ollu Hiartta, og hugga þig
vid hans forþienustu, og bid
drottinn um hialp heil. anda,
so sa gamli Adam, þad er,
oll jll girnd og tilhneyging
holldsins mætti med Christo
þijnum Lausnara daglega kr=

ossfestast

og drÿdast, þesser pijnu dagar
Christi var siötti dag í viku-
nni, Vor frelsis stadi gafst
Bud Israels sonum í gidinga
Landi, þangad átti sá ad flÿa
og þar skÿlldi frÿ vera fÿrir
öllum eptir mælum, sá ödrum
vard óviliandi ad bana, þángad
skÿlldi hann vera hann til dauda
hins ædsta Kennimanns, þa
vard hann allstadar frÿ og friáls,
og mätti búa hvar hann villdi,
Í pÿnunne Christi verdur til min
sál, vÿsad vorra þÿna sek,
frelsis stadi á Herrans JESU
Lÿkama, þad eru hans fimm
stærstu sär á höndum fötum
og sÿdunne, siötte er hans
þÿrnicörönu suida saar,
þangad flÿdu, þa þu hefur
forsied þig í nockri misgiörd,
þar halltu þig med traunne,
þar verdur þu frÿ frá öllum ept-
ir mælum og allögum. Log-
málsins, samuitskunar, og
dióffulsins, þángad verdur þu ad
Silÿsu

Silÿþui frÿr og friäls, þui ad
þann dauda þess ædsta Kirkiunnar
Herrans JESU Christi er þier
þad Eilÿfa frelsid ut ürgad:

JESUS

Dasamlegur ert
þu minn Herra JESU.
fÿrer Siönum minum välar og þu
þÿnum sköpum verke, sem og
ollum odrum, þu skapader a jord
inni Kuikfirnadinn mier sem
odrum til gagns mina, Blessad
og lofstad sie þitt forsorginnar
sama fodurs hiartta, og Eÿ-
lÿfar þacker sieu þinne ofor-
tür milldu Gönd:, margir Gud
Graddir menn Gafa verid þerrar
meiningar, ad vemm og asinn ge-
vÿnst a sier lotning merki
þa þier, þa þu nÿfæddur varst
reÿstum vatni i fotinna med
lagdur, lïtandi þier so sem sÿ-
nim skapara, Nadrann Kiendi
Krafft sÿns skapara Befaln-
ingar, þar Gun liet opadd-
ada vera S. Päls Gönd, þar

þu

þu hafdir ádur suo sagt. J
mijnu nafni munu þeir högg
orma upptaka &c: Þins
stiörnaste og enn allar skiepnur
mier til þarfinda, effter þui
skyckan, þu sem sialfur ert þ(ad)
eilyfa almættis ord fodursins
þui er mijn skyllda j dag og alla
tijma þig ad prijsa, og þier lof og
þacker ad segia, asamt þijn,
num himneska fodur og H. anda
Þu varst þad hauijsasta
rädanijti Gudz fodurs og
Gudz H. anda j mannsins skop
un, þui er og effter þinu rädi
skapad, so sem og er þ(ad) þinna
verdskulldan endurleijstur,
þu ertt sa Eingillin hins mikla
rädsins, so sem þu ert sa ellsti
og ædsti rädgiafarj, so ert
þu og so sa allra vijsaste, for
sialaste, truaste, hollaste j
öllum þijnum rädum: þar
fyrir bid eg þig minn herra JESu,
vertu mier fyrsti og næsti
rädgiafarj j ollu þui er þier

um

um ad rädslaga j minu Em-
bættis utrettingu: kristu
öll min vandrædi mz þinum
allra vijsdöms fullustum räd,
Vardveittu mig fra ollum illum
og ohollum radum, holldsins
diöfulsins, og falskra manna,
Gief þu mier näd til ad filgia þin
num allra trüustu rädum, og lät
mig ei mz þurrud og rigum dryk-
vinum, forsmä min Budgræ-
ddra manna og þinna truurra
þiona Göd räd, vergi ei ratir j
stada j mitt rigid Einrædi:

Minn drottinn þu skapadir
mig fyrst eptir Gudz mynd,
og endurnyjadir mig aptur til Gudz-
myndar, mz þinu Kuöl og pijnu,
hun byriast ad endurnyast j mier j
þessu lijfe, lattu hana fullko-
mnast a mier j Eilijfu lijfe.
Minn lijkami er af jördu, verdur
og aptur ad jördu, almættir
þitt minn Gud og ur jördunne
aptur dyrdarlegann upprijsa
þui treisti og Efalaust:

Lotted

Af adams sÿdu skapadi
þu brudi hans þa hann svafst,
Enn þÿna Eiginn brudi bÿggdir
þu þier af þinne sÿdu, þa þu
á krossinum sofnadz, varst ~~mz~~
giegnum þÿna sÿdu stungin
þÿn christni Er þÿn brudur
Eva ödladist sitt nafn af mn-
enum, þ gaf Adam hier, þad
vaknadi, og sagdi hun skylldi ka-
llast karlina, þu gafst þinne
brudur veglegt nafn af þÿnu
nafne, effter þ þu varst til him-
na vppstÿgenn, þui þu heiter
Christur, Enn hun Christne, og
vier allir Christner; þu
blessadir manninn og gafst hm
herradæmi yfir þÿnum handa
verkum, lattu þa þÿna blessan
yfir mier hvÿlast alla mÿna lÿfs
daga, og hialpa þu mier mz þÿn-
ni og gödri skÿckun, ad hönd-
la mz þær skepnur sem þÿ
nád verdist ad leggia vndir,
mÿnar hendur: Herra IESU.
þu ert vialz sa ettj Einval-
ldz herrann allra skepna

verku

vertu alla tyma minn Herra,
minn drottinn og minn Gud, og
lattu mig undir þinar myskunsa-
mi vernd og styra stiörnan
lifa hier stundlega blessz-
adann, og annars heims eilyfs
lega sælann amen.

VII.

Laugardags Þeynking

Sa Siöunde og
sijdaste dagur viku-
nnar er laugardagurenn, a
hvorium hvyldest almattugur Gud
af öllum sijnum verkum sem
hann hafde giört: Eigi þad ad
drottinn være þreyttur edur
luinn af þeim ydiu, helldur
hætti hann vid ad giöra og ska-
pa skiepnurnar, med þvi ad su
fyrsta tegund allra hluta
var þa fullgiörd, Eigi helldur
hætti hann so vid sijn verk, ad
hann sie med öllu ydiulaus,
helldur stiörnar hann og styrer

öllum

öllum sköpudum skepnum
Helldur þeim vid makt og forsorgar
þær allar nädarsamlega, þvi
þ vegna Endurlausnarinn vor,
minn fader verkar allt til þessa,
og verka og Eg einnenn Eg.

I. Hier hefur þu mïn sál
fyrst so eftir ad taka, ad þu
halldir þyna tilbærilega og
skyldunar goda hegdun i þinu
Erfidi, eigi þad þu gefir þig
helldlegt ydiuleyse, ledur og
Ömenfsku og áfrækir eda van
rækir þyna stett og kallan,
Edur forsömer þin befalad verk,
Helldur skalltu so hegdast ad
þu gætir þinn tilbærilegt horf
og skyckanlegum mäta i þinu ydiu
Erfidi og umhiggiu, med þui ad
ein hegdan og skylling kann
rettelega til leingdar ad vidhallda

II. ast: Þar næst
Huglied, ad drottinn Gud i þinn
ari sinu hegd, vanlega vid
yfir öll sin verk, med sinn
ri Guddömlegri Blessan
gledr

glede, lysting og únadsemd, þvi
ad þad voru þau vttu Bædu
fullkomnu verkin: Myn sál
og allri þeirr huyld og a öllu
þm tymu sem þeir ma anz
á milli verda, þa skylldi þut
frelast verda kan, hafa þna
skiemptan og únadsemd og um
þeinking og yfir slodan drott
ins verka. Þeir gómlu
hafa kallad þa myklu bygging
himins og Jardar sem vid siáum
Eina book mz tueim blodum
þad Eina bladid er himininn
hvorid þar a eru öll þau fög
ru liómandi og lysandi himin
tungl, og þeirra alluir herskari
þar af mattu lesa og læra dro-
ttins dyrdar velldi, almætti
verki, og kröftuga giæskusam
lega stiórnan: þad annad bl-
adid er Jórdin, hvorid þar á
eru allra handa Lykur, blóm
stur, Grös, alldinr. Jurtir og
allra handa Jmisleg dyr,
fernad, skridkuikindr, fuglar
og otelianlega mörg vötn og

fiska

fyrsta Kyn, Huar af þu mätt
læsa og læra, ad þeckia Drottz
yfer fliötanlegan̄ Rijkdoom,
myldilega forsorgun, og födur
lega Bræfsli / alldrei ofþui äng
inn þuo ad lyta, ad giartta og
munnir vir ecki til Ridu Bud
ad Elska og Hridra so sem eirn
Nädugn födur / og Hn ad öttast og
tilbidia so sem älmättugn Herra:
Ad voddan j Hugum drottins
verka / längtum meyri og þw
legri skirmtunn enn öllum öd:
rum Brydina man̄a vagna
bökum, þo þrim vit ei med öllu
burtt kastandi:

B Huad fögur og agiætt:
lega lysterleg Hrer ta vu ny:
skapada Veröld verid j þan̄
tyd, med öllum synum nyium og
ferskum blöma, lyka sem,
Ein wng og ferijd Jungfru,
Vndir synu fegursta Brudar
skartti? Huad er Hun
Nu Hia þui ad reikna, nema
so sem Ein Gömul Wtlifud

verg

vorgandi Eckia, um öllum sijnum
fagra Jungfrúr yfer lit og
lystilegustu brúdar skarti hefer
tijnt og tapad/ etc. Þui velldur
manana vondska og ránglæte,
huortt ed öll giædi og gröda for
hindrar, so um leid miög spa
madur mz kirn?:

Huad mykill munur hefur
þú verid hafr á Jördunne, þa
Drottinn leit yfer öll sijn handa
verk ösaurgud og ofyllt, og þa
hann leyt aptur yfer Jördina for
spyllta af syndum manana
fyrer Nóa flöd. Þad ma rada
af ordum H. ritningar, þui um
þad fyrra álitid drottins ta
lar hun so. Og siä, þad var
allt harla gott, Enn um þad
seirna segir hun. Öll Jörd
en var fordiorfud Etc. Enn
huad myklum mun meyr ad
nu i Jördunne fordiorfud ordin
vegna manana yfer mäta
varmar vondsku, Er einum
Gudi liöst: hun synist og j
öllum löndum stodum og plätsum

þar

suo liös merki til, ad blynder mættu a þreyfa, og ei villdu þr siärndu siä og adgiæta:

Þessu framar giefur drottin sialfur oss med þessari sinni siöunda dags hvyld so form og fyrmyndan t. vorrar ettu sunu daga og Hätijda hvylldar, þui þa eigum vier ad yfer gifa þad lykamlega Erfidid, og gifa oss tömstund ad yfer skoda og grunda verkin drottins, Wier eigum ad hvyla vorn lykama og gifa Gudi tömstund ad vka j oss þ vitt ord og H. anda:

Aptur þrem stör Hätijdum ärsins Höfum vier þau Hellstu og fiurdu däsamlegustu drottins verk ad yfir skoda:

A. Jola Hätijdinne eigum vier ad þeinkia um og yfer skoda þan mykla leyndardöm, þar Gud fæddist j vorum Mandöme af öflecktadri meyiu, þar klæddist Gud mans mynd, suo madurinn nædi aptur Guds mynd —

Upa

A Päska Hatijdinn-
Eigum vier ad ransaka
Jesu Christi vpprisu, hvöriu(m) vier
vier daudann dryddann, diöf-
ulinn sigradann, Helvijti nid
brotid, og oss frä Eilijfum dauda
med öllu frelsada, og vissann
Obrygdulann spädöm vors
vpprisu frä daudum:

A Hvijtasunnu Hatijd-
inn höfum vier ad minnast ä ä
vöxtinn Herrans Jesu, forþi-
onustu og medalgaungu, þui þar
siäum vier Himininn opnadann
Heylagann Anda oss sendann
og þa Heitu Hiartans Elsku þess
lifanda Guds med honum hyngad
til vor færda og flutta, og oss
þar med huggun Hiälp og Kraft
Jnnciglada:

A öllum Sunnudögumm
Höfum vier ad athuga vors
Herra Jesu Christi ord og Werk,
hvor öll ad eru furdanleg, dä-
samleg, miuk og myskunnar-
full

álykþnandi og liómandi, J Elsku
ást, náð og samþyka, Um
þetta allt i verk giört vin
ad þrynkia nytsamlega, þann
tijma og stund: Láttu mijn
völ, þann líkama eiga vor
dagana til vina þarfinda
so i Gudz ótta, En gief þu
líkama, sálunni þann viðin
da daginn, so hún þá huyliist
og hug sialf vin J yfir stodan
Drottins náð verka:

Ó þu forgeingilega hræ,
þu hefur einsamall gagn af
þinu ydiu, hvad hefur sálinn
þar af nema ofthast stadan
kiorn? Láttu þier nægiast
med þyna vor daga, þar med
hefur þu æfid nóg, Bód og hey
log ydia sálarinnar á þeim stönn
da dryge Er so hreynlegum og holl,
ad þu mátt þess med henni ad
Eilyfu niota, J himnarykis
Endanlegri glede, Sendu hu
ki þig nu hana slykum góda:

Drott

Drottinn blessadi sialfur
þennan dag, og vetti hann bædi
manninum og ollum þeim þionom
sem undir hans hendi þiona, til
Hylldar, so sem lögmál Dr-
ottins, þar umgiörid, vottar Deut. 8.

Þocknanleg er Drott-
ni vorum Hylld og röksemm
Ei ad eins þeir sig sialfann, med
þui hann er sialfur hinn allra
besta og stillingarsamasta Hyl-
ld og röksemd, helldur og einninn
vill hann sia og vita vora Hy-
lld og röksemd: Eitt mitt
Hiarta sem er vidur illt med
vitande og Hylldarlaust og
Örösamt, þui kann þad ei vindi
ad þocknast: minn vel ga-
fur þu vegna þinna synda
so Hylldarlaust Örösamt
giörd, þa bid þu þier Hylld hiá
Herranum Jesu þinum a
Guds nafni, hann er sú rietta
Hiartanz Hylld og Stilling
þui sa vegur hann sialfur,
komid til min ... og sku-
lu þier

Gullt fima sälum ydrum:

Hiartad fullt af illum Girndum og ofmikillri astundun Jardneskra audæfa makttar og metorda Gefur aungva goda Gullt, suo sem Amons og achabs dæmi syna og einnin Absalons, Amon lagdist siukur af gyrnd til systur sinnar Thamar, achab af gyrnd til Nabothz wijngards. Absalon suaf ecki vært þa hn villdi verda kongur: Þad kann og ej Gudi ad þocknast, þui skaltu kosta þ. fra þier ad leggia, Brigl þinn Huga og von og efftir bid himneskra vellystinga, og verk til fridz mz þinn skamygt adann verd, Ef þier verit [illegible] þugt ad vegla einu sinndi, þa muni þier ecki hittara veita mz þui: Þad hiartad byr yfer Gadri tidi, þrætu og sinndur lyndi, Gefur ongva

Gullt

2

Hvÿlld, än og j ödrum Hvÿlldum mt
lösemdum, so sem Cain, þä sockna-
st og ecki Helldur Gudi. Ford
astu þar þ Hatur, ägg, reidi
þrætur, sundurlyndi og tuij
drægne, þui þad eru þau böl-
vudu Holldsens verk, sem bana
og fyrirmuna mannenu Inn ad
gänga Edur ad Erfa Gudz rijke
äftunda Helldur Eindrægne,
Kiærleikans og band fridarins
ad Halda, so fridarins Gud
Hafi lyst(ing) Hia þeir ad blij-
fa og bua, þui ad sæler eru
Fridsamer, þeir munu kallast
Guds börn:

So sem Gud drottenn
Hvÿldist þann siöunda dag af
sijnum sköpunum verkum, so Hvÿl-
dest og Herrann Jesus j gröf-
enne ä siöunda degi vikunnar
ad fullendudu Erfidi Endur-
lausnar verksins: Fyrstir
lærdir menn Hallda, þann Hvÿl-
dar dag Herrans Jesu j Gröf-

enne

enn Hafr borid uppa þan sa-
ma ärsens dag sem þan fyrsta
drottins Hvyldardag I sköp-
uninne:

Ad sÿdustu lyka so sem
þad drottinn Hvyldist þan siou-
nda dagenn, og blessadi hann,
So hafa og þeir gömlu dregid sitt
þä meyning þar af, ad heimur
þesse skylldi standa Sex. þusu-
nd äar, og a þui siöunda þusund
äari skylldi Ending og umbreyt
ing allra hluta verda, fyrer til
komu Jesu Christi til domsens,
þa er vijs, þa verdur uti Hondina
äf hendt öllum rettruudum
Guds börnum, sü Eilijfa Hvyld
og blessun, þa Jesus vor herra
segir. Komed þier blessader:
þeir gömlu hafa styrkt sÿna
meining med þessu:

Drottinn skyckadi siöunda
dagenn Hvyldar dag. Siöunda
ärid skyckadi hann Hvyldar är
Jardarinnar, frelsis är þræla

na

n̄a, skullda kuittunar þar
þátaka : A siöunda degi
J siöundu ferdint kryngium
Jericho múra, hrundu stadar
mz múrar nidr þ Josúa og
Israel : A siötyu ára fresti
frelsadust Israëlz men wr
þeirri Babilonisku herleidingu
a siöundu stundu huarþ kal-
dan afþ kongs mans syni num
til capernaum, mz þui siö-
unda ordinu sofnadi Jesus
á krossinum : Nú á þessu
ári 1660.
vantar effter almennilegum
reykning uppa þau 6000 —
árin . 373.
Tijmans punctar allir standa
J drottins valldi, En ei man
legri witnind, En þad ma
af ordi drottins audurlldlega
skilia, z þ merki syna allar
skiepnur á sier, ad ei muni
langtt til heimsins Enda
Vaked og bidied er voz besta

Regla

Regla: Drottinn Jesus giefi
oss vel vidbunum ad vera
nær sem kallid kiemur, suo
vier verdum sa verdugir
fundnir ad standa framme fyrer
mannsins syne sa hann birtist:
Marger hafa og halldid,
ad a siöunda hvoriu alldurs
aari mannsins, væri vid smis
legum umbreytingum hætt-
ast og einkum sa nyiu sinum
siö reiknast, þad er þess Sextug
asta og þridia alldurs aar
mannsins, a hvoriu þeir hafa
vara ordid, ad marger ypper
leger lærder menn, hafa burt
sofnad, einkum Lutherus.
Philippus Melanthon. Bach-
Holtherus, Erasmus a Rot-
Rotterdam og fleyri. En ra
vall um daglega byst innd ad
vrygia og lifa hafnann i Guds
ordia, þui verir þeim standa
i hendi drottens:
Nu Bö Þesse Sig
Linda.

Annus Clymactericus

ůnda dags hüylldū drottin mz
Eigi mz vïettů hrima J þui
þridia Boðans bodordi, sam-
ꝩtt ma þad Siöunda ꝛ nÿiun
da drottins bodord hier ad
hnygiast, mz þui drottin vill
efftir hier halldi þess nÿiunda
bodordz ad þīn hugur hüylist
fra allri Olÿfiligri gyrnd,
Thil nauŋganz vegna edur aud
æfa suo þu ei onad þīn hug
mz vőxx huxum klökÿnda yfir
varnz vittinda og rangfærslu
lagaña, ødrum thil sinfierd
ingar eñ þier thil abata,
þui Jacabz stürlad hugar
far vegna Nabotz akurlen
dis ollum ꝼbodid: Enn vill ꝛ
Efftir hliodan þess tiöunda
bodordz, ad þu hüylir þynu
hend² fra Stripi, okri. rani
stulldi, ꝛ allri fyr² munan a
nauŋganz gözzt ꝛ gagni :
Synum rækttar ꝛ adgiætnis
augum, ma ꝛ a sier huor

ÿfftir

yfdir, sitt lyta, z ad stodar
augum thil anars eigna vnna
þa þörf kref(ur) / En agyrn-
dar og ofundar auga á wt-
ad slijtast og burtt kastast /
vnna skalltu þar þ naunga þy-
num huylldar mz synu sko-
mptudum verde sem Gud h(onum)
h(ef)m giefid / og so eiga aller
vorir viku dagar ad vera
vorir z náungans huylldar
dagar, bædi in Activo z passivo
sialfs eigum vier ad huyla-
st frá ollu ránglæti, og einn-
in vnna vorum Naunga huyl-
dar fyrir voru ránglæti:

Hafned.

Hesse dagur verd(ur)
hia oss kallad(ur) laugar
dagur, af huotte red(ur)
Greynsun, hu(ad) þ h(ann) z verd(ur)
nefndur J nyja testament-
inu huottdagur, ma thir
af huorjedur Greynsun

Handa

handa og allra verkfæra sem
til Guds þiönustu giördar
höfdu verid, helst á dögum
Phariseana / Edur og ad ...
þuiatti ad laugan kunni
ana j Gamla Testamentinu
sem þeir mättu ekki gänga
ad alltari drottins a hvyldar
dögum, þad er ockur mun sæl
til eptir þeckta :

Edur fyrst j Gamla Tes-
tamentinu var þeirra laugar
dagur bodinn hvyldar dagur
drottins, so hann skylldi helga
hur halldast j minning drott-
ins hvyldar ad fullgiördu
verki skopunarinnar so sem
ádur er sagt, Nu er hann hiä
oss og halldinn ~~hvyldar~~ Virk dagur
og so sem sa siötti j vikunnr,
En j hans stad er wor Drottins
dagur nu á nyia testament-
is tijmanum, heylagur halldinn
og so sem sa siöundi tegnadur
j minning Jesu Christi upprisu

hui

Þui þa giek Hann Inn J Sijna Eylij-
fa Guddömlega dyrdar huijlld, ad
ÿfer stodnu Erfidi Endurlausnar
Verksins, sem þungt a honum laa
J sijnum Manndöme, og j meining
þeirra gömlu ad Postular drott
ins hafe efter hans sialfs
stycktun þessa umbreyting giört
til eins merkis ad Gydinganna
Ceremoniur og Typa giordir þess
gamla Logmälsins være af
lagdar: Nafnid mun ockur
Virdeleg a þriggia handa
slags þuott, sem Ritningin helst
Efftirtakanlega umgietur:
Ä Sa fyrste verdur nefndur
Es. 1. hiä Esaiam spamann med þessum
ordum, þuoid og hreinsid ydur,
takid burt ydar oguðlegt athæf-
fe frä mijnum äugum segir
drottinn: þessi þuotturinn ut-
sker vanna hiortun edur gratandi
tär eins idrandi Syndugs manns
Ps. 6. Eg væti um allar nætur mitt leg-
rum j mijnum tärum segir
David: Snuid ydur til drottens
med

mz föstum, mz gráti og harmi Johel
seigir spámadurinn Johel: 2

Um þann annann þvottenn 2
talar spámadurinn Zacharias
mz þessum ordum: Á þeim
dögum mun verda giefinn
Davids huse einn frijadur brunn
til afhreinsunar frá synda
S. Johannes giörer hier Eina Pos-
tillu yfir og segir, Blodid
Jesu Christi hreinsar oss af all-
re synd, þar j laugar sig
Ein hverandi sál mz sannre
trú um fyrirgiefning syndanna
fyrir JESU Blód.

Þess þridia þvottarens 3
giefur hinn H. David mz þessu
ordum, Eg þvoe mijnar hendur
j meinleysinu, þad merker lijf-
ernisins betrun: Pilati hand-
a þvottur kiemur þar ecke vid
ei heldur handa kruse og kier
þvottur, frá hrassins fullu
Pharisæa, Broesnr og ystredr-
ur skal er hyla sem sauruger

Vatn

Vatn, histe meir vm mad þu,
er vig þar J, þess ohreinnrj
verdur han.

Myn säl halltu nu þiä
laugar dag ei vydur J ver,
ki en Nafnr. Huxadu vm,
Huad oft, og myklega þu hef,
vaurgast, og ohreim ordid, j
augum drottins, af vyndsam
legum hugrenningum ordum
og athofnum, ä nu vmlidnum
vex vikun dogum, þuo þu
nu þetta vynda Kämid af
þier mz heitum hiartans
Jdrun tärum, og audmiuklri
Jatning og bænar andvarpan
Hreynsa þig mz IESU X blodi
stadfastlega af ollu megni og
matti hiarta þyns, truandi
j gjefningu vyndana j hans
blod og verd skulldan. Þuodu
þier J meinleyse handa þi,
na mz hiartans aluarlegu
ästundungi, lyfernid ad for
betra vio muntu ä Morgin

þurig

þuÿgin og hrein byrtast J dr-
ottins hüse þess drottins äugliti
þad er sü gædsta gledi samuit-
skunar: A laugardöginum
hreinsa menn og þuo lijkama sinn
og þad sem menn þrijda sig med
J samkundum, so þeir verdi ei
til mynkunar nie vidurstygg-
iu þeirra anara mana äugum
huad myklu framar skylldum
vær þa fram þegar a laugar
dög inum þuo samuitskur
vorar fyrer sanna Jdran, riettra
trü / og gödan äsetning, af da-
üdlegum verkum til ad þiöna
Gudi lifanda, so vier J sam-
kunduna drottins verdum rett-
Gudi og hans heilögum Engl-
um äd vidurstyggiu,

þegar iosua ätti äd leyda Jos: 3.
israelz lyd yfer um Jordan,
þa liet hann utgröpa þeim fölkinu
þesser ord. helgid ydur, þui a
morgun skulu þier sia ~~verkin~~
dasemdar verkin drottins, þad
skylldi og ætti ad vera vor laug-

ardag-

1 dags åminning: , þui ad J
kyrkiu söfnudanū seer þu Dä
semd Drottins, þa þu seer söfn
udin J gödum Sidsins z landsi
ns fridi til samans komin /
Vnder Däsamlegri stiornnader
2 Drottins. Däsemd Drottinz
seer þu, þa þu seer Kenniman
in J skriftar stölnum bodandi
syndana fyrirgiefning med
handana vppa leggingu, og
å predikunar stölnum kungior
andi opimberlega öllum tru
udum frid vid Gud f. Jesum
Christum, þrysa mättu þa Gud
mz forundran hiarta þyns
sä ed þuilyka makt hefr mön
3 nunum giefid. Däsemd Dr
ottins seer þu J W. deylingu
Jesu Lykama z blödz vnd(er) br
audi z vijne, J þui Hauardu
ga Sacramente. Däsemd
Drottins seer þu, þa þu seer,
Kennimannin mz ef vpplyftu
höndu

Höndum blessa þig J nafni dro-
ttins, Hvar uppa þú átt og mz
Guds börnum, ad segia riett
Hiartanlegtt trúar amen.

Þiez ad auke minstu
ad allar vorar Christi stundir út
brydast mz þessum sex viku-
dögum, aull efftir vor trecki
ånad en armæda og Erfidi, þö-
kum eflaust og Obrygdanlega,
Sa siounde Hvyldar dagurenn
effter, þa leggst likamenn J Jörd
og Hvylist af synu Erfide, bre-
yttu þessu ecke um minn väl.
Halltu ej sex daga Hvyld, ef-
ter þinar J synd og Jdrunar
leyst, edur synd samlegu Hol-
lds vælgiortj mz þeim rijka min
þui þa og Erfidis von J Eilijfu
kvölum. Erfida þu Helld hier
uppa þ, ad þu þ sama Jdran
verd og laus vid synd og þynar,
þa kemstu til eilyfrar Hvyldar
eptir stundlegtt Erfidi —

Erfid

Erfidis mañum längar giarnañ
Effter Hüylldar drigmum, Laat
þig og langa effter þinne Eilijfre
välar Hüÿlld, og Hugga þig J þim
sex daga ärmædu vid von effter
komandj sælu, og Lättu mz Gialk
Drottins Hvorn Einasta ærfidag
þim vera þim Hvíldar, trúar og
Leidriettingar Laugar dag, þui þu
veist eigi nær Til þijn verdur sagt
so sem Til Israelz mana J Eidi-
mörkunne, þier Hafid nögu Lengi
Hier verid, takid ydur upp og
ferdist: O Herra Jesu Lät nu
oss J þijnum Hijlaglig Helgada
~~fä ad siä~~, fä ad siä þijna dasemd
J þui Himneska födurlande Amen:

Jesus:

Merkelega Skÿn, þu mier fyrir siönum
minum Herra Jesu J þessarr siö-
unda dags Hüylldinne þijns Him-
neska födurs þar Hüylldist fad-
erenn J sinu verke og forlijstadi
sig mz Guddömlegre glede, J
sijnum wijsdöme, þad varst þu

og ertt

og ertt minn Herra JESÚ, þú Hyly
fa Verkin og Vysdómurinn födurs
ins, þa huyldest þú Verkinn
Budz i födur sins Brióste for-
lystandi bædi Hn og þig i hans
og þinum Verkum, þa Huyldist
H. andi i födur og Syne forlyst-
andi Sig i þeir þú Verkin Budz
og þig aptur forlystandi i þeir,
mz Synum lyfgun Krafftr, lif
andi og friófsamar giörandi all
ar Hirtonur : Minn Herra
JESÚ, Vertú Huyld og forlysting
minnar Sálar og myns Hiartta, drag
þú mitt Sinne og Hiartta fra Holld
legum Vellystingum, lattú mig
ecke leyta Sálu minne Huyldar
hia nokkrum Jardnezkum Hlutum
Vertú Huyld minnar Samvisku, þui
ad hun vegna Syndana verdur
Orósom, Vertú Huyld minnar
Sálu þa diófull, daudi og Synd
vilia hana Oniáda, Vertú minn
Hiartans og Hugar Huyld þar eg
finn ecke meir Huggun hiá mönn- enn her Hu-ylld
unum, eda Henne þessum i min-
num anaudum, Buf þú Sálu
minni

Tilbyfa Hvyld a Himnum, og
Wertu af Nad þinn lykama min
num Hvyldar J gudz barna tiid
a Jördunne, Hvyldu Jafnan J
mier, so og mier aptur Hvylast
J þier, þu byfaladir Helagann
ad Halda þinn Hvyldar dag, kienn
þu mier þa þyna skyckun ad giora
Giefdu mier kraft og styrk ad
giora þad þu byfalar, og byfala
mier so ad giora Hvad þu villt
Vertu alla tyma sialfur min
tiitta og vana Hvyldar dags —
Helgun, og Helga mig J þynum
sannleika, þitt ord er sannleikur,
þu Hefur Hvyldar Daginn sialfur
blessad, Vardveittu mig so og
rett a Hvyldar deginum —
Volire, me bolvunar Verkum
þinum, Stadfestu yfer mier þa
blessun Hvoria þu lætur boda
a ollum Hvyldar doginum J
þynu blessada Evangelio —
Lattu mig vaka og sofa, lifa og
deyia, vinna og Hvylast undir
þeirri blessun, med Hvorri þu
lætur

lætur Gloria Gylldar dags þi-
önustu giörd Endast: lattu mig
mz þinne blessun blessadann En-
da öll mijn dagsins, vikum og ofþ
inar verk, lattu mig og hialþann
þinne blessun blessadann vid þig
og friedra þig i Eilijfri vegsemd,
þu blessadr JESU Eilijf-
var dyrdar Odaud
legur Köngur.
Amen:

Psalm. 67.

Blesse oss Gud vor Gud, og öll
Takmörk Jardarennar ottest hann.

Psalm. 72.

Lofadur sie Gud Drotten Gud
Israels, hann sæd eirn giörer dá-
semdar verken, og blessad sie hans
dyrdarlega nafn Eilijflega,
og öll lond þau uppfyllest med
hans Dyrd. Amen amen.

Psalm. 106.

Blessadur sie, Drotten Gud
Israels ad eilijfu um alldur og
æfe og allt folkid seige Amen
Halelúia.

Domine

ꝥa er sa skilldur fyrir dingu
er verdur nu ef madur stelur hunde
er husfreyur beflur og aullu
indigentior
a nu ryrir sad hestur hunsdir og
ur baunur ad sin giallder kongr
nu ar alla og hestur madur
f ba madur stelur til aura er
til fostur ba er ei kan gyrt ad
sa skal han a ding fora og kristi
merkum vid kong nu feradur
ad sin thil aura bus hud dyna
geid kong nu ef han luss meikar
r brugd d hirtum blickler a bu
stelur han fridia sin til eig
ina en kongur tekr xiii merk
nu ef han stelur oftar pa er
ef madur stelur til merkur da
slikr kinder kindur pa skal han
leis sig xiij merkum vid kong edur
nu ef han stelur oftar pa er han
f biofur stelur til ij marka ad finsta
han
hor firir stolid allu lausa fir
i af Jordu pa virdi ur han til
og hafa slika refsing sem sa
ettern. Daur er kongs dalld
virdur va refsinga
ao lysinu ... nu ef sa hin

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15
National Library of Sweden

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15
KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

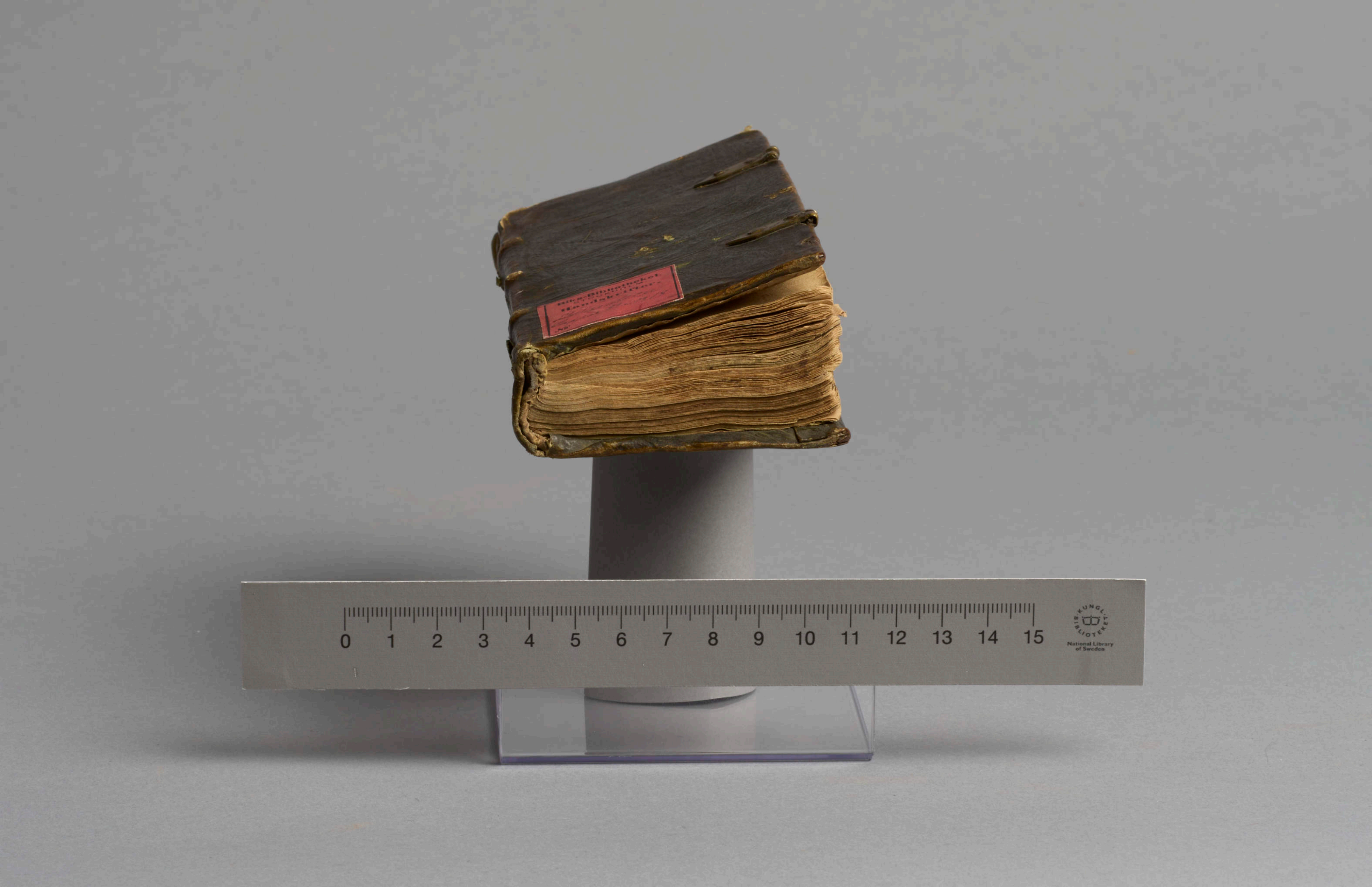
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15
KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

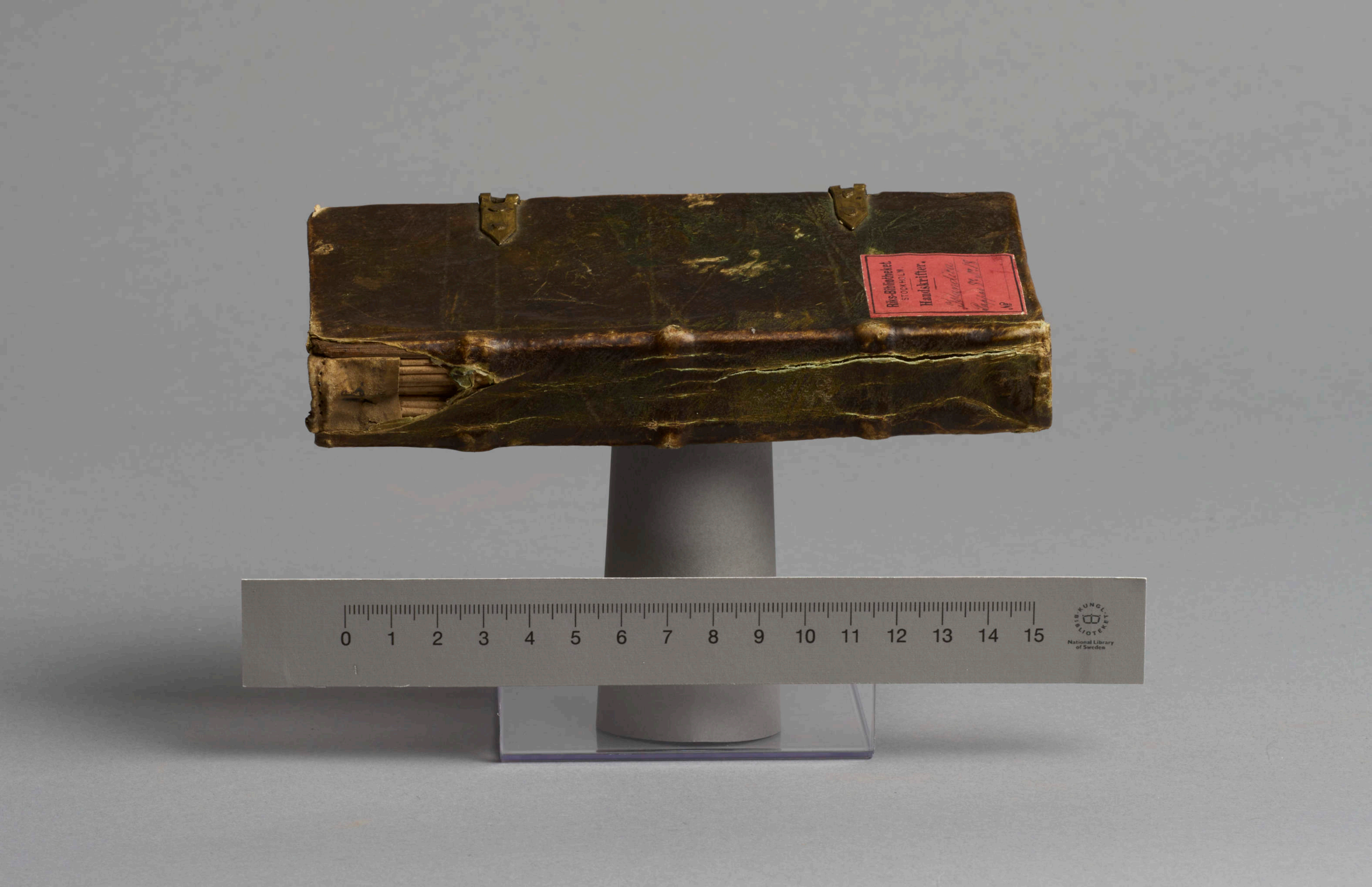
Riks-Bibliotheket
STOCKHOLM
Handskrifter.
№
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15
KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Riks-Biblioteket.
STOCKHOLM.
Handskrifter.
№

inches

centimeters

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
L*	38.76	65.15	49.61	43.54	55.52	70.42	63.13	40.08	51.75	95.34	92.09	86.92	82.37	72.17	62.32
a*	13.81	19.21	-4.20	-12.89	8.78	-32.39	35.43	10.25	47.36	-0.90	-0.92	-1.12	-1.12	-1.05	-1.10
b*	14.69	17.92	-21.33	22.66	-24.31	-0.48	57.84	-44.77	16.93	1.90	1.46	0.97	0.56	-0.04	-0.01
Density										0.05	0.09	0.16	0.22	0.36	0.52

	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
L*	49.61	38.89	28.60	17.97	9.50	4.33	30.32	72.50	72.10	29.51	55.60	43.48	82.02	52.85	50.86
a*	-1.29	-0.23	-1.09	0.04	0.45	0.32	22.13	-22.92	19.51	13.42	-38.46	50.74	3.28	49.90	-27.78
b*	-0.10	-0.48	0.07	0.09	0.25	-0.47	-19.02	56.08	67.85	-47.69	32.19	29.13	78.75	-12.86	-27.68
Density	0.75	0.98	1.24	1.64	1.96	2.38									

D50 Illuminant, 2 degree observer

Density ⟶

Don Williams

All values are batch averages

M000878